

STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ
A ORAȘULUI SEINI
JUDEȚUL MARAMUREȘ
2021 - 2027

Cine vine și bea apă din Seini
nu mai pleacă de aici niciodată

STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A ORAȘULUI SEINI, JUDEȚUL MARAMUREȘ 2021 - 2027

CUPRINS

1. INTRODUCERE	3
1.1 Contextul elaborării strategiei	6
1.2 Elaborarea strategiei – principii generale utilizate	8
1.3. Cadrul strategic	9
1.4 Metodologie	33
2. PREZENTAREA GENERALĂ A ORAȘULUI	34
2.1. Încadrarea administrativă	35
2.2 Caracterizarea geografică	45
2.3 Caracterizarea demografică	54
2.4 Infrastructura	60
2.5 Educație	72
2.6 Cultură, sport și agrement	77
2.7 Sănătate și asistență socială	86
2.8 Economia locală	89
2.9 Administrația publică locală	99
3. ANALIZA SWOT	104
3.1 Populația și dezvoltarea socială	123
3.2 Infrastructura	125
3.3 Educație	127
3.4 Cultură	129
3.5 Sănătate și asistență socială	130
3.6 Economia locală	133
3.7 Administrația publică locală	136
4. POLITICI ÎNTREPRINSE ÎN TERITORIU	122
4.1 Proiecte în curs de dezvoltare	123
5. DIRECȚII DE DEZVOLTARE	126
5.1 Chestionar pentru identificarea potențialului și perspective de dezvoltare	127
5.2 Direcții de dezvoltare	134
5.3 Planul local de acțiune	140
5.4 Consolidarea capacității instituționale a Primăriei	144
5.5 Proiecția financiară.....	146
6. PROIECTE DE DEZVOLTARE	148
7. SURSE DE FINANȚARE	152
8. MONITORIZARE ȘI IMPLEMENTARE	168
9. CONCLUZII	171
Bibliografie	173

INTRODUCERE

1. INTRODUCERE

"Dezvoltarea Durabilă este dezvoltarea care asigură necesitățile prezente fără a compromite posibilitățile generațiilor viitoare de a-și satisface propriile necesități."

(Raportul Comisiei Brundtland 1987)

Strategiile de dezvoltare fac posibilă coordonarea activă a proceselor de dezvoltare care au loc în teritoriu, luarea în considerare a caracteristicilor locale, a schimbărilor din mediul exterior și fac posibilă abordarea proactivă, realizată într-un mod inovativ, a proceselor de dezvoltare teritorială. Elaborarea strategiilor de dezvoltare locală și micro-regională reprezintă unul din pașii cei mai importanți care susțin procesele de dezvoltare locală și micro-regională. În esență, acest tip de strategie clarifică pe termen mediu și lung care sunt direcțiile și domeniile spre care se orientează efortul de dezvoltare al comunității.

Strategia de Dezvoltare Durabilă a Orașului Seini a apărut pe fondul necesității de prioritizare clară a inițiativelor de dezvoltare, fundamentată pe baza unei analize riguroase a situației locale specifice, astfel încât să fie maximizat impactul socio-economic al acestor investiții, în contextul resurselor inevitabil limitate disponibile pentru mobilizare în orizontul de timp 2021-2027.

Orașul Seini și administrația publică locală pun astfel în practică cerințele Uniunii Europene referitoare la viitorul proces de dezvoltare până în anul 2027, și chiar mai mult, astfel că măsurile de dezvoltare sunt corelate în cadrul unor concepte integrate, zonele urbane defavorizate se află în prim-plan, iar printr-o abordare participativă actorii locali sunt mult mai mult implicați decât înainte în cadrul proceselor de dezvoltare. Prioritățile Uniunii Europene din domeniul dezvoltării regionale, precum *creșterea inteligentă, durabilă și integrativă* se regăsesc în cadrul obiectivelor prevăzute pentru viitorul proces de dezvoltare a orașului Seini. Strategia oferă o imagine clară asupra punctului de plecare și a punctului în care se dorește să se ajungă până în anul 2027, organizează eforturile administrației și posibililor parteneri locali în vederea dezvoltării orașului și ierarhizează cele mai importante acțiuni în arealul de referință.

Scopul procesului de planificare completă și de coordonare în cadrul pregătirii **Strategiei de Dezvoltare Durabilă a Orașului Seini** este localizarea arealului de studiu într-un context regional competitiv și atractiv, în care merită să trăiești.

Obiectivul strategiei este acela de a oferi CONSILIULUI LOCAL și PRIMĂRIEI un instrument metodologic și legal pe baza căreia acesta să poată structura și planifica implementarea pachetului de programe și proiecte pe termen mediu, 2021-2027.

Beneficiarii strategiei sunt locuitorii orașului, autoritățile administrației publice locale, instituțiile publice, societatea civilă și mediul privat.

1.1 Contextul elaborării strategiei

Una din componentele fundamentale ale politicilor Uniunii Europene o constituie dezvoltarea teritorială durabilă, concept care stă la baza elaborării documentelor strategice și de planificare actuale, a politicilor în vigoare și a principalelor linii directoare ale evoluției socio-economice și culturale a României.

Conceptul de dezvoltare durabilă s-a cristalizat în timp, pe parcursul mai multor decenii, în cadrul unor dezbateri științifice aprofundate pe plan internațional și a căpătat valențe politice precise în contextul globalizării, reprezentând rezultatul unei abordări integrate a factorilor politici și decizionali în care protecția mediului și creșterea economică pe termen lung sunt considerate complementare și reciproc dependente.

Pentru România, ca stat membru al Uniunii Europene, dezvoltarea durabilă nu reprezintă o opțiune, ci singura perspectivă rațională de valorificare sustenabilă a potențialului natural, economic și uman.

Pentru a putea beneficia din plin de avantajele aderării, România are nevoie, înainte de orice, de un portofoliu de proiecte capabile să atragă și să utilizeze eficient fondurile europene, cel mai potrivit portofoliu reprezentându-l strategia de dezvoltare a localității, municipiului, microregiunii, zonei sau regiunii respective.

În perioada 1997-1999 a fost elaborată pentru prima dată, cu asistență din partea Programului O.N.U pentru Dezvoltare (PNUD), o Strategie Națională pentru Dezvoltare Durabilă, care a fost definitivată în urma unui număr mare de contribuții asamblate într-un cadru larg participativ și adoptată ca document oficial al Guvernului României.

În acest context, inițiativa Primăriei orașului Seini de a actualiza **Strategia de Dezvoltare Durabilă** într-un moment extrem de oportun pentru actorii locali (alocarea fondurilor europene în perioada de programare 2021-2027), reprezintă unul din pașii cei mai importanți în procesul dezvoltării locale, clarificând pe termen mediu și lung care sunt direcțiile și domeniile spre care se orientează efortul de dezvoltare al comunității.

Obiectivul principal al elaborării **Strategiei de Dezvoltare Durabilă a Orașului Seini** este de a corela în mod rațional ansamblul politicilor și programelor

publice ale dezvoltării spațiului urban cu direcțiile și practicile dezvoltării durabile ale județului Maramureș, ale Regiunii Nord Vest, ale României și Uniunii Europene.

Pornind de la situația existentă la nivel local, **Strategia de Dezvoltare Durabilă a Orașului Seini** cuprinde o radiografie socio-economică a comunității și o analiză SWOT a acesteia: avantajele sunt utilizate astfel încât oportunitățile sunt valorificate la maxim, iar amenințările sunt evitate, în vreme ce slăbiciunile sunt corectate. Această analiză generează concluziile specifice din care reies direcțiile de dezvoltare ale orașului.

Prezenta Strategie urmărește îmbunătățirea condițiilor socio-economice și culturale din spațiul urban din județul Maramureș, pentru atingerea nivelului mediu de dezvoltare al țărilor Uniunii Europene, din prisma principalilor indicatori ai dezvoltării durabile.

Prin elaborarea Strategiei, s-a vizat creșterea capacității de planificare și de parteneriat a membrilor comunității Seini și întărirea capacității de absorbție a fondurilor europene la nivel local, printr-o abordare inovativă cu obținerea următoarelor rezultate:

- identificarea și promovarea intereselor reale ale comunității;
- promovarea dialogului social și îmbunătățirea comunicării între toți actorii dezvoltării de la nivelul comunității;
- implicarea activă a actorilor de la nivel local în procesul decizional legat de viitorul dezvoltării comunității;
- întărirea capacității membrilor comunității Seini, în calitate de viitori beneficiari, de a prezenta programe de dezvoltare locală argumentate și coerente, care răspund problemelor critice și priorităților de dezvoltare de la nivelul comunității, de a pregăti proiecte și de a le implementa cu succes;
- corelarea inițiativelor și strategiilor locale cu cele de la nivel județean, regional și național;
- asumarea responsabilităților și consolidarea relațiilor de colaborare între actorii de la nivel local în vederea creșterii șanselor de accesare a fondurilor europene.

Actorii implicați în implementarea Strategiei trebuie să devină garantul folosirii eficiente a resurselor publice, printr-un management orientat spre locuitorii orașului.

Pe toată perioada de implementare a Strategiei se va promova colaborarea între administrație, societate civilă și sectorul privat pentru o dezvoltare în parteneriat, pentru a fi mai hotărâți, mai informați și mai pro activi pentru dezvoltarea orașului Seini.

1.2 *Elaborarea strategiei – principii generale utilizate*

Principiile generale utilizate în elaborarea Strategiei

În elaborarea Strategiei de dezvoltare durabilă a orașului Seini pentru perioada 2021-2027 s-a ținut cont de un număr amplu de principii, adoptate la nivelul Uniunii Europene și drept urmare și în elaborarea documentelor de politici publice din România.

Principiul central al strategiei este ***principiul dezvoltării durabile***, cu respectarea celor trei dimensiuni (ecologică, economică și socială) cu toate implicațiile: atingerea performanțelor de mediu impuse de Uniunea Europeană și de strategia națională privind dezvoltarea durabilă, creșterea competitivității administrației județene și a celor locale în scopul maximizării aportului lor la accelerarea progresului economic și social prin stabilirea de noi obiective și identificarea unor oportunități adaptate la noile condiții și exigențe, pentru trecerea, într-un interval de timp rezonabil și realist, la modelul de dezvoltare generator de valoare adăugată înaltă, orientat spre îmbunătățirea continuă a calității vieții oamenilor și a relațiilor dintre ei în armonie cu mediul natural.

Toți reprezentanții administrației publice din județul Maramureș, reprezentanți ai Consiliului Județean, ai instituțiilor subordonate, ai deconcentratelor și ai autorităților publice locale, au lucrat împreună pentru identificarea elementelor de planificarea strategică cele mai adaptate pentru dezvoltarea județului (***principiul responsabilității***).

În secțiunea de operaționalizare a Strategiei, Planul de acțiuni și Portofoliul de proiecte, s-a specificat pentru fiecare proiect nivelul administrației publice care va fi implicat în implementarea acestora (***principiul subsidiarității***).

1.3 Cadrul strategic

CONTEXTUL EUROPEAN

Arhitectura programelor operaționale, prin intermediul cărora va fi administrat bugetul alocat României în perioada 2021-2027 va fi semnificativ modificată față de actualul sistem.

În cadrul următorului buget pe termen lung al UE pentru 2021-2027, Comisia Europeană propune modernizarea politicii de coeziune, principala politică de investiții a UE. Se preconizează cinci priorități investiționale:

1. O Europă mai inteligentă, prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii

2. O Europă mai verde, fără emisii de carbon, punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice

3. O Europă conectată, cu rețele strategice de transport și digitale

4. O Europă mai socială, pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate

5. O Europă mai apropiată de cetățenii săi, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în UE.

Priorități naționale de investiții pentru finanțarea din fondurile europene post - 2020

OP 1 O Europă mai inteligentă

Cercetare și inovare

Obiectiv specific: Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate	1. Integrarea ecosistemului CDI național în Spațiul de Cercetare European (European Research Area)	1.1 Integrarea organizațiilor CDI românești în programe de colaborare transfrontaliere și internaționale (Sinergii Horizon Europe, Piața Unică, Interreg etc.) – intervenții naționale/regionale
		1.2 Dezvoltare și utilizare infrastructuri CDI – intervenții naționale/regionale
	2. Crearea unui sistem atractiv de inovare în industrie, pentru toate tipurile de inovare (de produs, de proces, organizațională și de marketing)	2.1 Consolidarea capacității CDI a întreprinderilor și promovarea colaborării între organizațiile CDI și mediul de afaceri – intervenții naționale/regionale
		2.2 Susținerea proceselor de transfer tehnologic pentru creșterea gradului de inovare a întreprinderilor – intervenții naționale
	3. Sprijinirea creării de noi companii inovative și creșterea ratei de supraviețuire a acestora	3.1 Dezvoltarea unui ecosistem antreprenorial care favorizează apariția și maturizarea start-up/spin-off inovative – intervenții regionale
		3.2 Dezvoltarea serviciilor aferente infrastructurilor de sprijin a afacerilor (incubatoare, acceleratoare etc.) – intervenții regionale
	4. Consolidarea CDI în domeniul sănătății	4.1 Dezvoltarea capacității de cercetare/inovare și adoptarea sistemelor SMART în sănătate – intervenții naționale

Digitalizare

Obiectiv specific: Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor	5. Creșterea gradului de digitalizare a serviciilor publice pentru societatea românească	5.1 Implementarea măsurilor pentru dezvoltarea serviciilor de e-guvernare (evenimente de viață) – intervenții naționale
		5.2 Digitalizare în administrația publică și competențe digitale avansate – intervenții naționale
		5.3 Digitizarea serviciilor publice la nivel local – intervenții regionale
	6. Digitizare pentru creșterea siguranței și îmbunătățirii serviciilor de mobilitate și transport	6.1 Dezvoltarea de instrumente de digitizare pentru îmbunătățirea siguranței și securității pentru toate modurile de transport și punerea în aplicare a strategiei adoptată privind siguranța traficului – intervenții naționale
		6.2 Finanțarea instrumentelor de digitizare, inclusiv implementare sisteme ERTMS/ ETCS, RIS/VTMIS pentru toate modurile de transport – intervenții naționale
	7. Soluții IT și digitalizare în sănătate	7.1 Refacere și modernizare sistem informatic (CNAS) – intervenții naționale
		7.2 Observatorul național pentru date în sănătate – (Construcție, achiziție echipamente / dezvoltarea de sisteme informatice) – intervenții naționale
		7.3 Soluții digitale în infrastructură din sănătate (digitizare internă și externă a instituțiilor medicale)
		7.4 Uniformizarea fluxurilor informaționale (upgrade soft, dezvoltarea sistemelor informatice / achiziție echipamente – intervenții naționale

Competitivitate

Obiectiv specific: Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor	8. Facilitarea accesului la finanțare pentru IMM-uri, inclusiv prin încurajarea finanțării inițiale și timpurii a start-up-urilor cu potențial inovativ ridicat	8.1 Instrumente financiare pentru IMM – intervenții naționale
	9. Consolidarea	9.1 Facilitarea investițiilor în noi tehnologii –

	competitivității economiei românești	intervenții naționale
		9.2 Sprijin pentru internaționalizare – intervenții regionale
		9.3 Susținerea adoptării tehnologiilor IT&C de către întreprinderi – intervenții regionale
		9.4 Sprijinirea clusterelor în vederea integrării acestora în lanțuri de valoare europene – intervenții regionale
		9.5 Susținerea implementării mecanismelor economiei circulare în cadrul întreprinderilor românești – intervenții regionale

Specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenariat

Obiectiv specific: Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenariat	10. Dezvoltarea unor competențe profesionale adecvate cerințelor mediului de afaceri în contextul unei economii bazate pe cunoaștere	10.1 Dezvoltarea competențelor la nivelul IMM pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenariat, inclusiv stagii de practică. Formare pentru implementarea standardului: sistem de Management a Inovării în companii – intervenții regionale
	11. Susținerea capacității administrative a structurilor din cadrul mecanismului integrat regional și național de descoperire antreprenorială	11.1 Dezvoltarea capacității administrative a actorilor implicați în implementarea, monitorizarea, revizuirea strategiilor de specializare inteligentă - intervenții naționale/ regionale

OP 2 O Europă mai verde

Energie

Obiectiv specific: Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	Renovarea clădirilor publice și rezidențiale în vederea îmbunătățirii eficienței energetice
	Măsuri de sprijin pentru industriile energointensive pentru a-și îmbunătăți performanța energetică
	Îmbunătățirea performanței energetice în industriile energointensive
	Măsuri de sprijin pentru ESCOs
	Îmbunătățirea eficienței energetice în domeniul încălzirii centralizate, alături de promovarea energiei din surse regenerabile pentru încălzirea

	și răcirea centralizată
	Consolidarea capacității AM, a dezvoltatorilor de proiecte și a autorităților
Obiectiv specific: Promovarea energiei din surse regenerabile	Creșterea ponderii de surse regenerabile în consumul de energie al clădirilor
	Măsuri de creștere a adecvanței rețelei naționale de energie electrică pentru a crește capacitatea de integrare a energiei provenite din surse regenerabile, de natură variabilă
Obiectiv specific: Dezvoltarea de sisteme inteligente de energie, rețele și stocare în afara TEN-E	Echipamente și sisteme inteligente pentru asigurarea calității energiei electrice
	Implementarea de soluții digitale pentru izolarea defectelor și realimentarea cu energie
	Digitalizarea stațiilor de transformare și soluții privind controlul rețelei de la distanță – integrare stații în SCADA
	Creșterea capacității disponibile pentru comerțul transfrontalier

Schimbări climatice, riscuri, apă

Obiectiv specific: Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor și a rezilienței în urma dezastrelor	Managementul inundațiilor
	Reducerea impactului manifestării secetei și furtunilor asupra populației, proprietății și mediului.
	Măsuri pentru sistemul de gestionare a riscurilor, inclusiv creșterea rezilienței la nivel național și adaptarea continuă la realitatea operatională.
	Măsuri de limitare a efectelor negative ale eroziunii costiere.
Promovarea gestionării sustenabile a apei	Continuarea acțiunilor integrate de dezvoltare a sistemelor de apă și apă uzată, inclusiv prin consolidarea suplimentare și extinderea a operatorilor regionali.
	Finanțarea acțiunilor de consolidare a capacității de reglementare economice a sectorului de apă și apă uzată, astfel încât să se eficientizeze procesul de realizare a planurilor de investiții pentru conformare.
	Continuarea investițiilor în managementul nămolului rezultat în cadrul procesului de epurare a apelor uzate/tratarea apei potabile.

Economia circulară

Obiectiv specific: Promovarea tradiției către o economie	Extinderea schemelor de gestionare a deșeurilor la nivel de județ, inclusiv îmbunătățirea sistemelor integrate existente de gestionare a deșeurilor, pentru a crește reutilizarea și reciclarea, pentru a preveni
---	---

<i>circulară</i>	generarea deșeurilor și devierea de la depozitele de deșeuri, în conformitate cu nevoile identificate în PNGD și PJGD-uri.
	Investiții individuale suplimentare pentru închiderea depozitelor de deșeuri.
	Investiții în consolidarea capacității părților interesate fie publice sau private, pentru a susține tranziția la economia circulară și care să promoveze acțiuni/măsuri privind economic circulară inclusiv conștientizarea publicului, prevenirea deșeurilor, colectarea separată și reciclarea.

Biodiversitate

Obiectiv specific: Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării	Investiții în rețeaua Natura 2000 - Elaborarea, revizuirea și implementarea planurilor de management, măsuri de menținere și de refacere a siturilor Natura 2000 pentru specii și habitate, precum și a ecosistemelor degradate și a serviciilor furnizate situate în afara ariilor naturale protejate. Acțiuni de completare a nivelului de cunoaștere a biodiversității și ecosistemelor și realizarea de studii științifice.
	Măsuri pentru implementarea infrastructurii verzi
	Consolidarea capacității administrative a autorităților și entităților cu rol în managementul rețelei Natura 2000 și a altor arii naturale protejate.

Aer

Obiectiv specific: Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării	Dotarea Rețelei Naționale de Monitorizare a Calității Aerului cu echipamente noi astfel încât să se continue conformarea cu cerințele de asigurare și controlul calității datelor și de raportare a RO la CE și achiziția de echipamente pentru măsurarea poluanților în aerul ambiental cu respectarea prevederilor Directivei 2008/50/CE.
	Implementarea măsurilor care vizează creșterea calității aerului <ul style="list-style-type: none"> • măsuri legate de îmbunătățirea sau înlocuirea instalațiilor individuale (casnice) de încălzire a locuințelor/ gospodăriilor din mediul urban cu instalații mai performante; • finanțarea sistemelor de încălzire pentru scopuri de atenuare a schimbărilor climatice, atât la nivelul agenților economici cât și la nivelul sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică la nivelul autorităților publice și/sau altor entități publice (spitale, unități de învățământ etc.) sau a instituțiilor individuale de încălzire a locuințelor/ gospodăriilor, utilizând gaz natural.

Mobilitate urbană

Obiectiv specific: <i>Mobilitatea națională, regională și locală sustenabilă, rezilientă în fața schimbărilor climatice, inteligentă și intermodală, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere</i>	Dezvoltarea rețelelor regionale și locale de transport pe calea ferată și cu metroul și de acces la TEN-T centrală și globală de transport, inclusiv soluții combinate.
	Reducerea emisiilor de carbon în municipiile reședință de județ și în municipii și zona lor funcțională prin investiții bazate pe planurile de mobilitate urbană durabilă.

Situri contaminate

Obiectiv specific: <i>Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării</i>	Măsuri de remediere a siturilor contaminate, inclusiv refacerea ecosistemelor.
	Regenerarea spațiilor urbane degradate și abandonate, reconversia funcțională a terenurilor virane degradate/neutilizate/abandonate și reincluderea acestora în circuitul social/economic sau ca rezervă de teren pentru viitoare investiții la nivelul orașelor, în vederea creării condițiilor necesare pentru o dezvoltare durabilă urbană.

OP 3 O Europă mai conectată**Conectivitate**

Obiectiv specific: <i>1.Dezvoltarea unei rețele TEN-T durabilă, rezilientă în fața schimbărilor climatice, inteligentă, sigură și intermodală</i>	Dezvoltarea rețelelor TEN-T centrală și globală de transport rutier.
	Dezvoltarea rețelelor TEN-T centrală și globală de transport pe calea ferată.
	Îmbunătățirea serviciilor de transport pe calea ferată pe scurt și lung parcurs, prin creșterea capacități de transport și măsuri de reformă.
	Îmbunătățirea siguranței și securității pentru toate modurile de transport și punerea în aplicare a strategiei adoptată privind siguranța traficului, pentru reducerea numărului de decese din accidente rutiere
	Investiții în infrastructură și suprastructură portuară situată pe rețeaua TEN-T centrală și globală, inclusiv acces în porturi, investiții multimodale în porturi și pentru îmbunătățirea conectivității transfrontaliere

	<p>Investiții în dezvoltarea de terminale intermodale inclusiv acces și echipamente</p> <p>Investiții în modernizarea punctelor de trecere transfrontaliere pe rețeaua TEN-T central și globală și crearea de noi conexiuni de transport suplimentare peste Dunăre, inclusiv măsuri de îmbunătățire a timpilor de trecere, includerea de noi servicii și noi proceduri operationale.</p> <p>Asistență tehnică acordată principalilor beneficiari din domeniul transportului, cu precădere Compania Națională de Căi Ferate și Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere, alte autorități de transport și Ministerul Transporturilor</p>
<p>Obiectiv specific: 2. Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabilă, rezilientă în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere</p>	<p>Dezvoltarea rețelelor rutiere naționale de acces la TEN-T centrală și globală de transport.</p>
	<p>Dezvoltarea rețelelor feroviare de acces la TEN-T centrală și globală de transport.</p>

Broadband

<p>Obiectiv specific: Îmbunătățirea conectivității digitale</p>	<p>Dezvoltarea infrastructurii de bandă largă Broadband – Investiții în infrastructura de bandă largă de foarte mare capacitate, conform rezultatelor „Planului național sau regional privind banda largă” (condiție favorizantă)</p>
--	---

OP 4 O Europă mai socială

Ocupare

<p>Obiectiv specific: 1. Îmbunătățirea accesului pe piața muncii ntru toate persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, în special pentru tineri, șomeri de</p>	<p>1.1. Dezvoltarea mecanismului de integrare multidisciplinară a politicilor din ocupare, educație, asistență socială și sănătate prin armonizarea cadrului legal între serviciile oferite forței de muncă de cele patru sectoare.</p>
---	---

<p>lungă durată și grupurile dezavantajate pe piața muncii, persoane inactice, prin promovarea angajării pe cont propriu și a economiei sociale.</p>	<p>1.2. Noi abordări de furnizare de servicii integrate de ocupare, adaptate nevoilor grupurilor dezavantajate pe piața muncii (persoane inactice, cu dizabilități, someri de lungă durată, persoane reintoarse în țară, migranți etc.), prin pachete de servicii personalizate și adaptate nevoilor.</p> <p>1.3. Valorificarea potențialului economic al tinerilor (inclusiv NEETs).</p> <p>1.4. Asigurarea forței de muncă necesare în zonele care înregistrează deficite.</p> <p>1.5. Promovarea spiritului antreprenorial, sprijinirea inițiativelor antreprenoriale și a economiei sociale.</p> <p>1.6. Facilitarea accesului la ocupare a persoanelor dezavantajate.</p>
<p>Obiectiv specific: 2.Modernizarea instituțiilor și a serviciilor pe piața muncii pentru a evalua și a anticipa necesarul de competență și a asigura asistență personalizată și în timp real urmărind asigurarea medierii/plasării (matching), tranziției și a mobilității forței de muncă</p>	<p>2.1. Dezvoltarea unui mecanism coerent și sustenabil de agregare și integrare a informațiilor furnizate de diversele instrumente folosite în anticipare de utilizare a rezultatelor pentru întâmpinarea nevoilor de competențe pe piața muncii</p>
<p>Obiectiv specific: 3.Promovarea participării echilibrate după gen pe piața muncii și a asigurării echilibrului dintre viața profesională și cea privată</p>	<p>3.1. Crearea de oportunități pentru integrarea femeilor pe piața muncii</p>
<p>Obiectiv specific: 4.Promovarea adaptării la schimbarea lucrărilor, întreprinderilor și antreprenorilor, a îmbătrânirii active și în condiții bune de sănătate, precum și a unui mediu de lucru sănătos și adaptat care să reducă riscurile la adresa sănătății</p>	<p>4.1. Crearea unui mediu de muncă sănătos, sigur, accesibil și prietenos pentru angajați, în special pentru cei cu nevoi speciale (din grupul țintă)</p>

Educație

Obiectiv specific: 1. Îmbunătățirea calității, eficacității și a relevanței sistemului de educație și formare pentru piața muncii pentru a sprijini dobândirea de competențe cheie, inclusiv a competențelor digitale	1.1. Adaptarea programelor din educație și formare la cerințele pieței, în competențe cheie și digitale.
	1.2. Creșterea calității, eficacității și relevanței ofertei și serviciilor de educație (la toate nivelurile)
	1.3. Corelarea dintre nevoile elevilor și studenților, serviciile de consiliere, sprijin, acompaniere.
	1.4. Îmbunătățirea formării cadrelor didactice pentru creșterea calității și eficacității procesului educativ.
Obiectiv specific: 2. Promovarea accesului egal la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii, completarea studiilor și a absolvirii acestora, în special pentru grupurile defavorizate, începând de la educația și îngrijirea copiilor preșcolari, continuând cu educația și formarea generală și profesională și până la învățământul terțiar	2.1. Creșterea accesului la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii.
	2.2. Formarea (inițială și continuă) a cadrelor didactice pentru o educație incluzivă
	2.3. Proiectarea și fuzionarea unor servicii suport pentru prevenirea și combaterea abandonului școlar și a părăsirii timpurii a școlii
	2.4. Creșterea accesului la educație (la toate nivelurile) și formare de calitate pentru persoanele cu dizabilități.
Obiectiv specific: 3. Promovarea învățării pe tot parcursul vieții, în special a unor oportunități flexibile de perfecționare și reconversie profesională pentru toți luând în considerare competențele digitale	3.1. Creșterea participării la formarea profesională continuă (sistem de educație)
	3.2. Sprijinirea tranzițiilor în educație și pe piața muncii, în contextul participării la formare pe tot parcursul vieții.
	3.3. Consolidarea participării populației în procesul de învățare pe tot parcursul vieții și de reconversie profesională pentru facilitarea tranzițiilor și a mobilității de pe piața muncii

Incluziune socială

Obiectiv specific: 1. Promovarea integrării socio economice a comunităților terțe și a comunităților marginalizate, cum ar fi	1.1. Promovarea integrării socio-economice a 700 comunităților marginalizate, inclusiv rome, prin implementarea unor măsuri integrate
	1.2. Îmbunătățirea condițiilor de locuit, inclusiv prin acordarea de locuințe sociale, înființarea de adăposturi de noapte și centre de urgență pentru categorii de persoane marginalizate: romi, persoane

<i>romii</i>	fără adăpost, familii monoparentale sărace, victime ale traficului de persoane sau ale violenței domestice.
	1.3. Integrarea socio-economică a migranților
Obiectiv specific: 2. Îmbunătățirea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, durabile și accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecția socială; îmbunătățirea accesibilității eficacității și a rezilienței sistemelor de asistență medicală și a serviciilor de îngrijire de lungă durată	<p>2.1. Măsurile pentru asigurarea asistenței juridice pentru persoanele bolnave mintal cu sau fără tutore legal</p> <p>2.2. Creșterea intervențiilor integrate pentru incluziunea socială a persoanelor fără adăpost</p> <p>2.3. Pregătirea specialiștilor din domeniul asistenței sociale</p> <p>2.4. Dezvoltarea serviciilor integrate destinate copiilor și adolescenților cu tulburări din spectrul autist</p>
Obiectiv specific: 3. Promovarea integrării sociale a persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială, inclusiv a persoanelor cele mai defavorizate și a copiilor	<p>3.1. Îmbunătățirea accesului tuturor copiilor la servicii de calitate</p> <p>3.2. Integrarea socială a unor grupuri specifice aflate în risc de excluziune</p> <p>3.3. Încurajarea incluziunii active a persoanelor în vârstă prin măsuri privind asigurarea îmbătrânirii active</p> <p>3.4. Sprijinirea dezinstituționalizării</p>
Obiectiv specific: 4. Reducerea deprivării materiale prin furnizarea de alimente și/sau asistență materială de bază persoanelor cele mai defavorizate, inclusiv prin măsuri de acompaniere.	4.1 Abordarea deprivării materiale

Sănătate

Obiectiv specific: Îmbunătățirea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, durabile și accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecția socială; îmbunătățirea accesibilității a eficacității și a rezilienței sistemelor de asistență medicală și a serviciilor de îngrijire de lungă durată	1. Continuarea investițiilor în spitalele regionale/ județene și spitale prioritare naționale. Reabilitarea/ Construcția spitalelor județene și spitale prioritare naționale și dotarea cu echipamente de specialitate, pregătire și perfecționare resursa umană
	2. Creșterea accesului la servicii medicale de calitate prin sprijinirea unor măsuri care vizează prevenirea și controlul bolilor netransmisibile
	3. Sprijinirea programelor dedicate de sănătate, de exemplu, programe pentru mamă și copil, programe în domeniul transplantului de organe, țesuturi și celule, sănătate mintală, boli rare, prevenirea problemelor dentare
	4. Creșterea accesului la servicii medicale primare la nivelul comunității. Asistență medicală de bază în comunitățile sărace / marginalizate / dezavantajate
	5. Dezvoltarea și îmbunătățirea sistemului de pregătire pentru personalul cu atribuții în domeniul asistenței medicale de urgență. Acordarea de prim ajutor calificat și asistență medicală de urgență
	6. Dezvoltarea serviciilor de îngrijire la domiciliu, îngrijire pe termen lung și servicii și infrastructuri comunitare, în special pentru persoanele în vârstă și pentru persoanele cu handicap; sprijinirea măsurilor naționale eficiente de îmbătrânire activă
	7. Creșterea accesului la servicii medicale de calitate prin sprijinirea unor măsuri care vizează îmbunătățirea capacităților de diagnostic și supraveghere a bolilor transmisibile, raportarea acestora și îmbunătățirea măsurilor de prevenire și control

OP 5 O Europă mai aproape de cetățenii săi**Turism, patrimoniu, cultură, securitate urbană**

Obiectiv specific: Promovarea dezvoltării integrate în domeniul social, economic și al mediului, a patrimoniului cultural și a securității în zonele urbane	Investiții în turism – stațiuni turistice urbane de interes național
	Investiții în infrastructura din domeniul cultural
	Investiții în patrimoniul cultural
	Investiții pentru regenerarea urbană și securitatea spațiilor publice

Dezvoltare teritorială integrată

Obiectiv specific: Promovarea dezvoltării integrate în domeniul social, economic și al mediului la nivel local, a patrimoniului cultural și a securității, inclusiv în zonele rurale și de coastă inclusiv prin dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității	Sprijin pentru structurile de guvernare ITI (Delta Dunării și Valea Jiului) - sprijin pentru pregătirea și conceperea strategiilor teritoriale
	Sprijin pentru structurile de guvernare CLLD (ZUM-uri) - pregătire, gestiune și animare
	Sprijin pentru SIDU — pregătire, gestiune și animare

Investițiile în dezvoltare regională se vor axa mai ales pe obiectivele 1 și 2. Acestor priorități li se vor aloca 65 % - 85 % din resursele FEDR și ale Fondului de coeziune, în funcție de prosperitatea relativă a statelor membre.

Politica de coeziune continuă investițiile în toate regiunile, pe baza a 3 categorii: mai puțin dezvoltate, în tranziție, mai dezvoltate. Metoda de alocare a fondurilor se bazează încă, în mare măsură, pe PIB-ul pe cap de locuitor. Se introduc noi criterii (șomajul în rândul tinerilor, nivel scăzut de educație, schimbări climatice și primirea și integrarea migranților), pentru a reflecta mai bine realitatea de pe teren. Regiunile ultraperiferice vor beneficia în continuare de sprijin special de la UE. Politica de coeziune continuă să sprijine strategiile de dezvoltare conduse la nivel local și să autonomizeze gestionarea fondurilor de către autoritățile locale. Crește și dimensiunea urbană a politicii de coeziune, prin alocarea a 6 % din FEDR dezvoltării urbane durabile și printr-un nou program de colaborare în rețea și de consolidare a capacităților dedicat autorităților urbane.

Principalele caracteristici ale noului cadru pentru Politica de Coeziune 2021-2027:

Concentrare tematică

- 35% din FEDR pentru OP1 (O Europă mai inteligentă)
- 30% din FEDR pentru OP2 (O Europă mai verde)
- FEDR să contribuie cu 30% la obiectivele de schimbări climatice
- FC să contribuie cu 37% la obiectivele de schimbări climatice
- Min. 6% din FEDR, pentru dezvoltare urbană
- 2% din FSE+ pentru susținerea materială a persoanelor cele mai defavorizate
- 25% din FSE+ pentru incluziune socială

- 10% din FSE+pentru sprijinul pentru tinerii care nu au un loc de muncă

Aspecte financiare (CFM)

- Forma principală de finanțare - granturile

- Cofinanțarea la nivel național: 70% pentru regiunile mai puțin dezvoltate și pentru Fondul de Coeziune;40% pentru regiunile mai dezvoltate.

- Prefinanțare anuală - 0,5% din valoarea totală a sprijinului din partea fondurilor

- TVA nu este eligibilă pentru o contribuție din partea fondurilor, cu excepția operațiunilor al căror cost total este mai mic de 5000000 euro.

- Dezagajarea - regula „N+2”.

Conform unor documente publicate recent de Ministerul Fondurilor Europene (MFE), următoarea perioadă financiară aduce schimbări importante atât în structura instituțională, cât și în cea strategică.

În cadrul politicii de coeziune, Ministerul propune 9 tipuri de programe, Programul Operațional Regional urmând a fi gestionat descentralizat la nivelul Agențiilor de Dezvoltare Regională din fiecare dintre cele 8 regiuni ale țării (pe model polonez):

1. Programul Operațional Tranziție Justă (POTJ)

2. Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD)

3. Programul Operațional Transport (POT)

4. Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare(POCIDIF)

5. Programul Operațional Sănătate (POS)

6. Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO)

7. Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS)

8. Programele Operaționale Regionale – implementate la nivel de regiune (8 POR)

9. Programul Operațional Asistență Tehnică (POAT)

Actualul Program Operațional Infrastructură Mare (care are cea mai mare alocare financiară în 2014-2020) se va întoarce la structura din 2007 – 2013, intervențiile din domeniul Mediului urmând a fi preluate de Programul Operațional Dezvoltare Durabilă, iar cele din domeniul Transportului urmând a trece sub o Autoritate de Management din cadrul Ministerului de Transport. Se vor crea oportunități separate pentru ITI Delta Dunării și ITI Valea Jiului.

MADR va gestiona în continuare finanțările prin intermediul Politicii Agricole Comune și prin cea a Pescuitului. MAI va gestiona fondurile aferente domeniului afaceri interne (Fondul azil, migrație și integrare, Fondul securitate internă, Instrumentul pentru managementul frontierei și vize).

Conform propunerii făcute publice de autorități, companiile vor putea accesa în următoarea perioadă financiară granturi/instrumente financiare prin intermediul mai multor programe.

Programele operaționale regionale se vor axa pe „smart specialization”, transferul tehnologic, inovarea, sprijinirea IMM și digitalizare. Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare va pune la dispoziție instrumente financiare.

Către o Europă durabilă până în 2030

În septembrie 2015, la Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite, țări din întreaga lume au semnat Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă a Organizației Națiunilor Unite (Agenda 2030 a ONU) și cele 17 obiective de dezvoltare durabilă (ODD) ale acesteia, stabilind împreună o listă de acțiuni concrete de întreprins pentru oameni și pentru planetă. Liderii mondiali și-au declarat angajatul pentru eradicarea sărăciei, protejarea planetei și asigurarea faptului că toți oamenii se bucură de pace și prosperitate. Obiectivele de dezvoltare durabilă, împreună cu Acordul de la Paris privind schimbările climatice, reprezintă foaia de parcurs către o lume mai bună, cadrul mondial pentru cooperarea internațională în materie de dezvoltare durabilă și dimensiunile economice, sociale, de mediu și de guvernanță ale acestui cadru. UE a fost una dintre principalele forțe care au sprijinit Agenda 2030 a ONU, angajându-se ferm să o pună în aplicare.

Obiectivele de dezvoltare durabilă ale Agendei 2030 sunt:

1. Fără sărăcie
2. Fără foamete
3. Stare bună de sănătate și bunăstare
4. Educație de calitate
5. Egalitate de gen
6. Apă curată și salubritate
7. Energie accesibilă ca preț și curată
8. Condiții de muncă decente și creștere economică
9. Industrie, inovare și infrastructură
10. Reducerea inegalităților
11. Orașe și comunități durabile
12. Consum și producție responsabile
13. Politici climatice
14. Viața subacvatică
15. Viața terestră
16. Pace, justiție și instituții puternice
17. Parteneriate pentru obiective

CONTEXTUL NAȚIONAL

Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României orizonturi 2013-2020-2030

Elaborarea Strategiei este rezultatul obligației asumate de România în calitate de stat membru al Uniunii Europene conform obiectivelor convenite la nivel comunitar, în special cele statuate în Tratatul de Aderare, Strategia Lisabona pentru creștere și locuri de muncă și în Strategia Reînnoită a UE pentru Dezvoltarea Durabilă din 2006.

Strategia propune o viziune a dezvoltării României în perspectiva următoarelor două decenii:

- *Orizont 2013* –încorporarea organică a principiilor și practicilor dezvoltării durabile în ansamblul programelor și politicilor publice ale României;
- *Orizont 2020* - atingerea nivelului mediu actual al țărilor Uniunii Europene la principalii indicatori ai dezvoltării durabile;
- *Orizont 2030* –apropierea semnificativă a României de nivelul mediu din acel an a țărilor UE.

Prin această strategie, România își stabilește cadrul național pentru susținerea Agendei 2030 și implementarea setului de 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă. Strategia susține dezvoltarea României pe trei piloni principali, respectiv economic, social și de mediu. Strategia este orientată către cetățean și se concentrează pe inovație, optimism, reziliență și încrederea că statul servește nevoile fiecărui cetățean, într-un mod echitabil, eficient și într-un mediu curat, în mod echilibrat și integrat.

Dezvoltarea Durabilă reprezintă, în contextul românesc, dorința realizării unui echilibru, o sinteză între aspirațiile cetățeanului născut liber, societatea de care depinde și prin care se definește și contextul care permite realizarea de sine. Acest echilibru pornește de la om, actor central care caută un echilibru individual și condiții favorabile pentru a se realiza. Condițiile favorabile sunt influențate de societatea care trebuie să îl susțină și să îl motiveze și de mediul prin care se regăsește și își poate găsi echilibrul. Rolul statului în contextul dezvoltării durabile este să ajute la realizarea acestui echilibru, nu doar pentru cetățenii de acum, dar și pentru generațiile viitoare.

Cei trei piloni prin care Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă se structurează au fost definiți în Raportul Comisiei Brundtland (1987):

1. ECHITATEA SOCIALĂ – prin care națiunile în curs de dezvoltare trebuie să aibă posibilitatea de a-și satisface nevoile de bază în ceea ce privește ocuparea forței de muncă, alimentația, asigurarea energiei, apei și canalizării;

2. CREȘTEREA ECONOMICĂ – la nivelul națiunilor în curs de dezvoltare pentru a se apropia de calitatea vieții din țările dezvoltate;

3. MEDIUL – cu nevoia de a conserva și îmbunătăți baza de resurse disponibile prin schimbarea treptată a modului în care trebuie să se dezvolte și să fie folosite tehnologiile.

➤ ***Obiectivul 1: Eradicarea sărăciei în toate formele sale și în orice context***

Strategia își propune reducerea numărului cetățenilor care trăiesc în sărăcie severă și relativă în toate dimensiunile acesteia, potrivit definițiilor naționale. Strategia are în vedere reducerea numărului de persoane care trăiesc sub pragul de sărăcie, stimularea participării pe piața muncii a persoanelor apte de muncă, dezvoltarea sistemului de protecție și asistență socială.

➤ ***Obiectivul 2: Eradicarea foamei, asigurarea securității alimentare, îmbunătățirea nutriției și promovarea unei agriculturi sustenabile***

Strategia vizează dezvoltarea unui sector agroalimentar durabil și competitiv pentru îmbunătățirea calității vieții și asigurării unor condiții de viață în mediul rural apropiate de cele din mediul urban, promovarea producției autohtone și ecologice și valorificarea produselor tradiționale și montane cu valoare adăugată.

➤ ***Obiectivul 3: Asigurarea unei vieți sănătoase și promovarea bunăstării tuturor, la orice vârstă***

Strategia are în vedere reducerea ratei mortalității materne și infantile, diminuarea incidenței îmbolnăvirilor de boli infecțioase și cronice, respectiv prevenirea și tratarea abuzului de substanțe nocive și a bolilor mintale.

➤ ***Obiectivul 4: Garantarea unei educații de calitate și promovarea oportunităților de învățare de-a lungul vieții pentru toți***

Strategia se adresează în principal următoarelor domenii: accesul tuturor copiilor la educație timpurie, învățământ primar și secundar echitabil și calitativ, care să conducă la rezultate relevante și efi ciente, creșterea substanțială a numărului de tineri și adulți care dețin competențe profesionale relevante, care să faciliteze angajarea la locuri de muncă decente și antreprenoriatul. Asigură faptul că toți elevii dobândesc cunoștințele și competențele necesare pentru promovarea dezvoltării durabile.

➤ ***Obiectivul 5: Realizarea egalității de gen și întărirea rolului femeilor și al fetelor în societate***

Strategia își propune prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și fetelor, în sfera publică și cea privată, asigurarea participării echilibrate și efective a femeilor și a egalității de șanse la ocuparea posturilor de conducere la toate nivelurile de luare a deciziilor în viața politică, economică și publică.

➤ **Obiectivul 6: Asigurarea disponibilității și gestionării durabile a apei și sanitație pentru toți**

Strategia vizează creșterea calității vieții prin dezvoltarea infrastructurii de apă și canalizare și a serviciilor publice, alinierea României la cerințele și standardele UE privind gestionarea apei potabile, apelor uzate, deșeurilor și creșterea eficienței de utilizare a apei în toate sectoarele.

➤ **Obiectivul 7: Asigurarea accesului tuturor la energie la prețuri accesibile, într-un mod sigur, durabil și modern.**

Pentru a susține pe termen lung așteptările consumatorilor, sectorul energetic românesc trebuie să devină mai robust din punct de vedere economic, mai avansat și mai fiabil din punct de vedere tehnologic și mai puțin poluant.

➤ **Obiectivul 8: Promovarea unei creșteri economice susținute, deschisă tuturor și durabilă, a ocupării depline și productive a forței de muncă și asigurarea de locuri de muncă decente pentru toți.**

Strategia urmărește susținerea creșterii economice pe cap de locuitor și susținerea sectoarelor productive și diversificarea producției cu valoare adăugată, crearea locurilor de muncă decente, antreprenoriatul, creșterea întreprinderilor micro, mici și mijlocii, modernizarea tehnologică și inovarea, asigurarea muncii decente pentru toți cetățenii, inclusiv pentru tineri și persoanele cu dizabilități, renumerarea egală pentru munca de valoare egală, accesul la finanțare. Se susține un turism durabil care creează locuri de muncă și promovează diversitatea culturală, produsele locale și respectul pentru tradiții și mediul în care trăim.

➤ **Obiectivul 9: Construirea unor infrastructuri reziliente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației.**

Strategia propune dezvoltarea infrastructurii calitative, fiabile, sigure și durabile, pentru a sprijini dezvoltarea economică și bunăstarea pentru toți, integrarea întreprinderilor mici și mijlocii în lanțuri valorice și pe piețe externe, modernizarea infrastructurii și reabilitarea durabilă a industriilor pentru utilizarea eficientă a resurselor, prin adoptarea tehnologiilor și proceselor industriale curate și ecologice, întărirea cercetării științifice și colaborarea cu mediul privat, modernizarea capacităților tehnologice ale sectoarelor industriale, încurajarea inovațiilor și creșterea semnificativă a numărului de angajați în cercetare și dezvoltare.

➤ **Obiectivul 10: Reducerea inegalităților în interiorul țărilor și între țări**

Strategia propune reducerea decalajelor, eliminarea discriminărilor de orice fel și politici de realizare progresivă a unei egalități sporite, în special în ceea ce privește salariile, educaționale și de protecție socială.

➤ ***Obiectivul 11: Dezvoltarea orașelor și a așezărilor umane pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile***

Strategia vizează asigurarea condițiilor pentru o viață demnă a cetățenilor din comunitățile urbane și rurale prin accesul la locuințe și servicii de bază adecvate, sigure și la prețuri accesibile; accesul la transport public eficient, la prețuri echitabile și accesibile pentru toți; promovarea conceptului de smart-city; consolidarea eforturilor de protecție și salvagardare a patrimoniului cultural; reducerea impactului negativ asupra mediului în orașe, inclusiv prin acordarea unei atenții deosebite calității aerului și mediului în general.

➤ ***Obiectivul 12: Asigurarea unor modele de consum și producție durabile***

Strategia propune trecerea etapizată la un nou model de dezvoltare prin introducerea unor elemente ale economiei circulare, creșterea productivității resurselor, reducerea risipei de alimente și a deșeurilor, prin: diminuarea generării, de consumuri la toate nivelurile sale; reciclare și reutilizare; încurajarea companiilor să adopte practici durabile și să integreze informațiile privind durabilitatea activităților lor în ciclul de raportare; promovarea practicilor durabile de achiziții publice; conștientizarea cetățenilor asupra a ce înseamnă un stil de viață în armonie cu natura.

➤ ***Obiectivul 13: Luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice și a impactului lor***

Strategia vizează consolidarea capacității de adaptare și reziliență a României pentru a combate pericolele legate de schimbările climatice și dezastrele naturale prin integrarea măsurilor de diminuare și de adaptare la schimbările climatice și dezastrele naturale atât în strategiile cât și în politicile naționale și în planifi carea și creșterea nivelului de educație și conștientizare privind schimbările climatice.

➤ ***Obiectivul 14: Conservarea și utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor și a resurselor marine pentru o dezvoltare durabilă***

Strategia își propune prevenirea și reducerea poluării marine, gestionarea și protecția durabilă a ecosistemelor marine, conservarea zonelor costiere și asigurarea unui pescuit durabil.

➤ ***Obiectivul 15: Protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertifi cării, stoparea și repararea degradării solului și stoparea pierderilor de biodiversitate***

Strategia are în vedere conservarea și utilizarea durabilă a ecosistemelor terestre, managementul durabil al pădurilor, combaterea deșertifi cării, restaurarea terenurilor și solurilor degradate, inclusiv a terenurilor afectate de deșertifi care, secetă și inundații,

dezvoltarea infrastructurii verzi, conservarea și protejarea zonelor umede, asigurarea conservării ecosistemelor montane, susținerea cercetării în domeniu, gestionarea durabilă a pădurilor, eliminarea defrișărilor abuzive și a tăierilor rase, tranziția către o economie circulară .

➤ ***Obiectivul 16: Promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile***

Strategia are în vedere dezvoltarea capitalului social, promovarea toleranței, eradicarea violenței asupra copiilor și reducerea semnificativă a tuturor formelor de violență, reducerea semnificativă a corupției, dezvoltarea instituțiilor eficiente și transparente la toate nivelurile, asigurarea procesului decizional receptiv, inclusiv participarea și reprezentarea cetățenilor la toate nivelurile și asigurarea accesului public la informații și protejarea libertăților fundamentale.

➤ ***Obiectivul 17: Consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă***

În vederea sprijinirii acestui obiectiv, prin strategie, România înțelege să-și susțină angajamentele internaționale, aderarea la Zona Euro, la spațiul Schengen și la Organizația pentru Dezvoltare și Cooperare Economică și să joace un rol proactiv pe plan european și internațional.

CONTEXTUL REGIONAL

În anul 1998 au fost create opt regiuni de dezvoltare prin asocierea consiliilor județene din România, pentru a coordona dezvoltarea regională necesară aderării la Uniunea Europeană. Aceste regiuni nu au personalitate juridică și nici statut administrativ, deși ele devin din ce în ce mai semnificative în dezvoltarea regională.

Regiunile de dezvoltare coordonează proiecte infrastructurale regionale și au devenit membre ale Comitetului Regiunilor în 2007 când România a aderat la Uniunea Europeană. Regiunile de dezvoltare ale României corespund cu diviziunile de nivel NUTS-II din Uniunea Europeană.

Cadrul legislativ pentru constituirea regiunilor de dezvoltare a fost dat prin legea nr. 151 / 1998, privind dezvoltarea regională în România.

Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest a fost creată în baza Legii 151/1998 prin asocierea voluntară a autorităților locale și județene din județele Bihor, Bistrița-Năsăud,

Cluj, Maramureș, Satu Mare și Sălaj. Suprafața regiunii este de 34.160 km², reprezentând 14,3% din teritoriul României. Regiunea Nord-Vest se situează astfel pe locul 4 la nivel național în privința suprafeței, respectiv pe locul 29 între cele 273 regiuni ale UE.

În spațiul național, Regiunea Nord-Vest (Transilvania Nord) face parte din Macroregiunea 1 (NUTS1) și se învecinează în sud cu Regiunea Vest (Banat), în sud-est cu Regiunea Centru (Transilvania Sud) și în est cu Regiunea Nord-Est (Bucovina-Moldova Nord).

În cadrul UE, regiunea are o poziție geografică periferică la granița estică a UE învecinându-se cu Ucraina. Poziția este strategică, regiunea fiind poartă de intrare în România dinspre Ungaria, respectiv în exteriorul UE înspre Ucraina și Moldova.

Regiunea este situată la intersecția axelor Nord-Sud și Est-Vest ale Europei (centrul geografic al Europei fiind situat pe Tisa, în localitatea Rahău la mică distanță de orașul Sighetu Marmăției). Datorită acestei poziții geografice, prin procesul de integrare europeană a unor țări din spațiul ex-sovietic (în special prin semnarea Acordului de asociere și a Acordului de liber schimb cu UE de către Republica Moldova, Ucraina și Georgia), regiunea prezintă oportunități în ceea ce privește posibilitatea trasării unor culoare europene majore de transport către est, dar și în ceea ce privește dezvoltarea economică.

Regiunea este traversată de cinci drumuri europene, are în construcție o autostradă și beneficiază de trei aeroporturi internaționale. Transilvania de Nord este una dintre cele mai pitorești regiuni din România, începând cu Munții Apuseni până la caracterul special al patrimoniului cultural-popular din această zonă etnografică unică. Transilvania de Nord este o regiune multi-etnică, unde trăiesc împreună români, maghiari (aprox. 37% din totalul populației maghiare din țară), germani, armeni, romi ș.a.

Polii regionali de dezvoltare economică

Cele mai importante orașe ale regiunii sunt Cluj-Napoca, Baia-Mare, Oradea, Zalău, Satu Mare și Bistrița. Acestea sunt considerate poli regionali de dezvoltare economică și orașe cu un patrimoniu cultural și istoric deosebit. În regiune există trei zone metropolitane: Cluj-Napoca, Oradea și Baia Mare.

Viziunea pe termen lung (2034)

Comunitățile din Regiunea Nord-Vest (Transilvania de Nord) înțeleg să valorifice împreună, respectând principiile dezvoltării durabile, resursele naturale, materiale, umane, tradițiile istorice și interculturale în scopul unei dezvoltări susținute, constante care face din Transilvania de Nord una dintre cele mai dinamice regiuni europene.

Regiunea Transilvaniei de Nord, prin amplasarea și dotările sale infrastructurale îndeplinește un rol strategic de deservire logistică, a teritoriilor de la Vestul, Estul, Sudul și Nordul său.

Domeniile de specializare inteligentă stabilite la nivel național, dar care au fost identificate și la nivel regional, care asigură o poziționare bună pe piețele europene a produselor regionale sunt: Bioeconomia, Tehnologii informaționale și de comunicații, spațiu și securitate, Econano-tehnologii și materiale avansate, Sănătate (domeniu prioritar național). Sectoarele economice regionale vizate de domeniile de specializare inteligentă menționate mai sus sunt: agricultura și industria alimentară, producția de mobilă, electronica și automatizări, mecatronica, producția de utilaje și echipament, serviciile de sănătate, serviciile IT&C, energia, turismul, construcțiile verzi și industrii creative.

Regiunea dispune de un valoros capital uman, sistemele de educație a adulților, de formare continuă a adulților și învățământul universitar fiind recunoscute la nivel internațional.

Cetățenii regiunii se disting prin mentalitatea lor inovativă și incluzivă. Nivelul ridicat al calității vieții (un PIB regional de 75% din media europeană) face din Transilvania de Nord una dintre destinațiile preferate de investitori și turiști în Europa Centrală și de Est.

Obiective strategice de dezvoltare pe termen lung (2034)

- Valorificarea avantajelor competitive prin investiții în domeniile de specializare inteligentă ale regiunii.
- Racordarea Regiunii la fluxurile internaționale de mărfuri, turiști, investiții, informații și valori culturale.
- Creșterea investițiilor în capitalul uman al regiunii, în vederea adaptării la economia digitală și industria 4.0.
- Creșterea eficienței economiei rurale, conservând totodată calitatea mediului și patrimoniul etnofolcloric extrem de bogat al regiunii.

- Transformarea centrelor urbane în spații de influență și de atracție regională și trans-regională.
- Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei.
- Promovarea tranziției către surse de energie regenerabilă și gestiunea responsabilă a resurselor.
- Valorificarea spiritului civic în procesul de dezvoltare urbană.
- Dezvoltarea sistemelor de transport cu emisii reduse și încurajarea mobilității active.
- Dezvoltarea bazelor de date pe mai multe niveluri (local, județean, regional) pentru a susține procesul de planificare urbană.

Obiectiv general

Creșterea inteligentă și sustenabilă a economiei regionale, valorificând diversitatea locală și stimulând inovarea, în vederea diminuării disparităților intra-și inter-regionale și creșterea standardului de viață.

Obiective specifice

- Obiectivul specific 1: Economie competitivă, bazată pe inovare și digitalizare
- Obiectivul specific 2: Capital uman și social dezvoltat
- Obiectivul specific 3: Cadru de viață sustenabil, autentic și atractiv
- Obiectivul specific 4: Mediu natural valorificat responsabil
- Obiectivul specific 5: Conectivitate fizică și digitală ridicată

Aceste obiective specifice urmează să contribuie și la atingerea țintelor stabilite prin politica de coeziune a UE pentru perioada 2021-2027, fiind corelate cu cele 5 obiective de politică europene.

CONTEXTUL JUDEȚEAN

Județul Maramureș este amplasat la granița de nord a României cu Ucraina, respectiv la granița de est a Uniunii Europene cu spațiul ex-sovietic; cu toate acestea, legăturile transfrontaliere ale județului sunt deficitare, existând un singur punct de trecere frontierei funcțional, exclusiv rutier; traficul feroviar dintre cele două țări a fost suspendat de mai mulți din ani, din rațiuni tehnice și economice.

Județul Maramureș este în prezent una dintre destinațiile turistice cele mai populare și cele mai frecventate din România, atât pentru turiștii români, cât și pentru cei străini, prin prisma ofertei sale bogate și autentice.

Viziunea de dezvoltare a județului Maramureș pentru anul 2035

LA ORIZONTUL ANULUI 2035, JUDEȚUL MARAMUREȘ VA FI O COMUNITATE DURABILĂ, UȘOR ACCESIBILĂ ȘI CONECTATĂ LA REȚELELE MAJORE DE COMUNICAȚII DIN EUROPA CENTRALĂ ȘI DE EST, O DESTINAȚIE TURISTICĂ ȘI DE AFACERI DE IMPORTANȚĂ EUROPEANĂ, CU SERVICII PUBLICE DE CALITATE ȘI O ADMINISTRAȚIE PROACTIVĂ, ORIENTATĂ CĂTRE CETĂȚEAN.

La finalul acestui interval de timp, județul Maramureș se va caracteriza prin:

- Accesibilitate facilă pentru cetățeni, turiști și oameni de afaceri, un județ cu legături interne de transport rapide, sigure și sustenabile, conectată la principalele fluxuri de persoane, mărfuri și informații din Europa Centrală și de Est;
- Acces nediscriminatoriu al populației la servicii publice de calitate, de la apă, canalizare, energie, telecomunicații, până la educație, sănătate, asistență socială, siguranță publică, cultură și agrement, dar și la spații publice atractive, care să contribuie la reducerea fenomenului migrației interne și externe;
- destinație turistică de importanță europeană și un brand național al României, care să valorifice autenticitatea arhitecturii, cultura lemnului, arta populară, folclorul, meșteșugurile și tradițiile locale bine conservate, gastronomia, muzeele, producția culturală contemporană, dar și unicitatea peisajelor, diversitatea resurselor naturale sau moștenirea istorică a județului;
- Un județ verde, cu un mediu curat, spații verzi, oportunități atractive de petrecere a timpului liber și de practicare a sporturilor, capabil să conserve natura, peisajele, flora și fauna generoasă de care se bucură, atractiv pentru locuire, turism și agricultură ecologică;
- Un mediu de afaceri dinamic, caracterizat prin atractivitatea pentru investiții străine, antreprenoriat local și inovație, dar și prin colaborarea permanentă cu autoritățile locale și mediul universitar, capabil să genereze locuri de muncă bine plătite și bunăstare pentru cetățeni;
- comunitate de oameni educați, inventivi, încrezători, ospitalieri, toleranți, harnici, onești, deschiși către nou și spiritualitate, dar și cu respect pentru tradiții și istorie, și implicați în viața publică;
- administrație publică proactivă, eficientă și interesată permanent de reducerea birocrăției, de apropierea serviciilor sale de cetățean și de mediul de afaceri, precum și de implicarea acestora în luarea deciziilor strategice de dezvoltare ale județului.

1.4 Metodologie

Elaborarea unei strategii de dezvoltare la nivelul orașului Seini reprezintă un demers construit pe o metodologie riguroasă, bazată pe analiza coordonatelor socio-economice la nivel regional, județean și la nivelul comunității vizate, urmărind atât o finalitate managerială cât și una de implicare a comunității în luarea marilor decizii care o privesc.

Etapetele metodologice principale ale elaborării strategiei sunt următoarele:

1. Realizarea analizei preliminare a situației existente:

În vederea realizării acestei faze, au fost colectate informații (în principal informații statistice), privind domeniile și activitățile luate în analiză. Informațiile culese în această etapă, au format setul de date și informații necesar realizării fazei de analiză și diagnostic, precum și pentru faza următoare de elaborare propriu-zisă a strategiei de dezvoltare locală.

2. Analiza SWOT:

Această etapă a avut drept scop realizarea, pe baza informațiilor colectate în etapa anterioară, a diagnosticului socio-economic al orașului. Evaluarea aspectelor favorabile și nefavorabile, precum și a oportunităților și amenințărilor asupra dezvoltării mediului urban a fost realizată cu ajutorul Analizei SWOT.

3. Stabilirea viziunii asupra dezvoltării strategice a comunității:

Pe baza resurselor existente și potențiale, a posibilităților de valorificare a oportunităților identificate, a posibilităților de eliminare/diminuare/evitare a punctelor slabe și posibilitățile de prevenire/contraatac a amenințărilor, au fost identificate viziunea strategică de dezvoltare sau direcția principală de dezvoltare urbană, au fost stabilite obiectivele strategice și au fost trasate politicile publice aferente fiecărui obiectiv în parte.

Stabilirea viziunii și a obiectivelor strategice au fost realizate în concordanță cu politicile și direcțiile generale adoptate de principalele documente strategice județene, regionale, naționale și europene.

4. Întocmirea portofoliului de proiecte din perspectiva perioadei de programare financiară 2021-2027:

În cadrul politicilor publice, au fost propuse proiecte din perspectiva perioadei de programare financiară 2021-2027, ce vor putea fi evaluate pe baza unui sistem de indicatori și rezultate și pot beneficia de finanțare prin programele active în perioada de planificare.

PREZENTAREA GENERALĂ A ORAȘULUI

2. CARACTERIZAREA GENERALĂ A UAT SEINI

2.1 Încadrarea administrativă

Localizare

Orașul Seini este situat în partea de nord a Transilvaniei, în extremitatea vestică a județului Maramureș, dezvoltându-se la o altitudine de 140 m în Câmpia Someșului pe linia de contact a acesteia cu prelungirile munților Gutâi.

Orașul Seini este format din trei localități, dintre care, reședința orașului Seini și două sate, Săbișa și Viile Apei ce sunt localități de rang V conform PATN – secțiunea a IV.

Seiniul este situat în Țara Chioarului, pe malul drept al Someșului, la contactului celor 4 ținuturi nord-transilvănene: Oaș, Sătmar, Codru și Chioar și este la 27.3 km de Baia Mare, 35.8 km de Șomcuta Mare și 41 km de Satu Mare.

Accesul în oraș se face pe E 576 dinspre Baia Mare și DJ 1091 dinspre Orașu Nou. Orașul Seini se învecinează cu:

- Comuna Orașu Nou, la Nord (jud. Satu-Mare)
- Comuna Apa, la Vest (jud. Satu- Mare)
- Comuna Valea Vinului, la Sud - Vest (jud. Satu Mare)
- Comuna Pomi, la Sud (jud. Satu Mare)
- Localitatea Cicârlău, la Est (jud. Maramureș)

Conform împărțirii teritoriului pe „țări” specifice zonei Maramureșului, orașul Seini face parte din Țara Chioarului, însă este situat la intersecția acesteia cu țările Codru, Oaș și Sătmar, ceea ce înseamnă că zona cunoaște influențe etnografice multiple.

Conform Planului de Amenajare a Teritoriului Județean (PATJ) Maramureș – Reactualizare 2008, relațiile dintre așezările județului Maramureș sunt încadrate în două mari categorii:

Relații administrative care se referă la ansamblul relațiilor economice și sociale care au loc pe fondul actualei organizări teritoriale, cu centrul și originea în exteriorul regiunii de tip „țară”;

Relații în cadrul „țării” care au ca fond apartenența comunelor la sisteme arhaice de organizare, menținute până în prezent.

Până în 2004 Țara Chioarului a funcționat fără un centru urban polarizator, rolul central fiind deținut de localitatea Șomcuta Mare ca și centru supracomunal, devenită oraș începând cu acest an. Totuși în prezent, decalajele demografice și de funcții care se manifestă între centrul de județ și orașele mai mici din județul Maramureș fac ca sistemul urban din Depresiunea Maramureșului să gravitează integral spre șesul Tisei, în sectoarele transfrontaliere și spre municipiul Baia Mare.

De asemenea, distanța mică dintre Seini și reședința de județ (27,3 km utilizând E 576) influențează puternic populația Seiniului, manifestându-se un fenomen important de migrație către Baia Mare atât în scopuri economice (migrația forței de muncă, relații de schimb/comerciale) cât și în scopuri socio-educative (licee, facultăți, spitale).

La nivelul unității administrativ teritoriale Seini, rolul polarizator îl are localitatea de reședință **Seini** în care se regăsesc instituțiile administrative locale și instituțiile principale de învățământ și de îngrijire a sănătății.

Polarizarea și urbanizarea orașului Seini a fost susținută de mai multe elemente printre care amintim:

- **Așezarea centrală** față de cei doi poli importanți Baia Mare și Satu Mare, care a fost un factor important pentru turismul de tranzit și alimentația publică, ducând la dezvoltarea activităților comerciale în spațiul intravilan.
- **Administrația Publică Locală**, care a avut un rol major în dezvoltarea funcțiunilor urbane ale orașului datorită înaintării numărului însemnat de propuneri de proiecte prin care s-au realizat infrastructura socială și de transport.
- **Așezarea pe artere de circulație importante** care oferă un nivel de accesibilitate ridicat al întregului spațiu intravilan, cele trei localități componente fiind legate de

DN 1C Baia Mare – Satu Mare și DJ 109 1 Seini – Negrești Oaș (Granița cu Ucraina).

Istoric

Orașul Seini este o așezare de sine stătătoare și formată cu multe secole în urmă, având o istorie foarte bogată. Astfel, din punct de vedere istoric prima atestare documentară a cetății Seini este în secolul al XIV-lea în „Notațiile privind zeciuiala papală din 1334”, iar în 1344 Seiniul devine târg (opidum) care va supraviețui până la distrugerea cetății de către voievodul Transilvaniei în 1563.

Însă documentele istorice privind existența cetății Seini scot la lumină și atestă un centru stabil. Seiniul este menționat printre cetățile existente în secolele X-XIII sub numele de „Castrum Zynyr” sau sub denumirile: Szynergáralja, Váralya (în maghiară), Seinen, Leuchtenburg (în germană) sau Seini și cuprindea Țara Oașului, Lunca Someșului până la Bușag și Lipău.

Ruinele cetății ce se pot vedea și astăzi de pe dealul Comja, povestesc de istoria zbuciumată din Seini, când în anul 1677 cetatea a fost distrusă de tătari, iar în 1717 tătarii au luat ca robi și au omorât o mare parte din populația Seiniului.

Din anul 1988, localitatea Seini a dobândit statutul de oraș ca urmare a unei puternice mișcări sociale de polarizare a locuitorilor celor două sate aparținătoare și a mai multor localități învecinate către Seini. În acest context infrastructura existentă a cunoscut un proces de dezvoltare și modernizare accentuată, apărând în același timp infrastructuri noi, serviciile publice s-au dezvoltat, au fost construite blocuri de locuințe, iar echipările tehnico-edilitare au evoluat.

Obiceiuri și tradiții locale

Tradițiile ocupă un loc foarte important în sufletul și în viața acestui ținut maramureșean, motiv pentru care aici se trăiește intens fiecare sărbătoare fie ea laică sau religioasă. Așadar, oamenii din Seini au știut să nu înstrăineze obiceiurile, nerenunțând total la tradițiile și obiceiurile maramureșene.

Cele mai bine păstrate tradiții din orașul Seini sunt cele legate de sărbătorile pascale și cele de iarnă, sărbătorile de iarnă reprezentând pentru locuitorii din Maramureș unele dintre cele mai importante evenimente ale anului.

Acestora se adaugă altele noi, legate de diverse pasiuni sau evenimente importante din viața orașului și a comunității.

La Săbișa se sărbătorește bucuria produselor agricole recoltate toamna, prin „Balul Coșercilor”. Participarea este numeroasă, fiind reprezentate localitățile: Seini, Săbișa și

Viile Apei, la care se adaugă numeroși invitați din Baia Mare și localitățile din împrejurimi.

La Viile-Apei se sărbătoresc fiii satului, printr-o reușită întâlnire a generațiilor, la care de asemenea sunt prezenți foarte mulți invitați din zonă, Baia Mare și din țară.

În ferma agrozootehnică administrată de familia dr. Vasile Cărăbăț din Viile Apei, se organizează „Ziua Porumbului” sau „Ziua Grâului”. Participă fermieri din județele Maramureș, Satu Mare, specialiști de renume din domeniul agricol, firme naționale și internaționale consacrate de producători de semințe.

De mai bine de zece ani, în diferite zone pitorești ale orașului, oferite de cele șapte coline împădurite și frumoasele văi, mulți pasionați ai sportului „Off-Road” din zonă, țară și străinătate participă la „Cupa 4x4 Off-Road Seini”, un sport al curajului, îndemnării și al motoarelor puternice în caroserii adaptate special pentru terenuri accidentate.

În ultimii ani, Liceul Tehnologic Agricol „Alexiu Berinde”, singurul de profil din județul Maramureș, se înscrie pe lista manifestărilor reprezentative ale localității Seini, cu tendința de a avea caracter tradițional, cu „Seminarul de pomicultură”, la care participă pasionați și specialiști în domeniu din localitate și cele două județe învecinate, Maramureș și Satu Mare. Evenimentul este structurat pe două domenii: teoretic informațional și practic, aplicat în fermele didactice ale liceului.

Un alt eveniment important din activitatea liceului și viața localității, sunt „Zilele Liceului Tehnologic Agricol „Alexiu Berinde”. Participarea la sărbătoarea școlii seinene este națională. În cele două zile, orașul Seini este gazda unor multiple activități aniversare, întâlniri cu specialiști, generații de absolvenți, cadre didactice, foști manageri.

La eveniment participă înalte personalități politice, administrative, social-culturale, învățământ și sănătate. Atracția cea mai mare o reprezintă expoziția de produse agrozootehnice și animale, utilaje agricole, expo flora a fermierilor, cultivatorilor și pasionaților din zonă.

Sărbătorirea Zilei Internaționale a Copilului și „Ziua Olimpică” sunt manifestări tradiționale, în care orașul își sărbătorește copiii, sportul și performanța, olimpismul. Ziua de 1 Iunie la Seini este puntea de legătură cea mai frumoasă între sport, cultură și educație, pe fondul zâmbetului adus pe buzele și în sufletul copiilor.

Orașul Seini își omagiază anual eroii. Cu ocazia sărbătorii Ispasului, personajul mitic care după legendă a asistat la Înălțarea Domnului, totodată Ziua Eroilor, administrația localității, unitățile culturale, de învățământ și bisericești organizează un Te Deum, depuneri de coroane, Intonările Imnului României și Imnul Eroilor, pomenirea eroilor seineni căzuți în cele două conflagrații mondiale, la Monumentul din centrul orașului, ce poartă o placă cu numele lor.

În anul 1988, la inițiativa unor credincioși angajați la cariera de piatră din Seini, pe vârful colinei străzii Dealul Soarelui, în zona Carierei, vizibilă la zeci de kilometri, s-a înălțat o Cruce. Ea este realizată pe o structură metalică, înaltă de 20 de metri, placată cu

tablă vopsită și iluminată nocturn, cu postament din andezit bazaltoid de Seini de circa 1,50 m. Constituie un reper geografic și spiritual, care veghează la liniștea și pacea locuitorilor zonei. În data de 14 septembrie, cu ocazia sărbătorii Înălțarea Sfintei Cruci sau Ziua Crucii, cea mai veche sărbătoare închinată cinstirii lemnului sfânt, Parohia ortodoxă „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril”, Seini I, în parteneriat cu Orașul Seini organizează un pelerinaj la Cruce, unde se oficiază Sfânta Liturghie. În Anul Centenarului Marii Uniri, 2018, pe Cruce s-a înălțat un catarg de aproape 10 m. pe care este arborat Steagul Tricolor.

În data de 15 Ianuarie, de Ziua Națională a Culturii, ziua nașterii poetului Mihai Eminescu, sărbătorită anual la Seini, este organizată și o drumeție pe Dealul Comja, (Comșa) de 650 m. De aici izvorăște pârâul Seinel, care străbate localitatea Seini și se unește cu râul Someș, în dreptul localității Apa, din județul Satu Mare. Pe acest vârf, din anul 1939, din inițiativa gen. Georgescu P. Ion și a ostașilor de artilerie din Divizia 20 Infanterie, mobilizată pentru apărarea Porții Someșului în fața primejdiei fasciste, există un monument viu, alcătuit din specii rășinoase de silvestru și molid, (pini). Locul, pitoresc și strategic deopotrivă putea asigura supravegherea întregului defileu someșean. Dealul Comja a devenit și loc de instrucție și punct strategic. Din 1939 și până azi, pădurea Eminescu a rămas pe Dealul Comja, chiar dacă a fost distrusă de câteva ori prin incendiere intenționată, ea a fost replantată de cei care au înțeles semnificația monumentului de pe Comja.

Din anul 2003, la inițiativa câtorva membri ai Clubul de Speologie „Montana” din Baia Mare, a apărut ideea ca în fiecare an, la 15 ianuarie, să se organizeze o drumeție în zona orașului Seini, pe vârful Dealului Comja, (Comșa). De-atunci, în fiecare an, la 15 ianuarie, un grup de speologi, montaniarzi, membri ai unor cluburi de turism, cărora li se alătură zeci de iubitori ai drumețiilor în natură, maramureșeni și sătmăreni fac deplasarea la Comja.

Obiceiul „Ciocota de pe Boci”

La Seini, de sărbătoarea Sfințelor Paști se păstrează o datină, o veche tradiție care are loc în duminica sărbătorii, după degustarea bucatelor tradiționale ale Praznicului, sfințite în coșarca de nuiele, acoperită cu ștergar, din care nu lipsesc ouă roșii, șuncă, miel umplut, dar și alte rețete delicioase de umpluturi, cârnați pască, cozonac, vin, sare ș.a. Jocul în sine, constă într-un concurs de spart ouă roșii, care la început era exclusiv cu participare masculină, tineri și bărbați, cu timpul fiind acceptați și copii și fete. La eveniment, de-a lungul anilor, pe lângă seineni, veneau amatori în număr mare și de peste Someș, chiar și de la Lipău, dar și din Ilba, Cicârlău, Handal, Racșa, Orașu Nou ș.a.

Strada Boci este un drum care urcă de la o bifurcație, paralel cu E 58, spre Baia Mare. Locuitorii străzii, „Bocenii” sunt foarte uniți și gazde mândre ale obiceiului care se apropie probabil de centenar. Sâmbăta fac curățenie în ogradă, trotuar și șanțuri, văruiesc

șoseaua marcând limita benzilor de circulație, bordura de la margine, ba mai mult, câteodată au inscripționat o limitare de viteză de 30 km. Ici colo câte o săgeată zveltă și dreaptă după bidineaua fiecăruia indica celor interesați direcția spre vârful dealului, la fosta replică din lemn de 6 m. a Coloanei lui Brâncuși. În marea majoritate a caselor, coptăturile sunt gata, femeile mai vopsesc ouăle și se ocupă de ultimele detalii.

În jurul orei 10, se ciocnesc primele ouă roși, cu același ritual de rostire a Învierii lui Isus, aplecarea capului atât al învingătorului cât și al celui cu oul spart oferit primului și strângerea mâinilor. „Legea” neschimbată obligă competitorii să utilizeze numai ouă produse de păsări de curte, inclusiv cele de bibilică, aflate ca și arsenal secret în buzunarul fiecăruia. Ouăle se ciocnesc fie printr-o mișcare fermă, fie prin tatonare, cu mișcări fine, căutând partea slabă a vârfului de ou. Cei mai vechi participanți își aduc aminte că la acest concurs, mulți veneau cu ștrafurile pline de ouă, de regulă vopsite în coji de ceapă roșie, care dau un pigment natural și nu deteriorează coaja oului. Captura era firește pe măsură. Jocul, o bucurie de a fi împreună, se încheie aproape de ora 14, când se merge la Vecernie.

Dintre veteranii jocului seinean, mulți doar pomeniți din păcate, se numără Ștefan Crăciun cel care a participat peste 60 de ani și care cinci ani consecutiv a venit cu ștraful plin de ouă roșii, Gheorghe Rusz, (circa 35 de ani de „Ciocotă”), Mircea Hebe, Gabriel Sturz, Ghiță Ruștiuc, Vasile Bud, Vasile Comșa, Mircea Lazu, Dumitru Uifalusi, Daniel Rus, Marin Jula, familia Firisar, fam Mădăian, fam. Dorel Bogdan ș.a. În ultima perioadă, pe strada Boci a rămas bucuria seinenilor de a se întâlni în ziua de Paști, de-a da „ciocota”, la care participă mulți copii și tineri, invitați de-ai seinenilor din alte meleaguri, chiar și oaspeți din alte țări, ceea ce înseamnă că acest obicei se va transmite mai departe. Dintre noile generații nu lipsesc Băce Ioan, Marius Morariu, Debreczeni Francisc, Ioan Morar, Tomel Pop, fam. Popa, ș.a.

Concertul de pricesne și cântări religioase

Paștele, sărbătoarea creștină care cheamă oamenii să ia Lumina Sfântă, aduce bucuria unică a Învierii Mântuitorului, dar și ritualuri și tradiții religioase, printre care și cea a salutului cunoscut chiar și de cei mici – „Hristos a înviat!” și răspunsul dat: „Adevărat a înviat!”, timp de 40 de zile, până la Înălțarea Domnului.

În preajma sărbătorii bucuriei, pe scena casei de cultură, în fața unui numeros public, grupurile vocale, instrumentale, coruri ale bisericilor din localitățile Seini, Săbișa și Viile Apei prezintă valoroase concerte de pricesne și muzică religioasă. Aceste reuniuni corale sunt însoțite de preoții parohi, cantori, cei mai mulți făcând și parte din ele.

În fiecare an, împart bucuria Învierii Domnului, frumusețea și profunzimea pricesnei, a muzicii bisericești reprezentanții aparținând de: Biserica Ortodoxă Seini I și II, Săbișa, Viile Apei, Biserica greco-catolică, Biserica romano-catolică, Biserica Reformată din Viile Apei, Biserica creștină baptistă „Golgota”, Biserica pentecostală

„Emanuel”, Biserica Adventistă de Ziua a Șaptea. La eveniment, de-a lungul anilor, a susținut recitaluri solista Rafila Bărbos. Celor prezenți li se oferă „pancove”, iar celor de pe scenă diplome, flori, plachete și sarmale de post.

Concertul tradițional de colinde

Crăciunul, este una dintre cele mai importante sărbători creștine celebrate în fiecare an la 25 decembrie, potrivit calendarului Gregorian. Este una dintre cele 12 praznice împăratești consemnate de biserica creștină de rit bizantin. Semnificația religioasă a Crăciunului este Nașterea Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, trimis pe pământ pentru a ajuta oamenii să devină mai buni și mai toleranți.

În aceste zile ale înălțătoarei sărbători, creștinii devin mai buni și mai împliniți spiritual. Este considerată cea mai frumoasă sărbătoare de peste an, așteptat deopotrivă de cei mici și de cei mari cu evlavie, emoție și profundă pietate de creștinii din toată lumea. Multe și de neuitat sunt obiceiurile artistice și culinare prilejuite de celebrarea Crăciunului. Astfel, fiecare copil sau om trecut prin viață își amintește cu plăcere de sărbătorirea Crăciunului și de momentele unice, absolut speciale trăite cu această ocazie în biserică, în jurul bradului sau a mesei festive împreună cu cei dragi. Pe lângă așteptarea și sosirea lui Moș Crăciun, o altă bucurie este împodobirea bradului, pom venerat cu cetina lui verde, care aduce în casele creștinilor simbolul purității și al perenității. Feeria serii din Ajunul Crăciunului este completată de colindele care vestesc Nașterea Domnului. Orașul este împodobit cu milioane de luminițe colorate.

În preajma sărbătorii bucuriei, pe scena casei de cultură, în fața unui numeros public, grupurile vocale, instrumentale, coruri ale bisericilor din localitățile Seini, Săbișa și Viile Apei prezintă valoroase concerte de colinde. Aceste reuniuni corale sunt însoțite de preoții parohi, cantori, feți, epitropi, membri ai consiliilor parohiale, cei mai mulți făcând parte din ele. Preoții parohi au intervenții în spectacol și urează totodată sărbători fericite.

În fiecare an, împart bucuria Nașterii Domnului, frumusețea și profunzimea colindei, reprezentanții Bisericilor Ortodoxe Seini I și II, Săbișa, Viile Apei, Biserica greco-catolică, Biserica romano-catolică, Biserica Reformată din Viile Apei, Biserica creștină baptistă „Golgota”, Biserica pentecostală „Emanuel”, Biserica Adventistă de Ziua a Șaptea, elevi ai Școlii nr. 1. Celor prezenți li se oferă „pancove”, iar interpreților diplome, flori, plachete și sarmale de post.

Balul coșercilor de la Săbișa

Bucuria respectului și a promovării tradițiilor, a obiceiurilor noastre populare se manifestă anual la Căminul Cultural din Săbișa, la „Balul Coșercilor”. Organizat din anul 2012, evenimentul oferă comunității un nou prilej de a fi împreună, de a se întâlni cu portul tradițional românesc, cu veselie, muzica populară, jocul și voia bună. Seinenii, săbișenii și hedenii sărbătoresc împreună bucuria recoltelor agricole, pomicole, a

strugurilor, nucilor, dovlecilor, verzei, ș.a., faptele bune și sosirea Toamnei. Îmbrăcați în costume tradiționale de Oaș și Maramureș, participanții pun pe mese coșercile acoperite cu ștergere, multe cusute de peste 50 de ani. Ele sunt pline cu fructele toamnei, dar și cu produse gastronomice specifice zonei: aperitive gustoase, sarmale, pancove (fancuri), ciurigăi, prăjituri de casă, tocănițe din legume culese din grădină și carne ș.a. O atracție a balului este tortul preparat la tradiționala fabrică seineană S.C. Homi Invest Srl, în fiecare an personalizat. Sunt invitați soliști cunoscuți de muzică populară și de petrecere din zonă, care contribuie la crearea unei atmosfere plăcute și vesele. Un fapt care sporește mândria organizatorilor, dar și a săbișenilor este participarea unui număr mare de invitați, care sporește anual, atrași de bunul renume al balului, de ospitalitatea gazdelor și frumusețea manifestării. În cocheta sală modernizată a căminului, împodobită cu peretare, ștergere, năframe și ii tradiționale, cei prezenți au parte de o atmosferă plăcută, multă voie bună, jocuri populare și cântece de veselie.

Întâlnire între generații „Fiii Satului din Viile Apei”

Parohia ortodoxă a satului Viile Apei și filia Racșa Vii, în parteneriat cu Orașul Seini, casa de cultură și CNIPT Seini au ales ca dată de desfășurare a întâlnirii fiilor satului, manifestare devenită tradițională deja, ultima duminică din luna august. Este o manifestare de suflet și emoția întoarcerii la obârșii, bucuria revederii și depănarea amintirilor. Oficierea Sfintei Liturghii la Biserica Ortodoxă din Viile Apei deschide seria manifestărilor, fiind prezenți înalți reprezentanți ai Episcopiei Maramureșului și Sătmarului, preoți parohi din împrejurimi, precum și preoți băștinași, de la alte parohii din țară. La Sala Multifuncțională „Ilie Lazu” din localitate are loc întâlnirea dintre generații. Aici este deschisă o expoziție permanentă de fotografii reprezentând diverse momente din istoria parohiei și a satului. Sunt pomenite personalitățile satului, învățământul hedean, preoții și dascălii de odinioară, epitropi, membrii Consiliului parohial, sunt prezentate realizările actuale, oameni și fapte care contribuie la dezvoltarea localităților. Nu sunt uitați nici „înțelepții” satului – bătrânii, care se bucură de mult respect, considerație și recunoștință. Socăcițele satului prepară mâncăruri alese, „ceaune”, cozonaci cu nucă, mac și rahat, se gustă din vinul și pălınca produse de viticultorii și pălincarii zonei. Cu această ocazie sunt prezentate spectacole folclorice susținute de artiști locali, invitați de marcă, Ansamblul Folcloric Național „Transilvania” ș.a.

„Cupa 4x4 off-road Seini”

Orașul nostru găzduiește la începutul lunii mai un concurs internațional off-road, în zona Carierei Seini și pe dealurile împădurite, pe o perioadă de două zile. Este organizat de Asociația 4×4 Off-Road Seini, ajutată de pasionații sportului extrem din localitate. Are parteneri cluburi extreme baimărene consacrate, primăria, casa de cultură și CNIPT. Este susținut de sponsori și de multă dăruire, pasiune și dragoste, astfel se asistă an de an la succese seinene în organizarea și desfășurarea acestui sport extrem.

Evenimentul se adresează atât posesorilor de autovehicule de teren nemodificate sau parțial modificate, cât și echipajelor cu experiență, cu mașini de teren pregătite special pentru acest gen de competiții.

Competiția se desfășoară sub egida FRAS (Federația Română de Automobilism Sportiv) și CNOR (Comisia Națională de Off Road). Sufletul acestei competiții în organizare, stabilirea traseului, aplicații de ultimă generație pe smartphone cu harta, de GPS, timp, viteză etc. pentru fiecare concurent sunt Călin Rus, directorul de concurs, și președintele asociației, Dohi Zsolt. Concurenții, organizați pe echipaje (pilot și copilot) se întrec individual la categoriile Standard, Open-Extrem, și un Trial care se desfășoară de regulă duminică, a doua zi de concurs, cu aceleași categorii. Seara concurenții și tinerii se bucură de un After Party și un valoros schimb de experiență între participanți, în jurul ceaunelor. Concursul are caracter internațional, participă multe echipaje din județele Maramureș, Satu Mare, Cluj, Bihor, Hunedoara, Ungaria, Austria ș.a. Duminică, după Trial are loc festivitatea de premiere, la toate categoriile, câștigătorii primind diplome, trofee, piese și diverse dotări pentru autoturisme, baie de șampanie, o puternică susținere și mediatizare.

Ziua internațională a copilului și ziua olimpică

În fiecare an, Orașul Seini dăruiește o zi specială copiilor seineni, cu ocazia sărbătoririi Zilei Internaționale a Copilului precum și Ziua Olimpică. În ultimii ani, orașul Seini a devenit cunoscut pe plan național prin ineditul sărbătoririi. Se organizează cu acest prilej o impresionantă paradă a sportivilor seineni, de la care nu lipsesc elitele, bravii sportivi care ridică an de an prestigiul orașului prin extraordinarele lor performanțe. Sunt premiate excelențele la sporturile cu care s-a făcut cunoscut orașul, pe plan județean național și internațional: box, înot, fitness, Taekwondo, handbal, fotbal, majorete, tenis de câmp și off-road. Sunt premiate și cluburile sportive, antrenori, profesori coordonatori, organizatori ș.a.

Fiind și Ziua Olimpică, se arborează Steagul Olimpic, se citește mesajul olimpic, se intonează Imnul de Stat a României, Imnul Olimpic, și se organizează un cros competițional pe categorii de vârstă și alte concursuri atractive pentru copii.

Și ceea ce este cel mai important, sărbătorii a parte de multe momente dulci, amenajări de standuri cu jucării, înghețată, tobogane, o răsplată binemeritată pentru bucuria și zâmbetul de copil.

Zilele orașului

Zilele orașului Seini reprezintă un festival de tradiție din oraș, ce durează două zile, în care locuitorii se bucură de multiple manifestări culturale, celebrarea „Nunților de Aur”, spectacole folclorice, competiții sportive și concerte în aer liber, pentru a sărbători apartenența lor la orașul Seini.

Localități înfrățite

- Orașul Sarvar – Ungaria
- Orașul Kalus – Ucraina
- Orașul Nyirmeggyesi – Ungaria

2.2 Caracterizarea geografică

Situat la o altitudine medie de 140 m, orașul s-a dezvoltat în Câmpia Someșului ce este străjuită la nord de cel mai înalt punct al orașului, dealul Comja, cu o altitudine medie de 960 m.

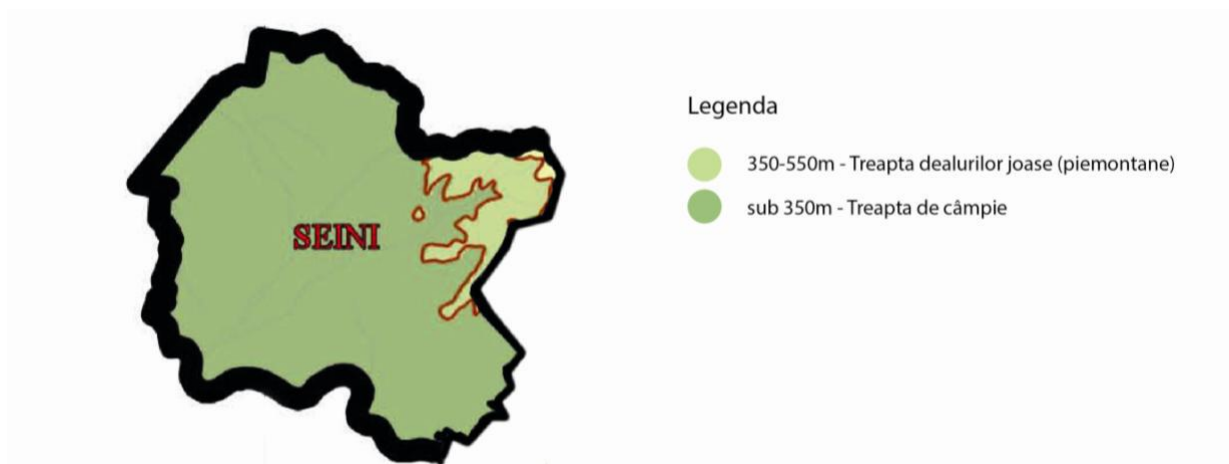
Relief

Pe teritoriul orașului Seini se găsesc doar două forme de relief, respectiv câmpia joasă care este predominantă și dealurile domoale care se pierd spre câmpie și care în zona estică se leagă de lanțul muntos. Deasemenea, treapta de relief de câmpie joasă, având o altitudine de aproximativ 120 m, este cea mai joasă din teritoriul județului Maramureș.

Câmpia Someșului este situată în nordul Câmpiei de Vest, cu o suprafață de 3.600 km², fiind formată de două tipuri de trepte de relief, respectiv câmpii înalte și câmpii joase. Fiind această câmpie de subsidență se suprapune peste un fundament cristalino-mezozoic de tip carpato-panonic și care datorită prezenței pânzei freatice aproape de suprafață, utilizarea terenurilor în agricultură a ridicat probleme serioase de ameliorare și îmbunătățiri funciare. Pe acest fundament cristalino-mezozoic, s-au așezat o serie de depozite care au grosimi diferite de: argile, conglomerate, gresii, marne, nisipuri și pietrișuri.

Zona de deal a Seiniului este caracterizată de următoarea succesiune: 40-50 cm de sol vegetal-argilos, urmat de deluviu argilos-nisipos, cu o grosime de circa 4 m în masa căruia sunt prinse fragmente de rocă de diferite dimensiuni, iar sub acest deluviu, o zonă de andezite. Cel mai înalt deal prezent în Seini, este Dealul Comja, 960 m, loc unde în 1939 s-a construit un monument viu, din 10.000 de brazi care formau numele „Eminescu”.

Expoziția versanților în orașul Seini este predominant semi-însorită în partea de est a Seiniului și semi-însorită ce alternează cu semi-umbrită în partea de vest a localității, ceea ce oferă Seiniului un potențial agricol ridicat. Această expoziție a versanților, alături de prezența unor soluri fertile, face din Seini o localitate ce se poate preta la orice tip de cultură, atât pretențioasă cât și mai puțin pretențioasă.

Sursa: Planul de Amenajare a Teritoriului Județean (PATJ) Maramureș

Rețeaua hidrografică

Rețeaua hidrografică a orașului Seini este compusă din:

- râul Someș și afluenții săi
- apele subterane aflate la mică și la mare adâncime.

Apele de suprafață sunt reprezentate de râul Someș, situat la limita sud-vestică a intravilanului localității, și de pârâurile Seinel și Zugău care traversează localitatea de la nord-est la sud-vest și se revarsă în râul Someș. Astfel, s-au format două văi: Valea Seinelului, pe cursul pârâului Seinel și Valea Hotarului, aflată la limita dintre localitățile Seini și Săbișa. Debitele acestor ape sunt direct influențate de precipitații, având astfel debite maxime primăvara când se produc chiar și ieșiri din albie, respectiv debite mici, până la secare, în verile foarte secetoase.

Apele subterane de mică adâncime se află din abundență la 1.5-2.5 m, pe lângă acestea existând și ape subterane de mare adâncime la 70 – 80 m față de nivelul solului. Chiar dacă lipsa canalizării permite influențarea facilă/accidentală a calității apei de activitățile umane și deversările de apă menajeră uzată direct în sol, în apele de suprafață sau în pânza freatică, apele de adâncime îndeplinesc condițiile necesare pentru utilizarea ca sursă de alimentare cu apă potabilă.

Resursele solului și ale subsolului

Ținând cont de relieful predominant de câmpie, solurile prezente pe teritoriul orașului Seini sunt:

- andosolurile și districambosolurile andice
- luvosolurile și eutricambosolurile
- aluviosolurile

Predominant pe teritoriul orașului sunt luvisolurile și eutricambosolurile, ce ocupă mai mult de jumătate din teritoriu.

Luvisolurile ocupă de obicei terenuri plane cu drenaj defectuos și bazinete depresionare în dealurile piemontane, conținutul lor de humus fiind scăzut și de calitate inferioară, astfel sunt mai ales soluri forestiere sau potrivite pentru livezi și anumite culturi mai puțin pretențioase cum ar fi cartoful, orzul și plantele furajere pentru care este nevoie de adaos de îngrășămintă chimice.

Eutricambosolurile, în schimb, s-au format de obicei pe versanți cu drenaj bun și pe suprafețe cvasiorizontale (lunci, terase, poduri interfluviale) în dealurile piemontane sau în câmpiile umede. În general acestea au evoluat pe roci bogate în calciu sau alte elemente bazice cum ar fi argilele, luturile și marnele, prezintă o structură lutoasă sau luto-prăfoasă, au conținut de humus relativ scăzut, au un grad ridicat de saturație în baze, dau reacție slab acidă până la neutră și au o aprovizionare cu substanțe nutritive relativ bună. Astfel, pot fi valorificate prin păduri și pajiști, plantații de pomi fructiferi și culturi puțin pretențioase, cu un adaos redus de îngrășămintă.

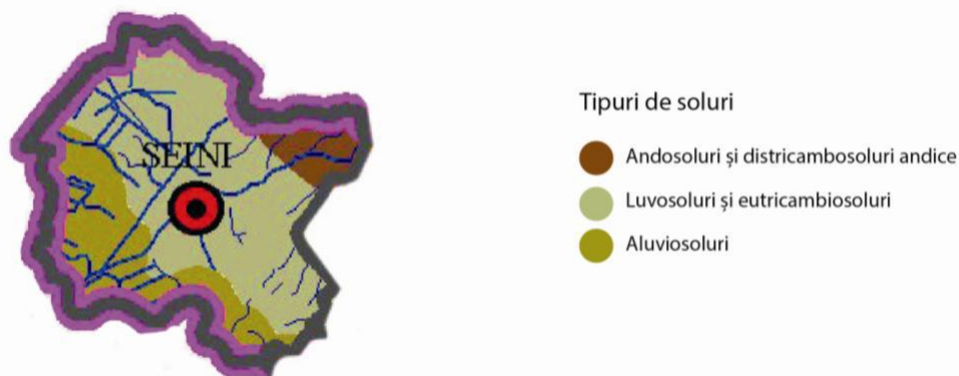
Următoarele tipuri de soluri, după mărimea suprafeței deținute sunt andosolurile și districambosolurile andice, andosolurile fiind tipurile de soluri apărute pe roci vulcanice, bogate în minerale amorfe, fiind foarte poroase, cu densitate aparentă foarte redusă, cu o capacitate de schimb cationic foarte mare, în general acide și destul de bogate în humus. Vegetația naturală ce se formează pe acest tip de sol este formată din păduri de fag, amestec de fag cu molid, iar în etajul subalpin vegetație de afin, ienupăr și vegetație de pajiști.

Districambosolurile din Seini, sunt prezente mai mult în nord-estul orașului, în zona de dealuri înalte și dealuri joase și sunt caracterizate prin permeabilitate ridicată pentru apă, capacitate scăzută de reținere a elementelor nutritive, conținut de humus între 5-8% și reacție acidă puternică. Districambosolurile cu altitudine mai joasă pot fi utilizate pentru cultura grâului, cartofului, trifoiului, iar cele cu altitudine mai înaltă sunt utilizate pentru plantațiile de arborete, păduri de foioase în amestec cu rășinoasele și pentru fânețe ori pășuni.

În partea de sud a orașului, de-a lungul văii Someșului și a afluenților mai mici se prezintă o porțiune compactă cu terenuri de tipul aluvisolurilor. Acestea reprezintă soluri tinere, în curs de formare, pe depozitele aluviale, fiind răspândite în lungul fluviilor și afluenților săi. Sunt solurile cu o fertilitate mai ridicată decât celelalte protisoluri, iar scala pretabilității lor este mai largă: pajiști naturale sau culturi furajere, culturi cerealiere mai variate (porumb, grâu, orz etc), plante tehnice și alimentare (cartofi, sfeclă de zahăr), legume, zarzavaturi. De remarcat faptul că, pe alocuri, sunt afectate de exces de umiditate temporar sau chiar prelungit.

Tipurile de soluri pe teritoriul Orașului Seini

Sursa: Planul de Amenajare a Teritoriului Județean (PATJ) Maramureș

În ceea ce privește **resursele subsolului** de pe teritoriul orașului, Seiniul este amplasat pe locul unei fose geosinclinale, cu depozite mezozoice și paleogene. Astfel, se pot găsi conglomerate de gresii, marne, calcare, nisipuri și importante mase de lave, în cea mai mare parte andezitice, recunoscute sub denumirea de „andezite de Seini”. Aceste resurse sunt folosite în mare parte în industria materialelor de construcție, dar sunt des utilizate și în industria sticlei, în sculptură sau în arta decorațiunilor interioare și exterioare.

Andezitul de Seini este un andezit de tip hipersten și biotit și aparține fazei I de erupție a vulcanismului neogen, fiind prinse în andezitele bazaltoide de Ilba, cariera aflându-se la 2 km NE de localitate, în versantul Dealul Soarelui, având o deschidere a frontului de 350 m lungime și aproximativ 200 m înălțime și 6 trepte cu o înălțime maximă de 30 m. Se diferențiază și se face cunoscut prin culoarea specifică verzuie, ce contrastează negrului sau cenușiului închis al andezitului de Ilba.

Acest andezit se face cunoscut atât în țară cât și în străinătate nu doar prin culoarea specifică, ci și prin granulația și calitatea superioară pe care le are roca. Datorită calităților pe care le deține, andezitele sunt utilizate deseori ca și materiale de construcție, în special pentru drumuri și balastarea căilor ferate sau ca agregate pentru betoane rezistente la acizi. Însă datorită culorii sale specifice, andezitul de Seini este folosit ca și rocă ornamentală, pentru placări interioare sau pentru pietre funerare.

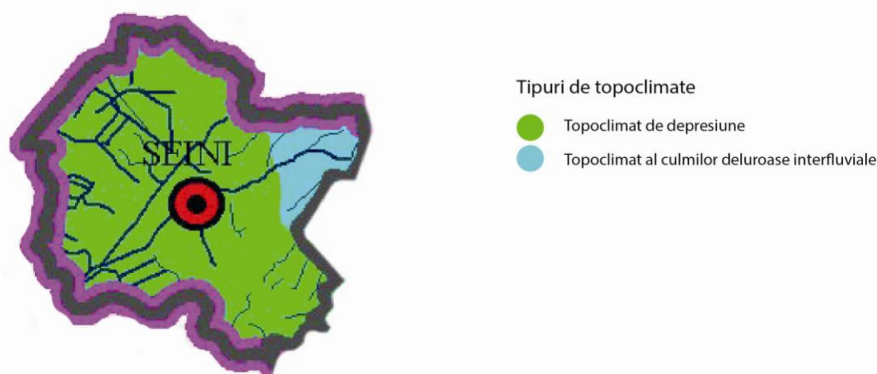
Clima

Datorită reliefului predominant de câmpie, clima Seiniului este una temperat-continentală cu nuanțe mediteraneene datorită lanțului muntos vulcanic din nordul Seiniului, situat în calea vânturilor reci de origine polară, ce creează un climat de adăpost.

Lipsa unei stații meteorologice pe teritoriul orașului, dar și diferența mică, de aproximativ 27 km, față de stația de la Baia Mare ne permit să dăm ca repere temperaturile medii anuale și lunare înregistrate la stația meteorologică de la reședința județului. Astfel, remarcăm o temperatură medie anuală de 9.6°C, cu mediile lunare variind între -2.5°C în luna ianuarie, cea mai friguroasă lună, și 19.7°C în iulie, cea mai călduroasă lună de peste an. Totuși temperaturile medii pot varia chiar și cu până la 10°C în aceeași lună în funcție de treapta de relief, pentru luna iulie de exemplu temperatura medie ajungând în zonele de dealuri joase la 19°C. În plus expunerea versanților de pe teritoriul orașului Seini preponderent semi-însoriți favorizează perceperea unui regim termic mai călduros.

În funcție de variația diferitelor elemente climatologice, teritoriul orașului poate fi mapat diferențiat în funcție de topoclimatul prezent, după cum urmează:

Tipurile de topoclimate pe teritoriul Orașului Seini

Sursa: PATJ Maramureș, actualizat 2008

Astfel, pe teritoriul orașului este majoritar topoclimatul de depresiune, iar în locurile de dealuri se găsește un topoclimat al culmilor deluroase interfluviale.

Topoclimatul de depresiune este caracterizat printr-un climat umed, cu ierni blânde cu temperatura medie sub 3° C și veri calde cu o temperatură medie peste 18° C (conform PATJ Maramureș). Cantitatea de apă provenită din precipitații este mai mare ca și cea pierdută prin evapo-transpirație, înregistrându-se un excedent de 318 mm. Principalele fenomene climatice de risc sunt reprezentate de inversiunile de temperatură, ceața, înghețurile timpurii de toamnă și târzii de primăvară, minimele termice coborâte, valurile de căldură.

În timp ce **topoclimatul culmilor deluroase interfluviale** are un climat mai rece și umed, precipitațiile ajungând la 1000 mm, cu ierni aspre și veri răcoroase. Acest topoclimat prezintă o circulație mai intensă a aerului, și spații mai puțin afectate de inversiunile de temperatură. Astfel, în această zonă, cinci luni pe an, temperatura medie lunară nu depășește 10° C, iar cea anuală nu depășește 8° C,

În ceea ce privește umezeala relativă a aerului, media anuală este de 75% la stația de la Baia Mare, luna cu cea mai mare umezeală fiind decembrie datorită frecvenței mari a ceții și luna cu cea mai scăzută valoare fiind luna aprilie, datorită circulației foarte intense a aerului la trecerea de la sezonul rece la cel cald.

Conform PATJ Maramureș, numărul mediu anual de zile cu precipitații mai mari de 0,1 mm este ridicat pe teritoriul județului, corelându-se cu valorile cantităților anuale de precipitații. Acest număr este de 110-160 de zile în regiunile deluroase mai joase, de 120-140 de zile în zonele deluroase mai înalte, de 150-200 de zile în regiunile montane mai joase și de 150- $\geq$ 170 de zile la altitudinile cele mai mari. Cantitățile medii de precipitații înregistrate la stația meteorologică Baia Mare în perioada 1961 – 2000 au fost de 208,1 mm iarna, 197,5 mm primăvara, 273,3 mm vara și 193,9 mm toamna, rezultând un total mediu anual de 872,8 mm, repartitia precipitațiilor pe anotimpuri fiind următoarea: iarna 17%, primăvara 22%, vara 35%, toamna 22%.

În ceea ce privește precipitațiile de iarnă, numărul mediu de zile cu ninsoare este cuprins între 70-80, cu o grosime medie a stratului de zăpadă ce rar depășește 70-80 cm.

Flora și Fauna

Chiar dacă relieful orașului Seini este predominant de câmpie, iar flora localității este specifică acestei forme de relief, aceasta este completată pe alocuri de păduri de fag și gorun, ceea ce permite împărțirea florei în mai multe subetaje, după cum urmează:

Vegetația de luncă și de terasă (stepa) – sunt caracterizate de asociații ierboase hidrofile, precum: Agrestis cu Fastuca rubra. În această zonă găsim plante de cultură (grâul, secara, porumbul, cartoful, căpșunele, ovăzul, ghizdeiul) pomi fructiferi, castani și viță de vie.

Subetajul gorunului (și al stejarului) – formează păduri distincte, bine dezvoltate. Alături de gorun (mai rar se întâlnește stejarul), întâlnim: carpenul, ulmul, jugastrul, mai rar scorușul, arțarul, paltinul, citeșul pășăresc, teiul cu frunza mare, salcâmul, păducelul, măcieșul, porumbarul, sângerul, alunul, cornul, lemnul râios, lemnul câinesc, socul, murul, arinul alb și negru, iar pe versanții sudici, unde este microclimatul mai blând, castani. Plantele ierboase prezente în acest subetaj: frag de pădure, gușa porumbelului, trestioară, trifoiul roșu, o serie de graminee ca: obsiga, mărgelușa, golomatul, iar pe lângă ape: brusturul, brândușa, feriga, iedera, curpenul de pădure, vița sălbatică. Totodată, în acest subetaj, în păduri, cresc ciuperci comestibile precum: bureții albi usturoi, bureții creți, bureții galbeni, crăițe, ghebe, hribe etc.

Subetajul Fagului – ce se regăsește în zona cea mai înaltă a Seiniului, preferând solurile brune, acide, profunde și bine drenate. Alături de fag, în acest etaj se mai găsesc: carpenul, paltinul, plopul, mesteacănul, cireșul sălbatic, frasinul, mărul sălbatic, gorunul la limita inferioară, iar la limita superioară molidul și bradul. Dintre arbuștii prezenți în acest subetaj întâlnim: socul negru, alunul, zmeurul, sângerul. Stratul ierbos al pădurilor de fag cuprinde numeroase specii, care prezintă mari variații în funcție de stratul geologic, stratul de apă freatic și înclinarea pantelor. În aceste condiții s-au format asociații caracteristice cu vinariță și păiuș.

De asemenea, pe teritoriul orașului se găsește și floră spontană, specii de mare importanță ecologică și economică, (plante furajere, medicinale și decorative) precum: fragi, zmeură, mure, soc, cireș de pădure, ciuperci, arnica de munte, sunătoare, care dacă sunt valorificate, ar putea constitui o sursă suplimentară de venit.

În ceea ce privește fauna de pe teritoriul orașului, aceasta este foarte diversificată, caracteristică zonelor de stepă și de pădure și este reprezentată în special de:

- **Animale de interes faunistic și vânătoresc:** cerbi, căprioare, urși, mistreți, lupi, pisici sălbatice, vulpi, jder comun, viezure, râs, etc.
- **Rozătoare:** iepure comun, veverițe, șoareci, etc.
- **Reptile:** Broaște țestoase (datorită vremii blânde)
- **Avifauna:** ciocănitoarea spate-alb, turturica, privighetoarea, cucul, gaița, coțofana, fazanul, graurul, buha mare, cucuveaua, huhurezul, ciocănitoarea pestriță mijlocie, sturzul de vâsc, mierla, diferite specii de pițigoi, șorecarul, uliul păsărar, pescăruși și rațe sălbatice.
- **Ihtiofauna:** somnul și mreana

Calitatea mediului înconjurător și gestiunea deșeurilor

Calitatea mediului înconjurător este influențat atât direct de către comportamentul locuitorilor orașului, cât și indirect de către gradul de poluare a orașelor învecinate. Astfel, Seiniul aflat la o distanță relativ mică de Baia Mare, este poluat de activitățile de metalurgie neferoase și iazurile de decantare din care ajung în atmosferă cantități apreciabile de pulberi cu conținut de metale curențe. Însă în ultimii ani se constată o tendință de îmbunătățire a calității aerului, solului și apei, întrucât activitățile industriale din zonă fie s-au redus, fie și-au îmbunătățit tehnologia.

Poluarea aerului

Principalele surse de poluare a aerului din Seini fac parte din categoria surselor urbane și industrializate precum încălzirea rezidențială proprie, prepararea domestică a

hranei, traficul rutier, centralele termice pentru industrie și emisiile din activitățile industriale. Cu toate că se înregistrează anumite îmbunătățiri în acest domeniu și poluarea aerului s-a diminuat, calitatea aerului rămâne totuși critică la indicatorul plumb.

Calitatea aerului este influențată negativ de următoarele elemente:

- traficul intens, localitățile Seini și Săbișa fiind traversate de drumul european E58, care prezintă un flux important de autovehicule, generând poluarea aerului cu gaze de eșapament și praf. În plus, în lipsa unei centuri ocolitoare tranzitarea orașului pe E58 generează aglomerație și un nivel ridicat de zgomot.
- activitățile de la cariera de andezit din exteriorul orașului, care produc cantități însemnate de praf și fum, activitățile de la fermele zootehnice din oraș care produc mirosuri neplăcute.

Poluarea solului

Calitatea solurilor pe raza localității este corespunzătoare, cu excepția unor mici zone degradate ce sunt reprezentate în intravilan de suprafețele aflate în exploatarea carierei de andezit și care după exploatare rămân neutilizate din cauza terenului stâncos și a prafului emanat la pușcare.

Poluarea apei

Una din cauzele principale ale poluării apelor din Seini o constituie lipsa sistemului de canalizare de pe întreg teritoriul orașului, sistemul existent deserving doar o parte din orașul Seini.

În plus, acesta nu este legat la o stație de epurare cu toate treptele necesare tratării apelor uzate înaintea reintroducerii acestora în circuitul natural, ceea ce presupune riscuri sporite pentru mediu și favorizează poluarea apelor și a solului.

În aceste condiții locuitorii și societățile comerciale care nu sunt racordate la sistemul de canalizare utilizează bazine vidanjabile mai mult sau mai puțin impermeabilizate sau deversează apele menajere direct în sol sau în apele de suprafață, în final ajungând în pânza freatică. Aceste practici presupun riscuri sporite de contaminare a apei potabile, dar și a solului, cu riscuri ulterioare pentru sănătatea oamenilor și a animalelor care consumă această apă.

Pe de altă parte, conform informațiilor actuale, calitatea apei subterane respectă parametrii pentru apă potabilă, astfel încât tratamentul apei distribuite în sistem centralizat constă doar în tratarea sa cu clorură de var. Totuși, sistemul de alimentare cu apă potabilă nu acoperă întregul teritoriu al UAT Seini, astfel că o mare parte dintre locuitori utilizează ca sursă de apă principală fântânile sau aducțiunile de apă, apa provenită din aceste surse nefiind tratată în niciun fel.

În aceste condiții este necesară extinderea rețelei de apă și canalizare în întregul oraș Seini și în satele aparținătoare, pentru a se evita în viitor aceste riscuri pentru mediul înconjurător și pentru populație.

Poluarea sonoră

Cea mai importantă sursă de poluare sonoră din orașul Seini este reprezentată de traficul intens de pe drumul european E58 care tranzitează localitățile Săbișa și Seini și care concentrează întreg traficul din nordul țării între orașele Baia Mare și Satu Mare și către granița cu Ungaria și Ucraina. Din această cauză artera de circulație este în permanență aglomerată, fiind utilizată atât pentru traficul de marfă, cât și pentru cel de călători și generează nivele ridicate de zgomot.

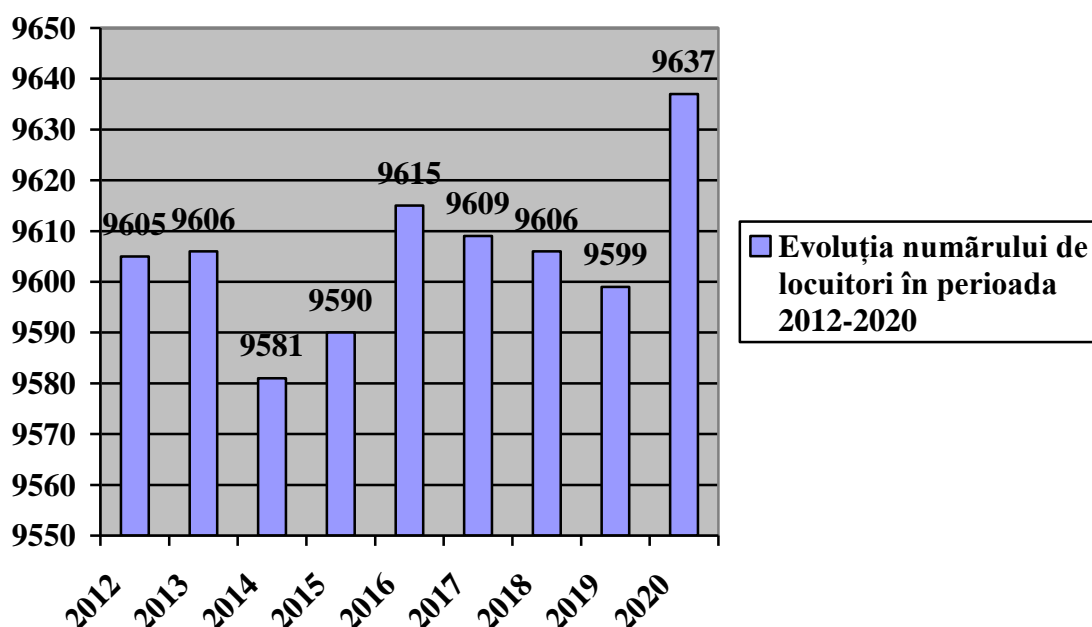
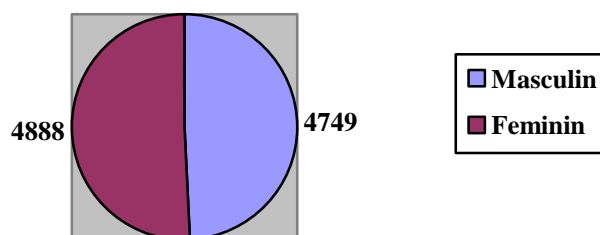
Având în vedere lipsa unei centuri de ocolire a orașului Seini, poluarea sonoră, poluarea aerului și aglomerația generată de acesta nu pot fi evitate, generând disconfort și pericole pentru sănătatea și siguranța cetățenilor.

2.3 Caracterizarea demografică

Conform recensământului efectuat în 2011, populația orașului Seini înregistra 8.987 persoane, din care 7.501 în orașul Seini, 858 în localitatea Săbișa, 628 în localitatea Viile Apei, în scădere față de recensământul anterior din 2002, când se înregistraseră 10.105 locuitori.

Conform datelor preluate de la Institutul Național de Statistică, populația orașului Seini la 1 ianuarie 2020 era de 9.637 persoane, din care 4.749 persoane de sex masculin și 4.888 persoane de sex feminin. Densitatea populației este de 160 loc/km².

Populația pe sexe în anul 2020

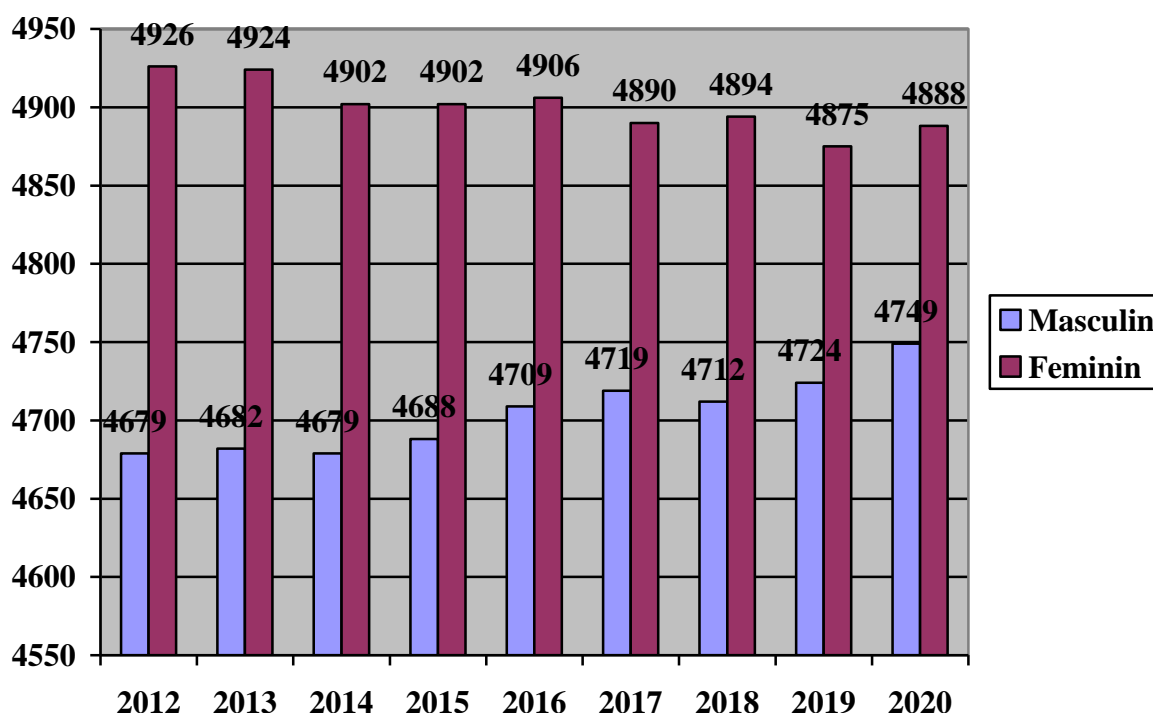

*Sursa: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

După cum se poate observa din imaginea de mai sus, se constată o scădere constantă în perioada 2013-2014 la nivelul orașului Seini a numărului de locuitori, apoi o creștere în perioada 2015-2016, după care o scădere în perioada 2019-2019 și din nou o creștere la nivelul anului 2020. Astfel, în anul 2012 populația orașului se ridică la 9.605 de persoane, comparativ cu anul 2020 când populația orașului ajunge la 9.637 persoane. Unul din motivele pentru care populația își menține rezidența în orașul Seini este amplasarea strategică în apropierea celor două reședințe de județ, Baia Mare și Satu Mare, care a permis rezidenților orașului Seini să lucreze în afara acestuia, dar să facă naveta fără a fi nevoie să se mute.

Această oscilație se poate observa și în structura demografică a populației orașului pe sexe, atât la nivelul persoanelor de gen feminin cât și la nivelul persoanelor de gen masculin.

Evoluția structurii demografice pe sexe în perioada 2012-2020

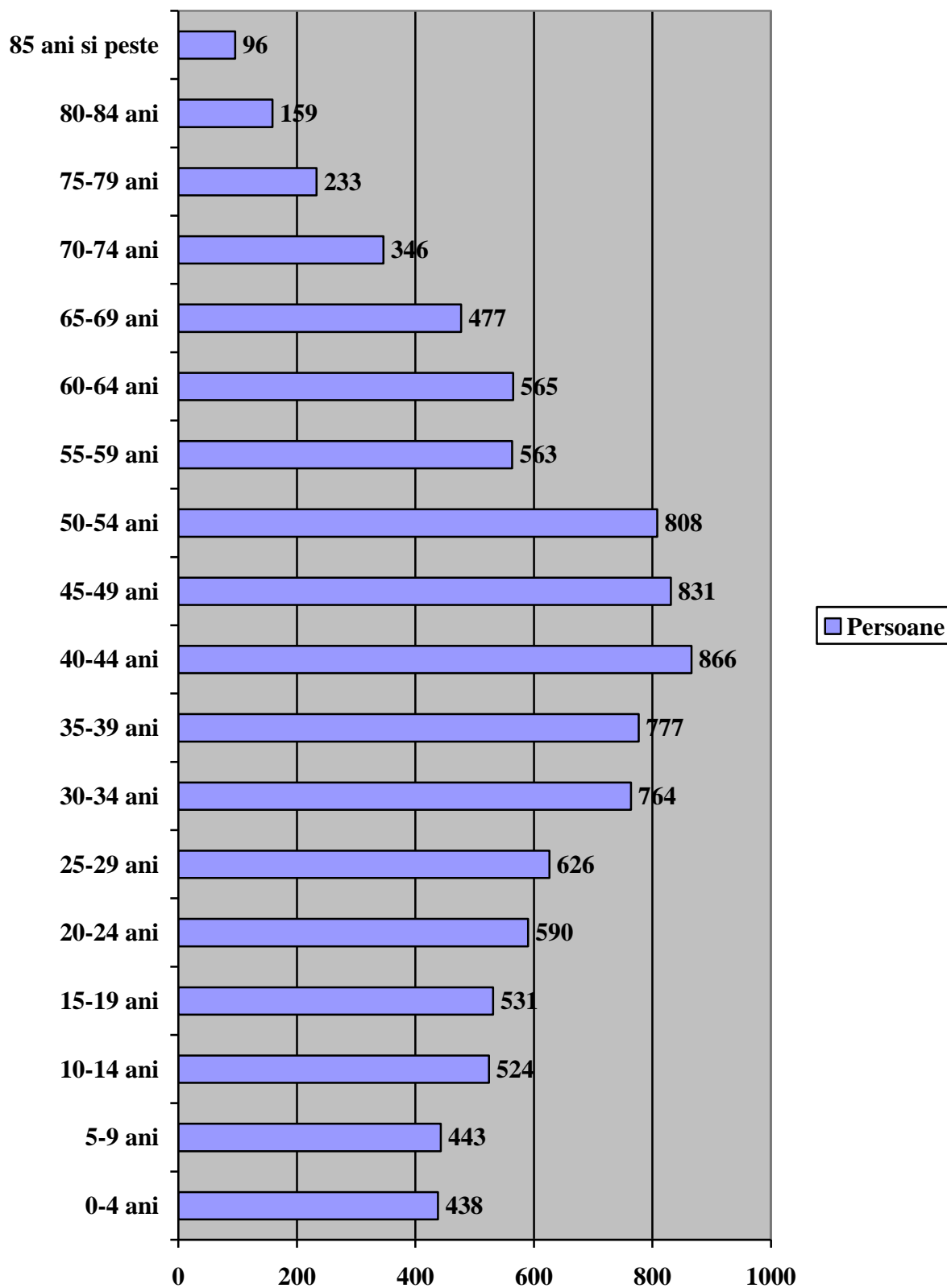

*Sursa: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

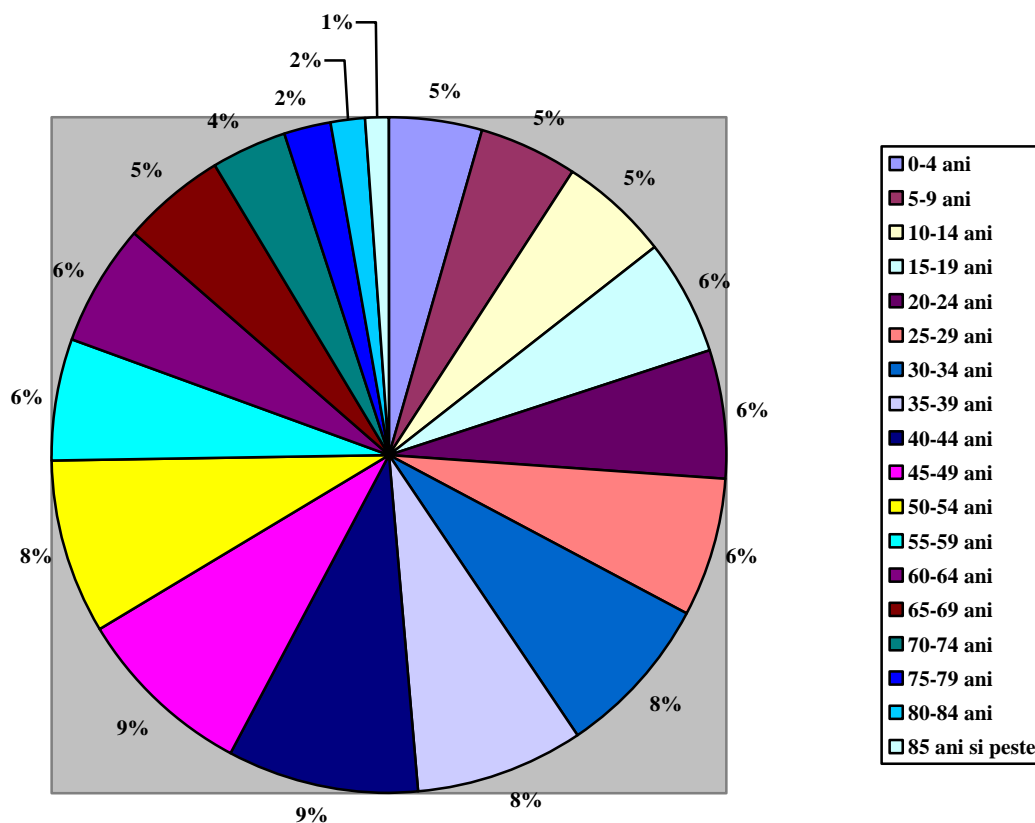
În anul 2012, numărul persoanelor de gen feminin era de 4.926 de persoane și numărul persoanelor de gen masculin 4.679 persoane, în comparație cu anul 2020 când numărul persoanelor de gen feminin a crescut la 4.888 persoane și numărul persoanelor de gen masculin la 4.749 de persoane.

Din punct de vedere al structurii populației pe grupe de vârstă, situația se prezintă astfel:

*Sursa: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

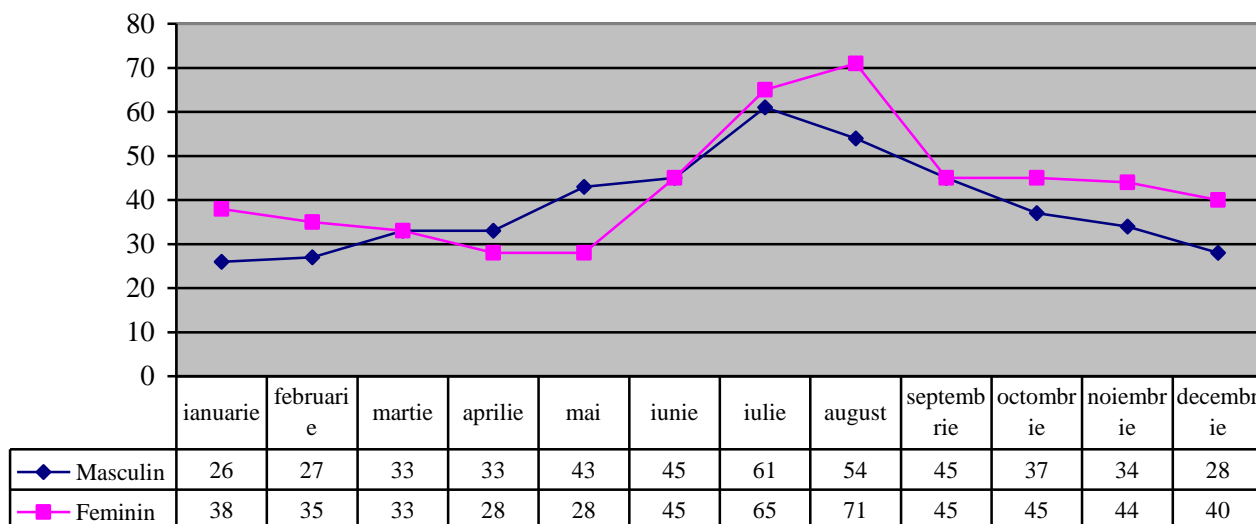

*Sursa: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

Conform datelor analizate, populația orașului Seini este una tânără, cele mai multe persoane ale orașului au vârstele cuprinse între 10-64 ani. Grupa de vârstă care deține numărul cel mai mare de persoane este reprezentată de grupele 40-44 și 45-49 ani, care dețin fiecare câte o pondere de 9% din populație, respectiv 1.697 persoane în total.

Grupele de vârstă cuprinse între 30-34 ani până la 50-54 ani reprezintă 42% din populația totală. Ponderea cea mai mică în cadrul populației totale a orașului este deținută de categoria de vârstă 85 ani și peste, fiind de 1% din populație.

Numărul de șomeri înregistrați la sfârșitul lunii pe sexe pentru perioada ianuarie - decembrie 2020

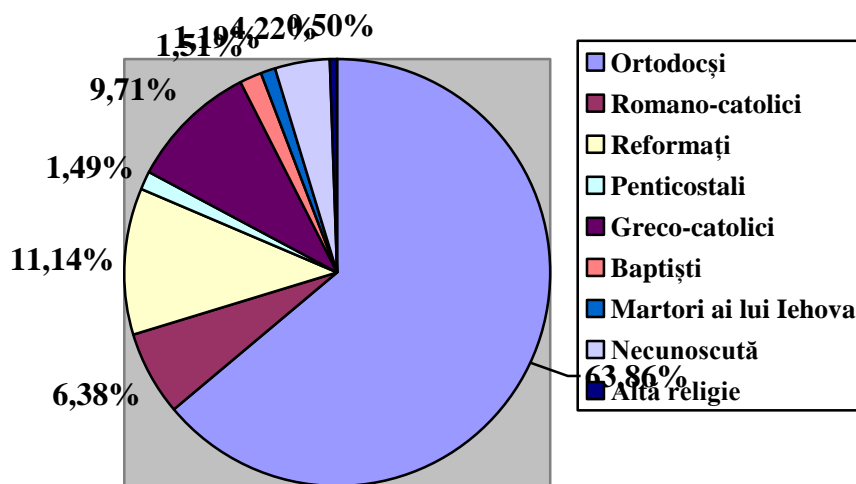
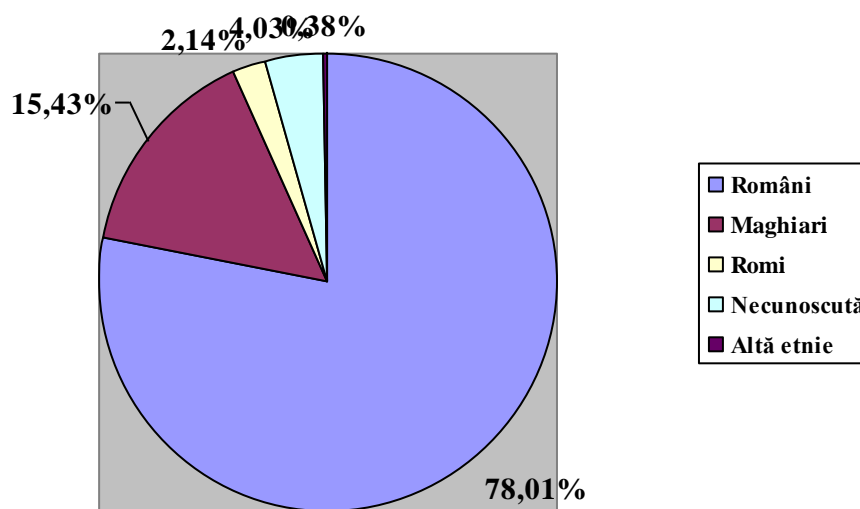
*Sursa: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

Din analiza graficului de mai sus, se observă că numărul de șomeri înregistrați la sfârșitul lunii prezintă două perioade de evoluții diferite după cum urmează: o perioadă caracterizată de o creștere a numărului de șomeri și a doua perioadă caracterizată de o ușoară scădere a numărului de șomeri la nivelul orașului Seini. Astfel, în intervalul ianuarie - decembrie 2020 numărul șomerilor pe ambele sexe prezintă o menținere, fiind înregistrați un total de 68 șomeri la nivelul orașului Seini.

Conform datelor definitive ale Recesământului Populației și al Locuințelor din 2011, orașul Seini are o populație majoritară formată din **români**, în proporție de 78,01%, respectiv 7.011 din cei 8.987 de locuitori.

Următoarea etnie ca și reprezentare este cea **maghiară**, cu 15,43% din populație (1.387 persoane) și **romi** (2,14%). Pentru 4,03% din populație, apartenența etnică nu este cunoscută.

Din punct de vedere confesional, conform rezultatelor definitive ale Recesământului Populației și al Locuințelor din 2011, majoritatea locuitorilor sunt ortodocși (63,86%) respectiv 5.739 locuitori, cu minorități de reformați (11,14%), greco-catolici (9,71%), romano-catolici (6,38%), bapțiști (1,51%), penticostali (1,49%) și martori ai lui Iehova (1,19%). Pentru 4,22% din populație nu este cunoscută apartenența confesională.

2.4 Infrastructura

➤ Infrastructura de utilități

a. Rețeaua de alimentare cu apă

Alimentarea cu apă a localității se face în marea majoritate a cazurilor din puțurile de mică adâncime (6 până la 8 m) existente în gospodăriile populației. Apele freatice ale orașului sunt în general infestate și poluate ca urmare a influenței negative a locuitorilor, dar în special datorită densității crescute a construcțiilor și a prezentei industriilor poluatoare.

Studiile efectuate la nivel județean, cuprinzând și teritoriul localității Seini au dus la elaborarea „Programului de alimentare cu apă a localităților urbane și rurale”, fiind subliniată urgența rezolvării alimentării cu apă potabilă a tuturor celor trei localități.

Orașul Seini fiind situat pe albia majoră a Someșului nu întâmpină probleme în ceea ce privește debitul apei potabile care provine dintr-un strat acvifer subteran și nu se întâlnesc nici fluctuații ale debitului în funcție de anotimp.

Sistemul centralizat realizat în anii precedenți, și care cuprinde doar zona centrală a localității, relevă un deficit de debit față de necesarul de consum al locuitorilor.

Zona centrală, reprezentată de zona blocurilor de locuințe este alimentată cu ajutorul a două puțuri și a unor instalații de pompare cu hidrofor. Apa pompată trece doar printr-un sistem de tratare simplu, respectiv clorinare.

Nu s-au constatat depășiri ale concentrației de clor în apă.

Unitățile industriale, agroindustriale și unele obiective social economice dispun de instalații proprii de alimentare cu apă din pânza freatică de mică adâncime. Debitul de apă al pânzei freatice este foarte bogat, făcând față necesarului de consum, însă calitatea apei provenite din pânza freatică de mică adâncime este nesatisfăcătoare.

În satul Săbișa, situația este aceeași cu cea din Seini, iar în satul Viile Apei, fiind zona de deal, alimentarea se face din izvoarele de coastă existente, sau din pânza freatică, în zonele mai joase.

Rețeaua de aducțiune și alimentare cu apă potabilă măsoară în prezent 42,935 km și este administrată de Operatorul Unic Județean – SC Vital SA Baia-Mare.

În ciuda reabilitării recente, aceasta are nevoie urgentă de extinderi, în vederea acoperirii întregului necesar existent. Sistemul centralizat de distribuție a apei potabile deservește 40% din locuitorii orașului. Capacitatea totală a instalațiilor de producere a apei potabile este de 300m³/zi, capacitatea actuală a rețelei de distribuție a apei potabile este de 290 m³/zi, se constată astfel o subdimensionare a capacității rețelei de distribuție față de capacitatea de producere a apei potabile. Cantitatea de apă potabilă

distribuită către locuitori este de 220 m³/zi. Gradul de contorizare al distribuției de apă potabilă este de 100%.

b. Rețeaua de canalizare

Una dintre problemele majore ale orașului Seini o constituie rețeaua de canalizare și epurare a apelor uzate. Orașul figurează pe lista priorităților de realizare a sistemului de canalizare și epurare, în cadrul „Programului de canalizare a localităților urbane și rurale”, program desfășurat la nivelul județean.

În prezent, localitatea dispune de o rețea de doar 38,006 km de canalizare, ce deservește unui număr de 4.877 de persoane, respectiv unui număr de aproximativ 1951 de locuințe.

Localitățile Săbișa și Viile Apei dispun de rețea de canalizare.

Epurarea apelor se face în stația de epurare a Orasului Seini.

Apele a 60% dintre gospodăriile racordate la rețeaua de alimentare cu apă sunt epurate. Doar 60% din totalul populație este racordată la sistemul de canalizare, acest lucru constituind una dintre problemele stringente ale orașului Seini.

Pentru evacuarea apelor meteorice (pluviale) nu există sisteme de canalizare. Acestea se colectează în șanțuri și rigole și se deversează în pârâul Seinel, și implicit în Someș. La precipitații mari, acestea ies din matca, inundând podețe, drumuri și suprafețe agricole.

Rețeaua de canalizare existentă este administrată de Operatorul Unic Județean – SC Vital SA Baia-Mare.

c. Alimentarea cu gaze naturale

Alimentarea cu gaze naturale se face din conducta magistrală de gaz metan, printr-o stație de reglare și măsurare, asigurând astfel cantitatea necesară întregii zone prin rețeaua de distribuție, desfășurată pe aproape toate străzile orașului și celor două sate, și măsurând 46.356 m.

Astfel, toate cele 3 localități dispun de gaz metan, procentul de acoperire fiind de circa 90%.

Consumul lunar de gaze este împărțit între populație, cu un consum de 533.800 m³ (470.200 m³ pentru Seini, 26.600 m³ pentru Viile Apei și 37.000 m³ pentru Săbișa) și agenți economici, cu un consum de 170.000 m³.

Starea tehnică a rețelelor de distribuție este foarte bună, acestea fiind noi și executate corespunzător. Presiunea și parametrii normali de funcționare sunt dați și de alimentarea directă din conducta magistrală, fără a se constata disfuncționalități.

Încălzirea locuințelor se face în cea mai mare parte cu centrale de bloc sau apartament, acestea înregistrând un consum anual de 276.000 m³ de gaze naturale. În același timp, pentru încălzirea locuințelor individuale (în special case) mai sunt folosiți și

combustibili solizi, în special pentru sobe. Instituțiile publice sunt de asemenea asigurate de centrale termice proprii pe bază de gaze naturale.

d. Alimentarea cu energie electrică

Orașul Seini este alimentat din Sistemul Energetic Național, de la stația Roșiori-Valea Vinului, prin intermediul unei stații de transformare 110/20 KV, amplasată în zona centrală a localității.

Transportul energiei electrice la stația de transformare spre posturile de transformare de 20/0.4 KV se realizează cu ajutorul unei rețele de 54 km de linii aeriene sau subterane de 20 KV. Cele 57 de posturi de transformare sunt în construcție aeriană sau zidărie/beton. Proprietarii acelor posturi de transformare sunt fie SC Electrica SA, fie proprietari terți (consumatori noncasnici).

Puterea instalată în transformatoare pe raza orașului este de 14.675 kVA, iar cea instalată la consumatori este de 6.326 kVA, fără a fi necesar a se mări capacitatea posturilor de transformare sau a rețelelor de transport. Rețelele de distribuție de joasă tensiune existente sunt în curs de modernizare.

Nu există disfuncționalități din punct de vedere al alimentării cu energie electrică, orașul fiind electrificat în totalitate. Cu toate acestea se impune extinderea rețelei existente către zonele propuse pentru a fi incluse în spațiul intravilan, în ideea alimentării unor noi potențiali consumatori.

Traseele liniilor electrice urmăresc în general cursul străzilor, în acest fel asigurându-se și iluminatul public. Cu toate acestea există zone periferice încă neiluminate.

Există un producător de energie electrică obținută din arderea biogazului echipat cu un generator de 370 kVA.

În ciuda potențialului existent (soare, vânturi, cursul Someșului), nu există alte sisteme de producere sau alimentare cu energie alternativă.

Alimentarea cu carburanți se realizează la o stație de alimentare situată la 2,5 km distanță de oraș, pe DN 1C spre Baia Mare.

Rețeaua de iluminat public din orașul Seini aparține S.C. ELECTRICA S.A. și are o lungime de 56 km.

Denumire	An 2020
Stâlpi de iluminat aparținând companiei/primărie ELECTRICA SA	1120
Corpuri de iluminat	1120

Sursa: Primăria SEINI

Din cele 1120 corpuri de iluminat, 180 sunt pe LED.

e. Poșta și telecomunicații

Toate cele trei localități dispun de rețea completă de telefonie fixă, Seiniul dispunând de o rețea digitală modernizată. Aceasta reprezintă o investiție care rezolvă performant comunicația telefonică modernă, capacitatea centralei permițând conectarea de abonați în continuare, precum și accesul la servicii de e-mail, internet. Legăturile comunicaționale mobile se realizează prin intermediul mai multor rețele de telefonie mobilă, și prin prezența amplificatoarelor de semnal pentru toate cele 3 rețele importante existente pe piața românească.

Serviciile de comunicație GSM acoperă atât arealul Seiniului cât și pe cel al comunităților învecinate, aliniind localitatea la zonele acoperite cu toate mijloacele comunicațiilor moderne.

De asemeni, în toate cele trei localități se regăsesc serviciile de internet și televiziune prin cablu.

În ceea ce privește serviciile poștale și de curierat, este de menționat faptul că localitatea Seini deține un oficiu poștal perfect funcțional, fiind amenajat recent. La acesta se mai adaugă și sediul Telekom, fiind în aceeași stare de funcționare. Se constată astfel că în ceea ce privește serviciile de comunicație, în orașul Seini nu sunt semnalate probleme.

f. Gestionarea deșeurilor

Activitatea de salubritate din orașul Seini a fost externalizată către S.C. DRUSAL S.A. Baia Mare începând cu anul 2019 pentru o durată de 10 ani. Serviciul public de salubritate concesionat cuprinde următoarele activități:

- pre colectarea, colectarea și transportul deșeurilor municipale, inclusiv a deșeurilor toxice periculoase din deșeurile municipale și din deșeurile menajere, cu excepția celor cu regim special;
- colectarea și transportul deșeurilor voluminoase provenite de la populație, instituții publice și agenți economici, neasimilabile celor menajere (mobilier, deșeuri de echipamente electrice și electronice etc.);
- colectarea, transportul, sortarea, valorificarea și eliminarea deșeurilor provenite din gospodăriile populației, generate de activități de reamenajare și reabilitare interioară a locuințelor/apartamentelor proprietate individuală (construcții / demolări).

În prezent se face colectare selectivă pentru plastic, metal, sticlă și hârtie.

După colectare, deșeurile se transportă la rampa de gunoi special amenajată, transportul efectuându-se cu următoarele periodicități:

- Zilnic pentru deșeurile menajere din zona centrală;
- Săptămânal pentru deșeurile menajere de la blocurile de locuințe;
- La cerere pentru deșeurile voluminoase și din reamenajări.

➤ **Infrastructura de transport**

Infrastructura de transport ce deservește orașul Seini este formată din:

- rețeaua de căi ferate
- rețeaua de căi rutiere

Rețeaua de căi rutiere

Rețeaua totală de drumuri a orașului Seini însumează 72 km de infrastructură, din care:

- 11 km de drum național/european
- 6 km de drum județean
- 55 km de rețea stradală

Rețeaua de drumuri naționale și județene este integral reabilitată și se circulă în condiții foarte bune. În ceea ce privește rețeaua stradală, orașul dispune de 25 km de străzi modernizate, echivalentul a 46 % din totalul rețelei stradale, restul fiind în diverse stadii de practicare (preponderent drumuri de piatră sau pământ).

Rețeaua de autostrăzi a Uniunii Europene are în vedere construcția unei artere care să lege localitate Vaja (Ungaria) de Satu-Mare și Baia Mare (România), care pe teritoriul Județului Maramureș urmărește traseul de principiu al DN 1C pe culoarul Tăuții Măgherauș – Seini – Livada (supranumit Drumul Nordului), făcând legătura cu partea de Centru-Sud a țării, respectiv cu autostrada Dej – Cluj – Târgu Mureș – Brașov – București. Acest drum expres va rezolva problemele rețelei de drumuri actuale, neadecvate și insuficiente traficului și acoperirii teritoriale.

Datorită dezvoltării drumurilor expres sau autostrăzilor și a traficului intens aferent, exploatarea acestor căi de comunicație prezintă riscul unui surplus de poluare a mediului înconjurător.

În prezent, rețeaua de căi de comunicație de pe raza orașului Seini cuprinde:

- DN 1C Baia Mare – Satu Mare, cunoscut ca și drumul european E 58, care traversează de la est la vest localitățile Săbișa și Seini, pe o lungime de circa 11 km. Traficul mediu zilnic înregistrat este de 3.000 (total vehicule). DN 1C a fost inclus în cadrul Planului de Dezvoltare Durabilă a Județului Maramureș la categoria de reabilitare a drumurilor pentru perioada 2008-2013, iar în anul 2014 s-au finalizat lucrările de reabilitare.
- Drumul Județean DJ 109I Satu-Mare – Negrești Oaș – Viile Apei – Seini (culoarul PII) aflat la limita dintre județe, cu o lungime de 5,875 km. Consiliului Județean Maramureș în anul 2016 a reabilitat Drumul Județean DJ 109I prin turnarea unui covor asfaltic.
- Drumuri din interiorul localității, în lungime totală de 54 km, din care în perioada 2014-2016 s-au modernizat prin introducerea de rețele de apă și canalizare,

execuția de rigole și trotuare, un număr de 5 km de rețea stradală și s-a turnat covor asfaltic pe 8,4 km de străzi.

Lista străzilor ce aparțin teritoriului administrativ Seini din punct de vedere al îmbrăcăminții

Nr. crt.	Localitate componentă (satul) ce aparține UAT	Denumirea străzilor	Lungime [m]	Lățime [m]	Lungime în DALI 2021 [m]	Tip îmbrăcămințe
1	SEINI	1 Mai	494	4.8		asfalt
2	SEINI	22 Decembrie	660	5		asfalt
3	SEINI	Agricultorilor	277	5		asfalt
4	SEINI	Aurel Vlaicu	730	5		asfalt
5	SEINI	Avram Iancu	452	5		asfalt
6	SEINI	Barnici	583	3		macadam
7	SEINI	Baii	3.328	8		asfalt
8	SEINI	Boci	2.230,8	6	610	parțial beton, parțial macadam
9	SEINI	Busuiocului	138.6	3.4		asfalt
10	SEINI	Castanilor	1.322	3.6	564	asfalt
11	SEINI	Cărămidăriei	300	5		asfalt
12	SEINI	Campului	279	5		asfalt
13	SEINI	Cetății	432	4.5	443	asfalt
14	SEINI	Cireșilor	560	5.2		asfalt
15	SEINI	Cloșca	836	5		asfalt
16	SEINI	Conac	597	5	975	asfalt
17	SEINI	Crisan	530	5.3		asfalt
18	SEINI	Crizantemelor	281	5		macadam
19	SEINI	Cuza Voda	1.323	5.9		asfalt
20	SEINI	Dealul Soarelui	2.122	4.5		asfalt
21	SEINI	Eroilor	1.120	8		asfalt
22	SEINI	Externelor	989	5		macadam
23	SEINI	Fermelor	5.877	7		asfalt
24	SEINI	Florilor	141	5		asfalt
25	SEINI	Fructelor	750	6		asfalt
26	SEINI	General Georgescu	688	6		asfalt
27	SEINI	General Grigore Balan	1.026	4.2	0	asfalt
28	SEINI	Gheorghe Doja	1.296	4.4	980	macadam
29	SEINI	Horea	1.255	5	1200	asfalt
30	SEINI	Iasomieii	373	5		în curs de asfaltare
31	SEINI	Industriilor	1.428	6.7		în curs de

						asfaltare
32	SEINI	Între Văi	3.244	3		asfalt
33	SEINI	Libertății	319	6		asfalt
34	SEINI	Livezilor	260	5		asfalt
35	SEINI	Locul Targului	397	5.5		asfalt
36	SEINI	Lucian Blaga	586	2.5	588	macadam
37	SEINI	Mandî	1.325	5	1110	macadam
38	SEINI	Mărului	255	5		asfalt
39	SEINI	Mihai Viteazul	1.464	6.5		asfalt
40	SEINI	Mihail Eminescu	840	6		asfalt
41	SEINI	Morii	252	4		asfalt
42	SEINI	Nicolae Bălcescu	846	7		asfalt
43	SEINI	Noua	100	5		asfalt
44	SEINI	Nucului	141	5		asfalt
45	SEINI	Olarilor	205	3		asfalt
46	SEINI	Petofi Sandor	242	3.5	240	asfalt
47	SEINI	Piața Unirii	537	8		asfalt
48	SEINI	Rosiori	1.245	5.5		asfalt
49	SEINI	Salcânilor	416	4.8		asfalt
50	SEINI	Seinel	1.598	3.5	1615	macadam
51	SEINI	Someș	2.008	4.5		parțial asfalt, parțial macadam
52	SEINI	Sportului	150	4		asfalt
53	SEINI	Sub Vii	1.130	5.7		asfalt
54	SEINI	Sylvester Janos	135	8		asfalt
55	SEINI	Tineretului	532	4.8		asfalt
56	SEINI	Trandafirilor	452	4.8		asfalt
57	SEINI	Tudor Vladimirescu	974	4.7		asfalt
58	SEINI	Vânătorilor	250	5		asfalt
59	SEINI	Victoriei	643	8		asfalt
60	SEINI	Viilor	810	6		asfalt
61	SEINI	Zugau	4.211	3	1180	macadam
62	sat SĂBIȘA	Săbișa	6.504	5		parțial asfalt, parțial macadam
63	sat VIILE APEI	Viile Apei	8.350	5		parțial asfalt, parțial macadam, parțial beton

Distanțe:

- Seini – Satu Mare – 34.9 km
- Seini – Baia Mare – 27.8 km
- Seni – Cluj – 167 km

- Seini – București – 581 km
- Seni – Budapesta – 358 km
- Seni – Kiev – 880 km
- Seni – Bratislava – 592 km

Rețeaua de căi ferate

Zona de acțiune urbană Seini este tranzitată de Magistrala 400 a Căilor Ferate Române, pe ruta Brașov - Deda - Dej - Baia Mare - Satu Mare. Lungimea rețelei feroviare pe teritoriul administrativ al orașului Seini este de 10.09 km. Întreaga lungime este de tip neelectrificat, cu ecartament normal (o singură cale), exceptând zona stației CFR unde linia este dublată.

Stația CFR dispune de o construcție simplă ce adăpostește o casă de bilete, o mică sală de așteptare, un grup social și un peron amenajat. În ciuda importanței deosebite pe care o reprezintă pentru transportul de persoane, stația CFR Seini a fost neglijată până în prezent. Din punct de vedere operațional și al stării de funcționare, aceasta se află într-un stadiu avansat de degradare.

În ceea ce privește traficul feroviar, stația Seini înregistrează zilnic tranzitul a 14 trenuri de călători și a unui tren de marfă.

În ceea ce privește frecvența persoanelor și a mărfii, traficul feroviar înregistrează zilnic 70 de persoane care pleacă sau vin din/în stația Seini.

Foto: Gara Seini

Rețeaua aeriană

Apropierea de municipiile Baia Mare și Satu Mare face oportun accesul la transportul aerian. Aeroportul internațional Baia Mare este amplasat pe DN 1C, în Tăuții Magherăus.

Transportul public

Transportul de persoane la nivel local lipsește, nevoia de deplasare a cetățenilor care fac naveta în localitățile învecinate fiind acoperită de serviciile de transport oferite de firme din orașele Baia Mare și Satu Mare, care, în itinerariul lor, tranzitează orașul Seini.

Transportul de călători de desfășoară și pe calea ferată, în special pe distanțe scurte, făcând legătura între Seini și Baia Mare și de aici către orice destinație națională.

Nu există autogări pe teritoriul orașului, în schimb există un loc amenajat de staționare în piața centrală a localității pentru autovehiculele de transport în comun.

Atuul major pe care orașul îl deține din punct de vedere al amplasării îl constituie intersecția arterelor regionale de comunicație terestră și apropierea de cele două aeroporturi.

De asemenea, prezintă o importanță deosebită apropierea de cele două puncte de trecere a frontierei către Ungaria și Ucraina. Toate acestea fac din Seini nu doar un punct interesant de tranzitat, ci și atractiv în perspectiva dezvoltării durabile.

Locuri de parcare

Majoritatea parcărilor existente în oraș sunt amplasate în zona centrală, dar și la gară, astfel:

- în zona sediului Primăriei – 20 de parcări din care un loc pentru persoane cu handicap
- în zona Magazinului Universal și a Supermarketului - 57 de parcări din care 2 locuri pentru persoane cu handicap
- în scuarul central - 50 de parcări din care un loc pentru persoane cu handicap
- în zona sediului Poliției - 25 de parcări
- în fața Casei de Cultură – 8 parcări
- la școală - 20 de parcări din care 2 locuri pentru persoane cu handicap
- în zona sediilor de utilități (e-on, internet) și alte magazine mici - 57 de parcări din care 2 locuri pentru persoane cu handicap
- lângă Stadion – 52 de parcări
- la gară – 63 de parcări

Sisteme inteligente de transport

Nu există restricții de acces pentru anumite categorii de vehicule. De asemenea există amplasate un număr de 16 camere de supraveghere conectate la un dispecerat central amplasat în sediul Poliției Locale Seini, pentru supravegherea traficului rutier și depistarea faptelor antisociale.

Centrul de monitorizare se află în incinta sediului Poliției Locale Seini, str. Piața Unirii, nr. 16, având următoarele dotări tehnice:

- unitate PC
- două monitoare pentru supraveghere
- rack-ul cu unitățile de stocare și alte componente necesare funcționării sistemului de supraveghere

Din punct de vedere al dotării și echipării tehnice a rețelei de circulație, orașul prezintă o intersecție giratorie, nici o intersecție semaforizată și aproximativ 19 treceri de pietoni.

Puncte de trecere a frontierei

- Petea (rutier)
- Halmeu (rutier și feroviar)
- Urziceni (rutier)
- Berveni (feroviar)
- Baia Mare și Satu Mare (aerian)

➤ **Fondul locativ**

Fondul locativ constituie totalitatea încăperilor locative, indiferent de forma de proprietate, inclusiv case de locuit, case specializate (cămine, case-internat pentru invalizi, veterani, case speciale pentru bătrâni singuratici și altele), apartamente, încăperi de serviciu și alte încăperi locative în alte construcții utile pentru locuit.

Fondul locativ pe forme de proprietate se divizează astfel:

- fondul locativ public - fondul locativ care se află în proprietatea statului și în deplină administrare gospodărească a întreprinderilor de stat; fondul locativ municipal care se află în proprietatea raionului (orașului), municipiului, precum și fondul care se află în administrarea gospodărească a întreprinderilor municipale sau în administrarea operativă a instituțiilor municipale;
- fondul locativ privat - fondul care se află în proprietatea cetățenilor (case de locuit individuale, apartamente și case de locuit privatizate și procurate, apartamente în casele cooperativelor de construcție a locuințelor) și fondul care se află în

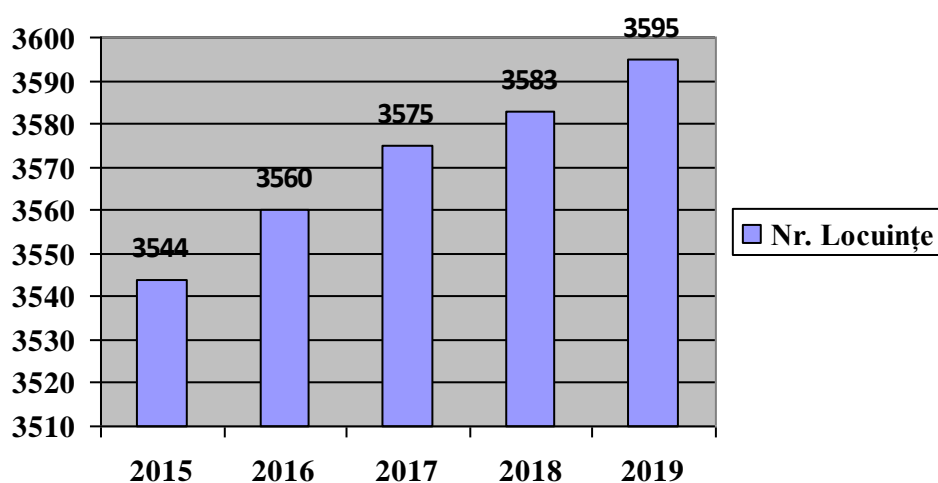
proprietatea persoanelor juridice (create în baza proprietarilor privați), construit sau procurat din contul mijloacelor proprii;

- fondul locativ cu forma de proprietate mixtă - fondul care se află în proprietatea personală, în proprietatea comună sau în cote-părți ale diferitor subiecți ai proprietății publice și private;
- proprietatea întreprinderilor mixte - fondul locativ care se află în proprietatea întreprinderilor mixte cu participare străină.

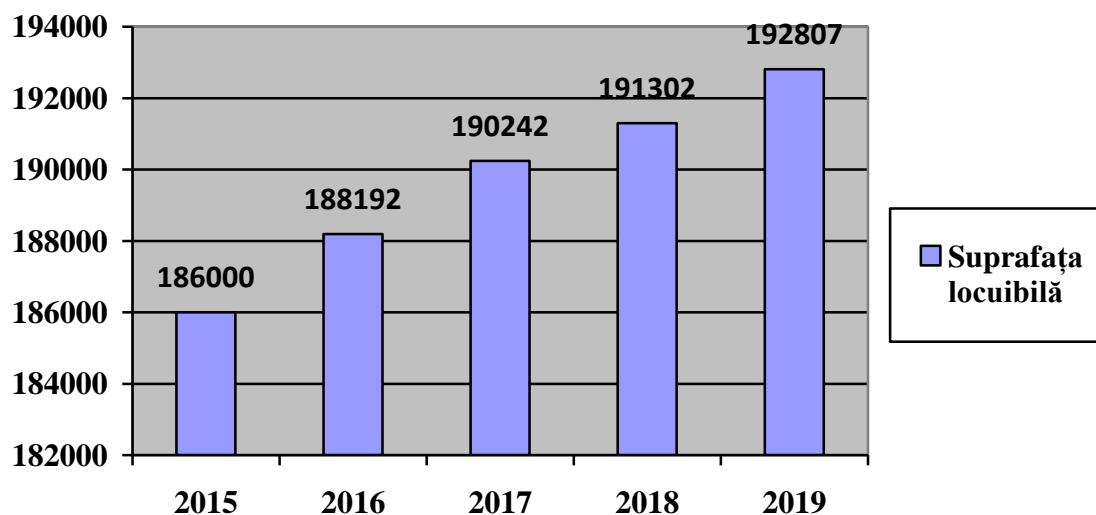
Numărul de locuințe existente la nivelul orașului prezintă de-a lungul timpului o evoluție. Astfel, la sfârșitul anului 2015 numărul de locuințe existente la nivelul orașului Seini era de 3544 locuințe, iar la sfârșitul anului 2019 numărul de locuințe a ajuns la 3595. Acest lucru se constată și în cazul suprafeței locuibile. La sfârșitul anului 2015 suprafața locuibilă era de 186.000 m², iar la sfârșitul anului 2019 suprafața locuibilă a ajuns la 192.807 m².

An	Total locuințe (număr)	Total suprafață locuibilă (m ²)	Proprietate publică (număr)	Proprietate privată (număr)
2015	3544	186000	61	3483
2016	3560	188192	61	3499
2017	3575	190242	61	3514
2018	3583	191302	61	3522
2019	3595	192807	61	3534

*Sursa: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

*Sursa: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

*Sursa: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

Locuințele sunt grupate pe arterele principale ale localității, mai ales pe traseul drumului național ce traversează orașul și pe traseul drumului județean.

Zona de locuit cuprinde locuințe individuale cu parter, sau parter și etaj, dar și câteva blocuri de locuințe aflate în zona centrală.

2.5 Educație

Învățământul reprezintă unul din procesele de bază ale unei comunități, cu rolul de a orienta și consolida viziunea pentru dezvoltarea personală și profesională, atât pe cea a beneficiarilor direcți ai actului de predare, cât și pe cea a comunității locale în sine.

Liniile de învățământ desfășurate în această comunitate, atât cele de la nivel primar și gimnazial, precum și cele de la nivel liceal, urmează specificul curriculum-ului național și implicit pe cele ale programelor județene.

Domeniile de calificare ale elevilor județului Maramureș sunt: Mecanică, Electromecanică, Chimie industrială, Electric, Construcții și lucrări publice, Agricultură, Silvicultură, Comerț, Turism și alimentație publică, Industrie alimentară, Fabricarea produselor din lemn, Industrie textilă și pielărie și Materiale de construcții.

Seiniul este un oraș în care importanța învățământului în comunitate este conștientizată ca atare, numărul unităților de învățământ fiind în concordanță cu dimensiunile acestei unități administrativ teritoriale și cu numărul său de locuitori.

Procesul educațional este grupat pe nivelele clasice de învățământ: preșcolar, primar, gimnazial și liceal.

Infrastructura educațională a orașului Seini este susținută de un număr de 86 de cadre didactice, dintre care 36 sunt titulari, 51 de profesori de cultură generală, 19 învățători și 16 educatori, la care se adaugă personalul auxiliar format din 8 angajați și 28 personal nedidactic.

Probleme cu care se confruntă sistemul educațional de la Seini sunt evidențiate de:

- integrarea dificilă a romilor în educație datorită problemelor legate de excluziunea socială a elevilor romi și a lipsei unui spațiu separat pentru aceștia,
- starea precară a infrastructurii
- incidența obiectivelor fără utilități de strictă necesitate, cu tâmplărie veche și clădiri lipsite de izolare termică este mare.

Infrastructura educațională este creată în jurul Liceului Tehnologic Agricol Alexiu Berinde, singurul liceu agricol din județul Maramureș, ce cuprinde școală primară, gimnazială și liceală și 5 grădinițe cu program normal. Acestea funcționează în următoarele locații:

- Liceul Tehnologic Agricol Alexiu Berinde Seini
- Fosta școală primară nr.1 Seini
- Grădinița cu program normal Viile Apei
- Grădinița cu program normal Săbișa
- Grădinița cu program prelungit str. Cuza Vodă Seini
- Grădinița cu program prelungit str. Mihai Eminescu Seini
- Grădinița cu program prelungit din cadrul școlii maghiare.

Deasemena există un Centru de zi pentru copii "Prichindeii Seiniului" pentru copii cu vârsta între 0 – 3 ani.

Liceul Tehnologic Agricol “Alexiu Berinde” funcționează din anul 1952, când era cunoscut ca Școala Medie Pomi – Viticolă. În 1962 școala s-a transformat în liceu de cultură generală, iar în 1971 a devenit liceu de specialitate cu denumirea de Liceul Agroindustrial Seini.

În anul 1992 și-a schimbat denumirea în Grupul Școlar Agricol Seini, iar în 2001 i s-a agăugat numele “Ion Ionescu de la Brad”.

Din 1 septembrie 2014 primește denumirea de Liceul Tehnologic Agricol ”Alexiu Berinde”.

În martie 1879, Alexiu Berinde este numit preot paroh la Seini.

Alexiu Berinde s-a implicat în zidirea bisericii noi, a construit la Seini Casa parohială, care avea 8 camere, casă pentru cantor și făt, lăcaș pentru școala confesională, acareturi, trei case în cele trei cimitire, pentru gropari, toate ridicate cu piatră și chirpici.

Construirea lăcașului pentru școala confesională reprezintă momentul de pornire al școlii seinene în limba română, dându-i lui Alexiu Berinde din acel moment, atributul de fondator al școlii seinene.

Ca semn de recunoștință, peste ani, pentru sprijinul acordat comunității seinene, începând cu septembrie 2014, întregul învățământ seinean se reunește într-o singură unitate de învățământ care îi poartă numele, Liceul Tehnologic Agricol ”Alexiu Berinde”. Școala noastră asigură calificarea tinerilor în domeniul agricol în diferite specializări: tehnician agronom, horticultor, tehnician veterinar, tehnician în activități economice

Elevii provin în majoritate din localitatea Seini, din localitățile limitrofe orașului Seini, din județul Satu Mare, precum și din diferite alte zone ale județului.

Specializările actuale sunt:

- tehnician în economie
- tehnician agronom
- tehnician horticultor
- tehnician veterinar

Numărul de elevi veniți din alte zone este de 40 de elevi din Ilba, Cicârlău, Baia Mare, Orașul Nou, Racsa-Vii, Ariniș, Coroieni, Giulești, Desești etc. La momentul actual liceul dispune de un număr de 25 clase, din care 12 curs gimnazial.

În cadrul liceului își desfășoară activitatea un număr de 29 de profesori, 3 economiști, 4 specialiști în agricultură și horticultură, un medic veterinar.

Formarea practică în domeniul agricol se face în incinta liceului având 2 sere și 5 solarii în suprafață totală de 2.500 m² și parteneriat cu 3 agenți economici SC Karin SRL, SC Semagro SRL, SC Simgreen Agro SRL.

Liceul funcționează într-o clădire reabilitată, fiind amenajate locuri de parcare, parcuri, o curte interioară foarte bine întreținută anual de către profesori și elevi, cu aranjamente florale, o plantație de pini cu numele poetului național Eminescu, realizată în colaborare cu Ocolul Silvic Tăuții Magherăuș, locuri de joacă pentru copii, un teren sintetic de fotbal, sală de sport și vestiare.

Învățămintul seinean se bucură de o mare susținere din partea primăriei și a consiliului local. Premianții începând cu cei din ciclul gimnazial beneficează anual de o tabără gratuită la mare.

Trebuie evidențiat faptul că tinerii seineni sunt deosebit de activi și implicați în diverse activități extrașcolare sau de petrecere a timpului liber; este de asemenea adevărat că acesta este coordonat de cadrele instituțiilor de învățământ, de cadrele didactice implicate în managementul cultural și în mod special de Primăria Seini.

Secția maghiară își desfășoară activitatea într-o clădire reabilitată și modernizată, situată în Piața Unirii, fiind structurată pe nivel preșcolar, primar și gimnazial. Are o grupă de preșcolari, 4 clase de cursuri primar și 3 clase gimnazial.

Școala Primară Nr. 1 Seini funcționează în două corpuri de clădire de patrimoniu (fosta judecătorie), fiind situată în centrul orașului. Dispune de 15 Săli de clasă, teren de joacă. Funcționează în prezent cu 15 clase de elevi.

Cursurile gimnaziale sunt asigurate în incinta liceului, într-un corp de clădire separată (fostul internat), având 12 clase.

Din punct de vedere al impactului asupra comunității, școala nu se rezumă la oferta de servicii formale de educație, deținând o organizație ecologistă - "Cercul Ecos" și o revistă a școlii. Este foarte implicată în viața comunității, desfășurând multiple activități extracurriculare: activități de conștientizare a elevilor și a comunității cu privire la problemele de mediu, patrulare rutiere în colaborare cu poliția, proiecte de reducere a delictenței juvenile, proiecte în parteneriat cu bisericile, bal caritabil pentru copiii cu dizabilități și proiectul "Educație pentru sănătate" în colaborare cu dispensarul orășenesc.

Învățământul preșcolar funcționează în 6 clădiri, cu 10 grupe.

Grădinița cu program normal Viile Apei are în componere, o sală de grupă, un teren de joacă și un grup social. Funcționează într-o clădire reabilitată și modernizată.

Grădinița cu program normal Săbișa are în componere o sală de grupă, un teren de joacă și un grup social.

În orașul Seini funcționează un Centru de zi pentru copii “Prichindeii Seiniului”. Acest centru de îngrijire și educație timpurie pentru copii are o capacitate de 50 de locuri pentru antepreșcolari cu vârstă cuprinsă între 0 și 3 ani, dintre care 17 de etnie romă. Serviciile vor fi oferite prin asigurarea hranei, 3 mese pe zi, igienă (duș zilnic) și îngrijirea copiilor, odihnă și refacerea acestora, activități de logopedie, gimnastică recuperatorie – jocuri și limbi străine.

Funcționează cu două grupe, o grupă mică de la 0 la 2 ani și o grupă mare de la 2 la 3 ani.

Sunt amenajate și dotate 2 săli de desfășurarea activităților, 2 dormitoare, o sală de masă.

Lucrările de reabilitare și dotare ale centrului cu mobilier și echipamente situate în clădirea monument istoric (fosta grădiniță nr.1- pe strada Mihai Eminescu nr.35), au fost finalizate la data de 10.03.2016.

Grădinița situată în clădirea de pe strada Mihai Eminescu, (fostă Școala nr.2), are la parter 2 săli de grupă, o sală de mese, 2 cabinete, unul medical și unul de logopedie, 1 sală de spălătorie/călcătorie, 3 grupuri sanitare.

La etaj funcționează grădinița cu program prelungit, în 4 săli de grupă, un birou și 2 grupuri sanitare.

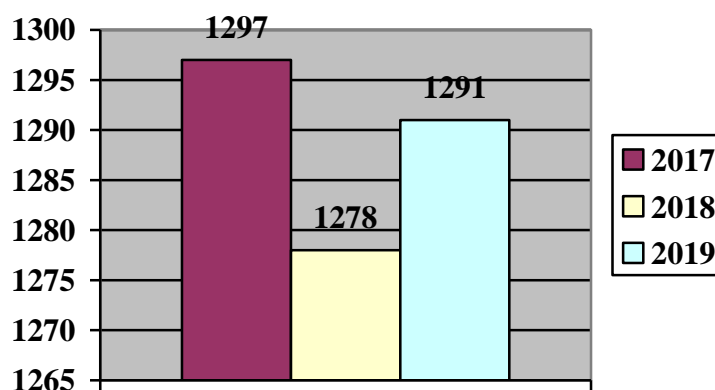
Transportul elevilor se efectuează cu microbuze școlare.

La nivelul anului școlar 2019-2020 din 1085 elevi la sfârșit de an școlar (primar, gimnazial, liceal) au promovat 1020 (94%), iar la nivel preșcolar au fost înscriși 206 copii.

Efective de elevi în perioada 2017 – 2020

Niveluri de educație	2017	2018	2019
Copii înscriși în grădinițe	189	185	203
Elevi înscriși în învățământul primar	364	356	343
Elevi înscriși în învățământul gimnazial	324	317	313
Elevi înscriși în învățământul liceal	420	420	432
Total	1297	1278	1291

Sursa: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

Număr total elevi orașul Seini

După cum se poate observa, în perioada analizată evoluția populației școlare prezintă o tendință de ușoară scădere a numărului de copii înscriși în școli.

Conducerea școlilor împreună cu conducerea Administrației Publice Locale sunt preocupați de asigurarea unei educații calitative pentru populația școlară a orașului. Astfel, cele două instituții fac permanent demersuri și se preocupă de menținerea și crearea de condiții favorabile desfășurării procesului educativ al celor mai mici locuitori.

Burse acordate elevilor

Elevii de la cursurile de zi din învățământul de stat pot beneficia de burse de merit, de studiu și de ajutor social. Acordarea de burse de la bugetul de stat reprezintă o formă de sprijin material vizând atât protecția socială cât și stimularea elevilor care obțin rezultate foarte bune la învățătură și disciplină.

Bursele pe care le pot primi elevii pot fi de tipul:

- Burse de ajutor social
- Burse de merit
- Burse de studiu
- Burse de performanță

2.6 Cultură, sport și agrement

Din punct de vedere cultural, orașul Seini este unul extrem de dinamic, dezvoltând în timp o serie de evenimente și activități culturale de excepție, și încercând, pas cu pas, să dezvolte infrastructura adecvată.

Principalele instituții culturale de pe teritoriul administrativ al orașului Seini sunt:

- 3 Biblioteci școlare
- Biblioteca Orășenească
- Casa Orășenească de Cultură
- Căminul Cultural din satul Săbișa
- Sala multifuncțională din satul Viile Apei
- Bisericile

➤ Biblioteca Orășenească

Pe lângă cele 3 biblioteci școlare ale instituțiilor de învățământ, cu o bună dotare, orașul Seini dispune de o bibliotecă orășenească, situată pe strada Mihai Eminescu nr. 26/B, având un patrimoniu de cca. 20.000 de volume.

➤ Căminul cultural

Căminul Cultural din satul Săbișa a fost reabilitat în anul 2008 și a fost dotat cu o bibliotecă, un club, o sală de bal cu scenă și o bucătărie performantă.

➤ Casa Orășenească de Cultură

Casa Orășenească de Cultură este amplasată pe strada Mihai Eminescu nr. 6 și este beneficiara proiectului de reabilitare a așezămintelor de cultură. Are capacitatea de 320 de locuri, este reabilitată și modernizată la standarde europene cabine, având amenajată Sala de Spectacole cu scenă, săli de repetiții, sala “Mihai Balaj” pentru conferințe, un cenaclu literar și o galerie de artă, dotări pentru iluminat și sonorizare.

- Gestionează activitatea Galeriei de Artă și a Cenaclului literar la sediu.
- Urmărește pregătirea, organizarea și promovarea manifestărilor cultural-artistice, istorice, aniversare, comemorative consacrate unor evenimente naționale sau locale, aflate sub sprijinul, implicarea sau egida Primăriei.
- Este activă în dezvoltarea și valorificarea potențialului cultural și nu numai, a localității Seini.
- Atrage personalități culturale, artistice, științifice, tehnice s.a. în vederea implicării lor în susținerea unor acțiuni de profil.
- Asigură legături cu unitățile de învățământ, cultură, culte, asociații, fundații, ONG-uri etc. și sprijină acestea în elaborarea, promovarea și prezentarea activităților, prin parteneriate.
- Elaborează programe de implicare a instituțiilor profesioniste de cultură și artă în viața urbei și a școlii seinene, promovarea schimburilor culturale intercomunitare.
- Elaborează proiecte, parteneriate și propuneri pentru implicarea școlii, cadre didactice, elevi, în viața comunității.
- Acționează și face propuneri privind stimularea performanțelor școlare extracurriculare, promovarea excelențelor seinene.
- Inițiază, elaborează și participă la parteneriate de programe de educație civică și comunitară.
- Redactează și tehnoredactează diplome pentru promovarea personalităților, invitațiilor, caietelor program, afișe, flyer-e, bannere, programe manifestări cultural-artistice, educative, tradiționale, distractive, ocazionale, broșuri, pliante, publicații, carte etc.
- Asigură materiale documentar-programatice, identificare și propuneri pentru titlul de „Cetățeni de Onoare”.
- Pregătește, organizează, participă sau prezintă lansări de carte, expoziții de carte, vitrine de carte în parteneriat cu Biblioteca Orășenească Seini, din cadrul manifestărilor aniversare și comemorativ anuale.
- Asigură identificare, pregătire și prezentare creații arte vizuale în cadrul „Galeriei de Artă” precum și talente literare, critică, îndeletniciri artistice, la Cenaclul Literar.
- Atrage spectacole ale Teatrului Municipal Baia Mare, secțiile estradă, păpuși, dramă și alte spectacole artistice.

- Este unul din organizatorii Zilelor Orașului Seini.
- Realizează parteneriate pentru derularea unor proiecte.
- Mediatizează evenimentele orașului, promovează sărbătorile de hram ale cultelor din Seini, asigură sprijinirea relațiilor culturale cu orașele înfrățite.
- Asigură acțiuni de documentare din istoria locală, existența personalităților locale și din zonă.
- Asigură depuneri de coroane și evocări de personalități locale, zile naționale, promovează „Nunțile de Aur” s.a.

Foto: Casa de Cultură

➤ **Instituții de cult**

Biserica a reprezentat una dintre instituțiile fundamentale ale feudalismului românesc, o instituție globală pe plan economic și pe plan național", cu rol atât religios, cât și cultural.

Infrastructura cultelor din UAT Seini este reprezentată de 9 biserici:

- 4 biserici ortodoxe (2 în Seini, una în Săbișa și una în Viile Apei)
- 2 biserici reformate, una în Seini și una în Viile Apei
- 1 biserică greco-catolică
- 1 biserică romano-catolică
- 1 biserică baptistă
- 1 biserică penticostală
- 1 biserică Adventistă de ziua a Șaptea
- 1 Sală a regatului Martorilor lui Iehova
- 1 sinagogă, momentan nefuncțională

În orașul Seini se înregistrează un total de circa 5.300 credincioși, ce înregistrează o frecvență bună la biserică, indiferent de confesiune.

Deschiderea comunității locale către valori spirituale naționale și multiculturale este unul dintre elementele definitorii ale locuitorilor comunității seinene. Implicarea comunităților religioase în viața comunității este un element ce subliniază toleranța, prietenia și buna înțelegere interconfesională.

Impactul programelor, proiectelor și acțiunilor comune este unul pozitiv, rezultatele luând forma balurilor caritabile, multiplicarea informației cu caracter educativ, și nu numai. De asemenea, acestea colaborează cu Primăria în vederea susținerii celor defavorizați și a celor cu dizabilități, și promovează mesajele civice ale instituțiilor publice. Multe sunt parteneri la desfășurarea evenimentelor orașului, precum omagierea Ziuă Eroilor, Ziuă Națională a României, “Nunta de Aur” s.a.

De asemenea participă la cele două concerte anuale de colinde și pricesne, în preajma celor două mari sărbători ale creștinătății, Crăciunul și Paștele.

Biserica „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril” din Seini a fost construită la sfârșitul secolului XIX și este unică în România, fiind singura biserică ortodoxă cu iconostasul de piatră. Acesta este cu adevărat impresionant atât prin imagine, cât și prin dimensiuni, având înălțimea de 9 metri, lungimea de 11 metri și lățimea de 85 cm. Astfel, în 8 noiembrie 1910 (în stil vechi) biserica a fost sfințită în sărbătoarea Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril, care sunt patronii spirituali ai bisericii.

Biserica „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe” din Seini, construită din lemn în secolul al XXI-lea realizându-se prin contribuția locuitorilor orașului și a preoților care au slujit aici. Construcția începută în 2003 a fost sfințită în anul 2013 cu hramul Sfântului Mare Mucenic Gheorghe.

Biserica Reformată din Seini se numără printre primele biserici de această religie din Maramureș, construindu-se în același timp cu cea din Baia Mare, acest lucru datorându-se și faptului că în Seini s-a născut marele umanist și reformator Sylvester Erdos Janos, cel mai important și proeminent precursor al iluminismului est-european, autorul primei gramatici maghiare și primul traducător al Noului Testament.

Biserica Romano-Catolică „Neprihănită Zămislire” din Seini a fost zidită în 1421 din donațiile doamnei Bathori Zsuzsanna, stăpâna cetății Seini. Datorită faptului că a rămas văduvă și fără copii, a hotărât ca o parte din avere să fie alocată în scopul construirii de biserici. Astfel, s-au construit bisericile din localitățile: Seini, Apa, Medieșul Aurit, Ilba, Tăuții Măgherauș și Livada.

În 1641 această biserică a fost preluată și transformată în Biserică reformată, din cauză că toți locuitorii orașului au trecut la religia reformată, însă în 1753 a fost revendicată și trecută în patrimoniul Bisericii catolice. În anul 1848 un incendiu a distrus atât biserica cât și celelalte clădiri bisericesti, iar reclădirea acesteia nu s-a mai făcut după

arhitectura originală. Astfel, din 1870 plafonul gotic a fost înlocuit cu un plafon „casetă” ce a fost împodobit cu icoanele pictate în ulei de Jakobey Karoly.

Sinagoga din Seini este într-o stare de degradare, astăzi doar exteriorul clădirii mai amintește de fosta comunitate evreiască din oraș. Înainte de anul 1989 clădirea sinagogii a fost cumpărată de la comunitatea de evrei din Seini de către CPADM (Cooperativă de Producție și Desfacere a Mărfurilor Seini), care a vândut-o în 2002 către o persoană fizică. Datorită plecării evreilor din Seini, cât și nepăsării cumpărătorilor clădirii, sinagoga se află într-o stare accentuată de degradare. Între anii 2019 – 2020 clădirea și terenul aferent au intrat în posesia Orașului Seini care dorește să o reabiliteze, aceasta fiind o clădire emblematică pentru oraș și să o transforme într-un Muzeu al Evreilor din Transilvania, respectiv sală de spectacole / concertate simfonice.

Foto: Sinagoga din Seini

Foto: Biserica ortodoxă Viile Apei

Foto: Biserica baptistă Golgota

Foto: Biserica greco-catolică

➤ **Infrastructura de sport**

Infrastructura de sport este alcătuită din:

- 3 săli de sport, care funcționează la Liceul Tehnologic Agricol “Alexiu Berinde”, Școala Primară nr.1 și Sala Sporturilor “Gelu Carabat”
- un stadion cu teren de fotbal
- un teren sintetic de fotbal cu “Nocturnă”(în incinta liceului seinean)

Suprafața aferentă zonei de sport este în prezent în jur de 0,5 ha.

Sala sporturilor a fost amenajată în anul 2008, în construcție nouă cu dotări care îndeplinesc standardele europene, fiind singura sală de sport care îndeplinește toate criteriile specifice.

Stadionul Dumitru Jula din Seini, denumit după fostul jucător de fotbal al Unirii Seini, Olimpiei Satu Mare și al Someșului Satu Mare, cu o capacitate de circa 500 de locuri (200 de scaune), are o lungime de 106 metri și o lățime de 60 de metri, fiind unul dintre cele mai mari stadioane din județ

La Seini există o tradiție handbalistică, fiind sportul nr. 1 al orașului și având în istoria competițiilor sportive la bază pe celebrul profesor Ioan Tămaș (1973), care a reușit performanța de a califica prima echipă în Campionatul național de juniori și școlari.

Oprită în 1990 și reluată în 2003, mișcarea handbalistică este foarte activă azi, cu o prestație foarte bună în campionatul național.

Prin dăruirea și competența sportivilor și a antrenorii Aurica Mihalache, echipele de handbal juniori și junioare sunt multiple campioane în turnee naționale și internaționale, sub egida Clubului Sportiv Seini, care funcționează și cu o secție de fotbal, cu echipa în liga națională. Se organizează anual mai multe turnee la care participă echipe din județ, precum și turneul memorial local “Dumitru Jula”.

În Seini se practică și tenis de câmp.

Clubul “Știința Ardealul” Baia Mare de Taekwondo, are o secție la Seini. A format mai mulți campioni și vicecampioni naționali și laureați a mai multor turnee județene, interjudețene și naționale, multe cu caracter internațional. De orașul Seini se leagă numele multiplilor campioni și vicecampioni naționali, europeni, mondiali la Taekwondo, individual, pe echipe și luptă, Mircea Madaian, Andreea Orban și cel care a ridicat tricolorul românesc pe catarg în lume, de mai multe ori, Mihai Madaian. Ei sunt Cetățeni de onoare ai orașului Seini.

“Sport Club Arena” Seini, este un club sportiv de box, recent înființat, care a adus orașului deja câteva titluri meritorii în turnee zonale, prin prestația bună a boxerilor la categorii de greutate de juniori.

Există amenajate și întreținute mai multe terenuri de tenis de câmp, sportivii noștri fiind premiați la concursuri județene și zonale. Funcționează mai multe săli de fitness, aerobic, forță și întreținere corporală, masaj etc.

Foto: teren sintetic de fotbal

Foto: stadionul de fotbal

➤ **Locuri de joacă pentru copii**

Copiii comunității au parte de foarte multe locuri de joacă, în oraș și împrejurimi. Există zone special amenajate pentru recreere, odihnă, locuri de picnic etc. De mai mult ani se organizează un concurs internațional de off-road, sportivii seineni într-un număr destul de mare, participă la competiții județene și zonale, fiind de multe ori premiați cu locuri de podium.

De 1 Iunie este organizată o paradă a sportivilor seineni, dedicată Zilei Internaționale a copiilor și Zilei Olimpice. Sunt organizate mai multe concursuri anuale de șah, care reunesc jucători, mulți dintre ei foști performeri județeni și naționali. De asemenea, sunt organizate anual mai multe tabere de vară, locuri de joacă, centre de educație pentru valorificarea oportunităților de petrecere a timpului liber pentru copii, precum și dezvoltarea unor aptitudini și îndeletniciri.

2.7 Sănătate și asistență socială

Domeniul asistenței și protecției sociale este un domeniu cu implicații foarte puternice în viața economico-socială, în cadrul căruia se pot distinge mai multe problematice sau subdomenii, dintre care cele mai importante sunt protecția copilului, protecția persoanelor adulte cu dizabilități, protecția persoanelor vârstnice, protecția victimelor violenței în familie.

Asistența socială este o parte a protecției sociale și are drept obiectiv protejarea persoanelor care, din motive de natură economică, fizică, psihică sau socială, nu au posibilitatea să își asigure nevoile sociale, să își dezvolte propriile capacități și competențe pentru a se integra social. Accesul la beneficii și servicii sociale reprezintă un mijloc de întărire a coeziunii sociale și de reducere a excluderii sociale.

Gradul de civilizație și dezvoltare a unei societăți se măsoară în mod determinant și prin sistemul de protecție socială existent în societatea respectivă, prin măsura în care mecanismele de redistribuire a veniturilor și sistemul serviciilor sociale reușesc să asigure un nivel de trai acceptabil și șanse egale de participare la viața socială pentru toți cetățenii.

Serviciul Public Asistență Socială Seini s-a înființat în cadrul Consiliului Local Seini la data de 17.04.2003 prin Hotărârea Consiliului Local Seini nr. 13/2003 ca Serviciu Public fără personalitate juridică având ca obiect principal de activitate asistența socială.

Este acreditat să acorde servicii sociale din anul 2014 conform certificatului de acreditare nr. 000375 seria AF emis de Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice.

Serviciul Public de Asistență Socială are rolul de aplicare a politicilor și strategiilor de asistență socială în domeniul protecției familiei, a persoanelor singure, a persoanelor vârstnice, persoanelor cu handicap, precum și a oricăror persoane aflate în nevoie.

GRUPURI ȚINTĂ:

- Persoanele marginalizate
- Persoanele fără venituri
- Persoanele fără adăpost
- Persoanele supuse violenței domestice
- Persoanele cu dizabilități fizice și psihice
- Copiii aflați în situații vulnerabile
- Persoanele vârstnice

Prestații sociale acordate în anul 2020:

Prestații sociale	Nr. dosare
Ajutor social	40
Ajutor încălzire	63
Alocație pentru susținerea familiei	50
Tichet social grădiniță	32
Alocații de stat	80
Indemnizație pentru creșterea copilului și stimulent de inserție	92
Indemnizații pentru persoane cu handicap	33
Asistenți personali ai persoanelor cu handicap	45

Infrastructura de sănătate publică este alcătuită din:

- 1 dispensar orășenesc
- 5 cabinete stomatologice
- 2 laboratoare de analize medicale
- 4 cabinete individuale cu medici de familie
- 4 farmacii umane
- 1 farmacie veterinară

Centrul de Permanență Seini este prevăzut cu 3 cabinete individuale, un laborator de analize medicale, un cabinet ecografie, cabinete de stomatologie, un cabinet de obstetrică și ginecologie, cabinet pentru îngrijiri la domiciliu, cabinete de medicina muncii, un cabinet individual de psihologie și un centru de permanență, care răspunde urgențelor de pe raza localității.

În clădire există și o stație de ambulanță, care răspunde prin apelul unic 112 solicitărilor localității și din zonă. Clădirea este reabilitată și modernizată.

Foto: Centrul de Permanență Seini

➤ **Centru de zi „Prichindeii Seiniului”**

Centrul de zi ” Princhindeii Seiniului” este un serviciu social în subordinea SPAS Seini, având ca misiune asigurarea unor servicii de educație și dezvoltare timpurie pentru copiii care oferă servicii de educație parentală și consiliere psihosocială pentru familiile acestor copii, atât în vederea depășirii situațiilor de dificultate, cât și a reconcilierii vieții de familie cu activitatea profesională.

Beneficiarii serviciilor acordate de Centrul de zi “Princhindeii Seiniului” sunt copiii cetățenilor cu domiciliul sau reședința în orașul Seini, cu vârste cuprinse între 0 și 3 ani.

Capacitatea centrului este de 50 de locuri dintre care 17 pentru copiii de etnie romă.

Astăzi avem în Orașul Seini primul centru de zi care permite mamei să-și continue activitatea profesională fără a avea grija copilului. Autoritatea Publică Locală a Orașului Seini pune în centrul atenției copilul indiferent de religie, etnie și clasă socială și face front comun cu părinții în scopul educării acestora.

2.8 Economia locală

➤ Descrierea generală a sectorului primar

Luncile din depresiunea Baia Mare, în care este amplasat și orașul Seini, dețin terenurile cele mai fertile ale județului (încadrate în clasa a II-a de calitate), cultivându-se în general cereale și legume cu producții bune. De asemenea, dealurile depresiunii oferă condiții climatice prielnice pentru cultura arbuștilor, a pomilor fructiferi, a viței de vie și însemnate suprafețe cu pășuni și fânețe.

Ca și potențial de dezvoltare, orașul deține cele mai fertile soluri ale județului Maramureș, fiind caracterizat la nivelul regiunii drept, „oraș agricol”, o asociere inedită de termeni, dar care trebuie interpretată și valorificată din plin.

Astfel, administrația locală trebuie să susțină investițiile private în activități agricole moderne, profitabile, care să fie bazate pe principalele posibilități de cultivare (cultură mare și culturi propice zonelor de deal) și în mod special pe culturile tradiționale cunoscute: căpșunile și castanul comestibil.

Orașul Seini a fost cunoscut în trecut ca fiind unul dintre cele mai productive UAT ale județului Maramureș, fiind de asemeni recunoscut ca fiind și un oraș industrial. Continuând această tradiție, în prezent se practică la scară mare agricultură și pomicultură.

Principalele activități economice ale sectorului primar ale orașului sunt reprezentate de *agricultură, creșterea animalelor, pomicultură și cultivarea viței de vie.*

Resursele solului sunt exploatate în zona de șes de culturile agricole mari, iar în zona de deal, în partea estică a localității, de livezile de pomi fructiferi și viță de vie.

În ce privește structura suprafeței fondului funciar după modul de folosință, situația acestuia se prezintă astfel:

Modul de folosință pe suprafața agricolă	Suprafața (ha)
Terenuri total	5.891
Terenuri agricole total	3.963
Terenuri arabile	2.549
Pășuni total	361
Pășuni comunale	244
Pășuni private	177
Fânețe	609
Vii	53

Livezi	364
Arbuști (afin)	27
Terenuri neagricole total	1.928
Păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră	1.236
Terenuri cu ape și bălți	74
Căi de comunicație și căi ferate	50
Terenuri ocupate cu construcții și curți	879
Terenuri degradate și neproductive	270

Plantele de cultură cele mai întâlnite, la nivelul anului 2020, sunt: porumb, grâu, floarea soarelui și triticale.

Cultura căpșunului și a castanului comestibil are o tradiție și o notorietate în zonă de foarte mulți ani.

Pomii fructiferi ocupă o suprafață importantă din terenul agricol (364 ha), la fel și vița de vie (53 ha), ambele fiind dispuse pe dealurile din Nord-Vestul teritoriului localității.

Fermieri care cultivă suprafețe mai mari de teren:

- SC. AGRO FER BOG SRL - Ferician Dorin Ștefan - 78 ha
- SC. ANIMARI SRL - Jurj Vasile - 84 ha
- SC.AGROZOOTEHNICA SRL - Frinc Claudiu - 29 ha
- SC.SIM GREEN SRL - Sima Nicolae - 70 ha
- SC. ALFACULT SRL - Carabat Vasile - 145 ha
- SC.EURO AGRO PRO VAC SRL – Crișan Cristian și Crișan Vasile - 84 ha
- Ducai Vasile - 83 ha
- Pop Vasile - 231 ha din care 112 ha pășune

Principalele probleme cu care sectorul agricol se confruntă sunt:

- *nerentabilitatea agriculturii*, dată de quantumul mic al subvențiilor de stat sau chiar lipsa acestora pentru susținerea acestui sector de activitate, dar și a salariilor foarte mici ale populației proprietare de pământ, acestea fiind nevoite să renunțe la lucrările agricole.
- *lipsa unor politici și măsuri reale de sprijin pentru producători*. În ceea ce privește creșterea animalelor, efectivul acestora a scăzut în ultimii ani foarte mult, acest sector de activitate devenind nerentabil și datorită prețului foarte mare

al furajelor. Din această cauză, unii crescători de animale se văd nevoiți să achiziționeze furaje din Ungaria datorita prețului mult mai scăzut al acestora.

- *gradul ridicat de fărâmițare a terenului agricol*, media pe producător agricol la nivelul orașului Seini fiind de doar 1,5-2 ha/producător agricol.
- *infrastructura agricolă deficitară*. Se constată o stare avansată de degradare a drumurilor de acces către parcelele/suprafețele agricole, majoritatea fiind din pământ și lipsa echipărilor tehnico-edilitare a fermelor, acestea nedispunând de aducțiuni de apă ori sisteme de canalizare sau epurare a apelor uzate.
- *demotivarea și dezinteresul tinerilor care preferă să facă naveta în căutarea unui loc de muncă ori să migreze în țările membre UE pentru a munci în alte domenii de activitate mai profitabile*, dar și îmbătrânirea populației angajate în agricultură.
- *lipsa pieței de desfacere și prețul foarte scăzut pentru produsele agricole*. Atât în cazul creșterii animalelor cât și în cazul producției agricole se constată o rigiditate crescută a pieței și o inserție a produselor foarte scăzută. Pe raza celor trei localități componente ale orașului nu există un centru de colectare a laptelui, iar târgurile și piețele sunt invadate de produse din import la prețuri mai mici. Se constată din ce în ce mai mult fenomenul „producție pentru consum propriu”, gospodăriile ne mai fiind interesate să comercializeze ceea ce produc.
- *poluarea*. Cel mai bun exemplu în acest sens îl constituie ferma de porcine a SC DanaMari Srl, care nu doar că este amplasată în spațiul intravilan al localității Seini, dar este și un puternic poluator al zonei, prezentând un risc ecologic considerabil: apa uzată este deversată în Seinel, care, pe lângă faptul că se infiltrează în pânza freatică, parcurge apoi tot centrul orașului, degajând un miros intolerabil pentru zona aferentă de case și blocuri.

Pentru a preveni și rezolva aceste probleme se consideră necesară reactivarea asociațiilor agricole, mecanizarea sectorului agricol și comasarea terenurilor, atragerea fondurilor europene, întărirea pieței de desfacere a mărfurilor agro-alimentare și promovarea agriculturii ecologice.

Valorificarea produselor obținute din agricultură se face prin operațiuni de vânzare-cumpărare directă sau prin intermediari și prin utilizarea produselor pentru creșterea animalelor în gospodăriile individuale sau mici ferme în curs de organizare sau în funcțiune.

Produsele din carne, în procent de 70%, sunt vândute în localitate și circa 30% în alte localități (Baia Mare, Negrești Oaș).

Produsele lactate sunt vândute în proporție de 90% în localitate și circa 10% în alte localități.

Vinul obținut se vinde în proporție de 90% în localitate și circa 10% în alte localități. De asemeni, s-a demarat procesul de certificare și înregistrare a produselor lactate tradiționale.

În ceea ce privește calificarea forței de muncă, Liceul Tehnologic Agricol „Alexiu Belinde” are un rol deosebit de important în tradiția agricolă a orașului și reprezintă principalul mijloc de formare a resurselor umane pentru sectorul agricol, atât datorită profilului educațional al acestuia, cât și datorită programelor și proiectelor de cercetare și practică în sectorul agricol, prin implicarea liceenilor încă din timpul studiilor în munca agricolă.

În ceea ce privește zootehnia, în orașul Seini au existat până în anul 1996 două combinate de creștere a porcinelor, cu capacități de 65.000 capete, respectiv 45.000 capete. Unul dintre aceste combinate a fost desființat, iar celălalt a fost transformat în microfermă, funcționând și în ziua de azi cu un număr de 360 de angajați.

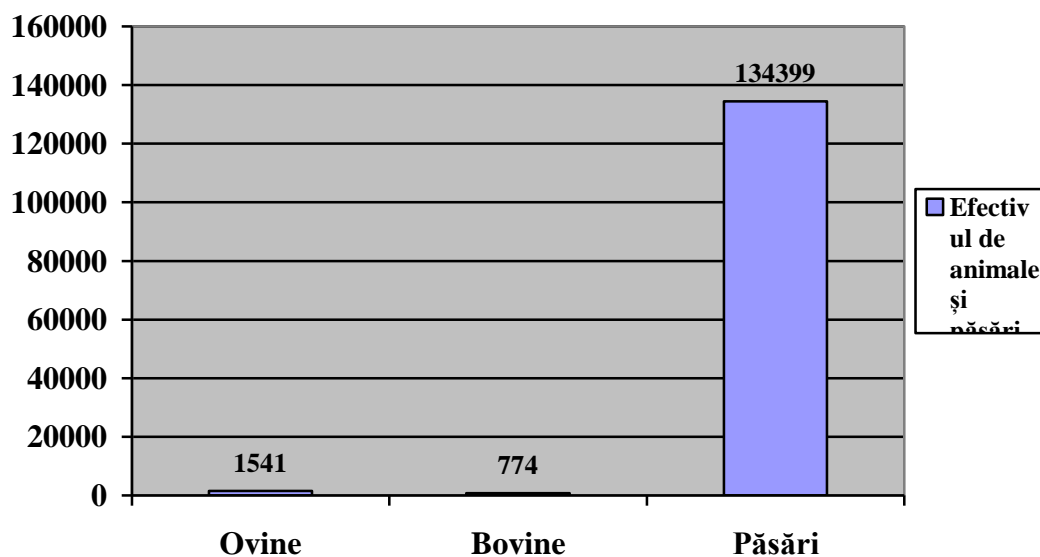
La aceasta se mai adaugă ferma de porcine cu un efectiv de 10.000 capete a SC DanaMari Srl. Purcelușii sunt importați din Olanda, fiind rasă de carne, crescută pentru carcase.

Situația actuală a zootehniei în sectorul de stat și privat este următoarea:

- bovine, cu o producție de 774 de capete, din care 162 bovine pentru carne
- ovine, cu 1541 de capete
- găini ouătoare, cu 134.399 de capete
- pui carne / an 2.898.000 capete din care:
  - o SC.SĂBIȘANA SRL - 13.495 găini ouătoare – administrator Botos Gheorghe
  - o SC FILSTAR SRL - 16.174 găini ouătoare - administrator Filipas Dan
  - o SC GALINUS SRL - 23.490 găini ouătoare - administrator Sava Gheorghe
  - o SC TOVIRA PROD COM SRL - 200.000 pui carne / an - administrator - Feraru Aurel
  - o SC KARIN SRL - 40.990 găini ouătoare – administrator Mesesan Dan
  - o SC ROMAVIS SRL - 40.250 găini ouătoare - administrator Bălan Ioan
- 492.000 pui carne
  - o SC ECO BROILER SRL – 2.206.000 pui carne/an

În vederea susținerii sectorului zootehnic, pe raza localității Seini există o clinică veterinară și o farmacie veterinară, care vin în întâmpinarea eventualelor probleme.

Efectivul de animale și păsări

Gunoiul de grajd reprezintă o sursă importantă de nutrienți și prin utilizarea lui poate aduce un aport important la fertilizarea terenurilor agricole, totuși, aplicarea în exces a gunoiului de grajd pe terenuri agricole, fără respectarea unui set minim de măsuri privind depozitarea, transportul, dozarea și aplicarea acestora, poate reprezenta un real pericol în ceea ce privește contaminarea apelor și a solului.

Astfel, la nivelul orașului Seini a fost implementat Centrul de biogaz, care prin Serviciul Biogaz-Seini produce și vinde digestat lichid.

Beneficiile implementării proiectului asupra comunității:

- îmbunătățirea condițiilor de viață pentru locuitorii orașului Seini datorită îmbunătățirii factorilor de mediu, creșterii economice și posibilității dezvoltării unor altor ramuri industriale conexe;
- reducerea semnificativă a poluării solului și a apelor printr-o bună gestionare a deșeurilor organice agricole și menajere;
- producerea de energie electrică și termică din surse regenerabile și folosirea acestora pentru iluminat public, activități industriale etc;
- diversificarea surselor de venit pentru bugetul local;
- eficientizarea cheltuielilor pentru protecția mediului la nivel local;
- dezvoltarea economică a orașului.

➤ Exploatarea pădurii și pescuit

Fondul forestier de care dispune orașul Seini este reprezentat de pădurea de pe dealul Comja, fiind administrat de Ocolul Silvic Tăuții Măgherauș.

Din punct de vedere al defrișărilor, pădurea nu a înregistrat abuzuri sau exploatări masive de masă lemnoasă, activitatea de exploatare fiind sub supravegherea directă a respectivului ocol silvic. Reîmpăduririle se fac de regulă în fiecare primăvară și sunt rezultatul derulării programelor de plantare de puiți, în mare parte derulate de Școala Primară nr. 1 Seini, și prin participarea elevilor acesteia.

Pescuitul se realizează doar pe malul Someșului, variația de pești și implicit variația cantității de pește fiind dată de anotimp și de regimul precipitațiilor sau al climei.

➤ **Industria extractivă**

În ceea ce privește dezvoltarea industrială, Cariera de andezite de la Seini este localizată la 2 km NE de localitate, în versantul SE al Dealului Soarelui. Cariera are o deschidere a frontului de 350 m lungime și circa 200 m înălțime, având 6 trepte cu o înălțime maximă de 30 m. Se exploatează andezite piroxenice bazaltoide de Ilba, ce formează un corp subvulcanic și includ andezite propilitizate de Seini.

În cariera Seini, acest tip de andezite sunt prinse în andezitele bazaltoide de Ilba sub formă de blocuri cu dimensiuni de la 1 dm³ la zeci de m³.

Datorită gradului avansat de alterare (propilitizate), andezitul de Seini este relativ ușor de identificat în teren prin culoarea sa verzuie ce contrastează cu cenușul închis, uneori negru al andezitului de Ilba. În prezent, la carieră lucrează 22 de angajați cu calificare în domeniu.

Granitul și andezitul sunt folosite ca materiale de construcții, iar în varietatea de valorificare superioară, din blocuri masive se pot utiliza la monumente, pietre funerare, placaje etc.

Pe de altă parte, cariera prevede câteva limitări de dezvoltare pe termen scurt și lung; pe termen scurt localnicii au depus nenumărate plângeri la poliție și protecția mediului în special pentru poluare sonoră și cu praf, iar pe termen lung, pentru extinderea înspre singurul areal împădurit al orașului, aflat pe dealul Comja.

➤ **Descriere generală a sectorului secundar**

Ca ramuri industriale sunt preponderente cele ale industriei ușoare. Din activitatea de producție desfășurată în Seini se remarcă următoarele activități și produse rezultate: încălțăminte, textile, confecții metalice, prelucrare lemn, prelucrare piatră, panificație, alcool, preparate carne, lapte și produse lactate, conserve, legume-fructe, producție de ouă, pomicultură, viticultură, legumicultură.

După tipul producției enumerăm:

- confecții textile
- producție oțet și alcool (S.C. Seineana S.A.)
- confecții încălțăminte

- atelier îmbuteliat alcool
- tâmplărie

De asemenea, la periferia orașului există mici ateliere de prelucrare (cioplire, șlefuire etc.) a plăcilor de granit și andezit, care sunt renumite pentru calitatea acestor tipuri de lucrări.

Se mai desfășoară și activitatea de producție a două brutării, o moară și a două carmangerii. Cele două carmangerii „Grill” și „Sereș” cu magazine de prezentare constituie un punct de atracție pentru cumpărători, prin calitatea produselor. Zona de depozitare a orașului Seini este amenajată în zona industrială a localității, în apropiere de gara CFR și este constituită din depozite de șoproane care au destinații diverse.

Principalele obiective industriale (Fabrica de drojdie și oțet și Fabrica de abrazive) sunt localizate în zona centrală a orașului, practic în zona de locuințe. Prima este considerată ca fiind principalul poluator al zonei centrale, apa rezultată din procesul de fabricație fiind evacuată printr-o canalizare la o stație de epurare (mecanică și biologică), aflate în zona extravilanului. Aceasta nu are capacitatea de a regenera apa uzată, în ciuda faptului că este evacuată mai departe în pârâul Seinel, și implicit în râul Someș.

Un impact major asupra calității mediului îl constituie cel al carierei de andezite și al atelierului de prelucrare al acesteia, situat în partea de răsărit a localității. Acesta este un factor puternic poluator datorită prafului și zgomotului rezultat prin pușcarea și prelucrarea materialului rezultat.

➤ **Descrierea generală a sectorului terțiar**

Serviciile sunt în general bine dezvoltate, ca de altfel în întreg județul Maramureș, și se concentrează pe servicii de susținere a activităților primare și secundare, comerț, turism, servicii de susținere a activităților publice etc.

➤ **Comerț**

Orașul Seini organizează târguri pentru animale și produse agricole sau meșteșugărești o dată pe lună pentru localnici și locuitorii din localitățile învecinate. Acesta are loc în spațiu special rezervat pentru o astfel de activitate, sub denumirea tradițională de Obor.

În zona centrală există un spațiu amenajat pentru piața de alimente și zarzavaturi, provenite din gospodăriile individuale sau achiziționate din alte zone. Magazinele de desfacere sunt dispuse în special în centrul orașului, multe cu

program până la ora 23⁰⁰. De asemeni sunt dispuse și în cartiere, cu program de lucru adaptat la cerințele zonei.

Există mai multe depozite en-gross cu produse alimentare, industriale, materiale de construcții (inclusiv stații de betoane și balastiere).

Ponderea cea mai mare a comerțului la nivelul localității este cea a comerțului cu produse agro-industriale. Acestea sunt comercializate în special în Piața Agroalimentară și în unitățile alimentare.

➤ Turism

Județul Maramureș reprezintă un teritoriu interesant și important pentru piața turistică românească, promovând în principal produse turistice de tip stațiune, turism montan și turism cultural. Cu toate acestea, la nivelul județului Maramureș, indicele de utilizare netă a locurilor de cazare este redus, situându-se într-o marjă de 11% în afara sezonului turistic și 24% în plin sezon turistic (conform INSSE, octombrie 2006).

Infrastructura de turism este reprezentată de următoarele forme de cazare și masă:

- În localitatea Viile Apei, pe DJ 109I, ce leagă orașul Seini de Negrești Oaș, se află un complex turistic, cu restaurant, bar și 16 camere de cazare. Acest complex a intrat în 2008 în reparații capitale în vederea extinderii și modernizării, azi fiind închis.
- În localitatea Săbișa, pe traseul E58, se află un Complex agroturistic, „SAN PIO”, cu 9 camere, restaurant și bar; acesta a fost reabilitat în 2008 și în 2020.
- La intrare în satul Ilba, pe traseul E58, la 7 km de Seini, se află o pensiune. Pensiunea dispune de un restaurant cu o capacitate de 60 locuri, bar cu o capacitate de 60 locuri, salon funcțional cu o capacitate de 25 locuri, biliard.

Formele de turism cele mai probabile pe care orașul Seini le poate dezvolta sunt:

- turism de afaceri, pe baza potențialului său economic
- turism de tranzit, în baza proiectului european de dezvoltare a rutei expres
- agroturism și turism de schimb, vizitare, comerț etc. prin potențialul agricol al orașului și al produselor locale.

Pentru dezvoltarea acestor forme de turism, este necesară pregătirea unei baze de cazare de calitate superioară (mai ales pentru turismul de afaceri și de tranzit) și a uneia cu specific local-agricol (pentru turismul legat de potențialul agricol al orașului), insuficientă sau necorespunzătoare în acest moment.

De asemenea, trebuie dezvoltată infrastructura de restaurație (prin potențialul gastronomic local și pe produsele local-tradiționale) și amenajarea turistică a obiectivelor și a evenimentelor importante pentru comunitatea orașului. „Planul de Dezvoltare a Turismului în județul Maramureș” își propune să valorifice turistic bogăția apelor județului, și prin dezvoltarea integrată a turismului de agrement. În acest sens, inițiativa

autorităților locale de formare a unor noi lacuri de agrement se poate încadra în aceste direcții județene.

Totodată, pentru susținerea umană a acestor forme de turism, în principal hoteliere, formarea forței de muncă necesară poate fi realizată în cadrul facultăților de profil în regiune. Un exemplu este și secția de management hotelier în cadrul facultății de Business, UBB, Cluj-Napoca.

Pe de altă parte, chiar dacă județul Maramureș are extrem de multe atuuri pentru dezvoltarea turismului, fiind una dintre cele mai cunoscute zone ale României în străinătate, orașul Seini contribuie din păcate cu puține elemente la acest fapt. Din acest motiv și pentru eficientizarea eforturilor publice de dezvoltare, orașul trebuie să-și concentreze activitățile pe dezvoltarea potențialului său economic (primar și secundar) și cultural, iar pe baza acestora să-și dezvolte o activitate terțiară de exploatare turistică.

➤ Alte servicii și elemente de unicitate economică

Din punctul de vedere economic-privat, în Seini se constată un număr mediu de microîntreprinderi, implicit cu un număr redus de contribuție la atragerea forței de muncă a orașului, însă o cifră de afaceri de 30% din totalul generat de activitățile economice ale orașului.

Acest fapt denotă un grad ușor ridicat de antreprenoriat și activitate economică locală de mică mărime, care reprezintă nivelul cel mai profitabil, și încadrează 21% din totalul angajaților. Pe de altă parte, microîntreprinderile au riscul cel mai mare de pierderi, înregistrând singurele pierderi din toate categoriile de întreprinderi.

În anul 2021, în orașul Seini erau înregistrate un număr de 520 de persoane fizice autorizate (PFA) și societăți comerciale.

Orașul Seini este reprezentat și de următoarele servicii:

- 3 Sedii financiar-bancare („Banca Transilvania”, „CEC Bank” și o cooperativă de credit „Băimăreana”)
- o societate financiară nonbancară
- companii de prestări servicii în construcții
- un cabinet notarial
- clinică veterinară
- 4 cabinete stomatologice
- 4 farmacii umane
- 1 farmacie veterinară.

În fiecare an, în Seini se organizează de către administrația publică locală „Topul Firmelor Seinene”, obiectivul principal al acestui eveniment constituind stimularea și premiarea inițiativei private. Acest top se referă strict la firmele înregistrate în orașul Seini și au la bază următorii indicatori: cifra de afaceri, profit în ultimul an financiar, număr de salariați, contribuții la bugetul local și participarea activă în viața

comunității.

În vederea susținerii sectorului economic, Primăria acordă negociabil și după caz facilități investitorilor, în temeiul legii, care pot fi scutiri ale acestora de la impozite și taxe locale, sau acordarea de suport logistic și consultanță, concesiuni de terenuri, prezentare și reprezentare comunitară.

Cariera de andezite de la Seini este localizată la 2 km NE de localitate, în versantul SE al Dealului Soarelui. Cariera are o deschidere a frontului de 350 m lungime și circa 200 m înălțime, având 6 trepte cu o înălțime maximă de 30 m.

Se exploatează andezite piroxenice bazaltoide de Ilba, ce formează un corp subvulcanic și includ andezite propilitizate de Seini. În cariera Seini, acest tip de andezite sunt prinse în andezitele bazaltoide de Ilba sub formă de blocuri cu dimensiuni de la dm cub la zeci de m.c. Datorită gradului avansat de alterare (propilitizare), andezitul de Seini este relativ ușor de identificat în teren datorită culorii sale verzui ce contrastează cu cenușiul închis, uneori negru al andezitului de Ilba.

Fisurile sunt umplute uneori cu calcedonie de culoare alb-laptoasă până la albastruie. Compoziția mineralogică este formată de feldspat, plagioclaz, augit, hipersten, biotit, magnetit. Ca minerale secundare sunt prezente: clorite, silice, zeoliti, pirit.

2.9 *Administrația publică locală*

Administrația publică locală este reprezentată de către Primăria orașului Seini și Consiliul Local al orașului Seini.

Foto: Primăria orașului Seini

Primăria orașului Seini este organizată și funcționează potrivit prevederilor Codului Administrativ nr. 57/2019, cu modificările și completările ulterioare și în conformitate cu hotărârile Consiliului Local Seini privind aprobarea organigramei, a numărului de posturi și a statului de funcții ale aparatului propriu de specialitate.

Primarul, viceprimarul, secretarul general, împreună cu aparatul propriu de specialitate constituie o structură funcțională cu activitate permanentă, denumită Primăria Orașului Seini, ce duce la îndeplinirea hotărârilor luate de Consiliul Local și dispozițiile Primarului, bazându-se pe problemele colectivității locale.

Primarul este șeful administrației publice locale a orașului Seini și al aparatului propriu de specialitate pe care îl conduce și îl controlează, având principale atribuții următoarele:

- este ordonatorul principal de credite;
- conduce aparatul propriu de specialitate;
- controlează activitatea tuturor serviciilor publice;

- reprezentare în relațiile cu alte autorități, persoane fizice, persoane juridice române sau de altă naționalitate.

Primăria Orașului Seini reprezintă administrația publică locală prin care se realizează autonomia locală. Autoritatea publică este reprezentată de consiliul local, ca autoritate deliberativă, și primar, ca autoritate executivă.

Consiliul Local este format din consilieri locali aleși de către populația orașului în urma alegerilor locale care se derulează la fiecare 4 ani.

Consiliul local reprezintă legislativul local, instituția care gestionează activitatea economică și legislativă a localității prin Hotărârile de Consiliu Local care sunt adoptate în ședințele ordinare și extraordinare desfășurate în fiecare lună.

De asemenea, Consiliul Local este reprezentat de 5 comisii de specialitate după cum urmează:

- comisia de dezvoltare economico-socială, buget-finanțe;
- comisia pentru amenajarea teritoriului, urbanism, protecția mediului, conservarea monumentelor istorice și de arhitectură, comerț și agricultură;
- comisia pentru învățământ, sănătate, cultură, sport și protecție socială;
- comisia pentru administrație publică, ordine publică, respectarea drepturilor cetățenilor;
- comisia pentru gestionarea domeniului public și privat al orașului.

Consiliul Local Seini este format din 15 consilieri, iar structura politică este următoarea:

Partid	Număr consilieri
P.S.D.	8
P.N.L.	3
P.M.P.	3
U.D.M.R.	1

Primarul și viceprimarul orașului au obligația de a organiza, pe baza măsurilor stabilite de Consiliul local, îndeplinirea integrală a sarcinilor de serviciu, îmbunătățirea continuă a activității personalului din aparatul de specialitate, asigurând întărirea

disciplinei în muncă, exercitând un control permanent asupra modului de îndeplinire a sarcinilor prevăzute în programele de activitate săptămânale, lunare și de perspectivă.

Conform organigramei, structura primăriei orașului Seini este:

Compartiment/Serviciu/Birou	Număr persoane
Primar	1
Viceprimar	1
Secretar general	1
Cabinet primar	2
Administrator public	1
Compartiment Juridic	1
Compartiment Audit intern	1
Serviciul Administrație, Urbanism și Agricol	12
Serviciul Economic și Resurse Umane	9
Consilier Achiziții Publice	1
Serviciul Poliția Locală	10
Serviciul comunitar local de evidența persoanelor și stare civilă	3
Serviciul Asistență Socială, CZ pentru Copii, Asistent Comunitar	17
Serviciul Biogaz	12
Serviciul comunitar de utilități publice	8
Biroul Proiecte	6
Biroul Situații de Urgență	6
Biroul Turism	2
Casa de Cultură, Bibliotecă	3

Personalul din aparatul de specialitate își desfășoară activitatea pe bază de programe de activitate, sub îndrumarea primarului, viceprimarului și secretarului.

Periodic, primarul, viceprimarul și secretarul general realizează instruirea personalului din aparatul de specialitate în probleme profesionale, pe plan local.

Principalele atribuții și sarcini specifice ce revin aparatului de specialitate în domeniul administrației publice locale sunt:

- întocmește lucrările pregătitoare privind organizarea și desfășurarea alegerilor generale și locale;
- elaborează proiectele programelor de dezvoltare economico-socială, urmărind îndeplinirea obiectivelor prevăzute în programele aprobate;
- asigură primirea și transmiterea spre rezolvare persoanelor competente a cererilor, reclamațiilor, sesizărilor și propunerilor cetățenilor, urmărind soluționarea lor și expedierea în termenele prevăzute de legislația în vigoare;
- organizează primirea în audiență a cetățenilor de către primarul, viceprimarul și secretarul general al orașului și urmăresc rezolvarea problemelor ridicate;
- inițiază acțiuni de popularizare a legilor și a celorlalte acte normative;
- înregistrează, repartizează și expediază corespondența și urmăresc rezolvarea ei în termenele prevăzute de legislația în vigoare;
- asigură evidența, păstrarea și conservarea documentelor secrete de stat și de serviciu;
- asigură folosirea documentelor și eliberarea de certificate, copii și extrase de pe documentele ce le dețin, în condițiile prevăzute de lege;
- ia măsuri cu privire la selecționarea și conservarea arhivei instituției și asigură păstrarea materialului selectat la Arhivele Statului;
- sesizează de îndată conducerea instituției, Consiliul Local și organul local de poliție în caz de pierdere, alterare, distrugere sau sustragere a documentelor secret de serviciu sau de transmitere ori divulgare a unor informații sau alte date având acest caracter;
- răspunde de aplicarea legii cu privire la confecționarea și folosirea sigiliilor și a ștampilelor;
- asigură paza bunurilor publice și a locuințelor din oraș cu ajutorul paznicilor, conform hotărârii de Consiliu Local.

Serviciul Voluntar pentru Situații de Urgență (SVSU), organizat pe cele două activități principale:

- informare publică și prevenire;

- intervenție operativă directă sau ca forță de sprijin a formațiunilor profesioniste specializate.

Serviciile de dezăpezire sunt gestionate de SVSU, activitatea fiind realizată de către firme specializate.

Poliția locală din Seini și-a început activitatea în anul 2005, funcționând sub administrarea Primăriei și a Consiliului Local. Rolul acesteia este asigurarea ordinii și liniștii publice, păstrarea curățeniei orașului, menținerea ordinii și liniștii publice în instituțiile de învățământ.

3. ANALIZA SWOT

3. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT este o metodologie de analiză a unui proiect. Numele este descriptiv:

Strengths (puncte tari)

Weaknesses (puncte slabe)

Opportunities (oportunități)

Threats (amenințări).

Punctele tari se referă la mediul intern și reprezintă resursele și capacitățile de care comunitatea dispune și care sunt superioare celor deținute de alte comunități similare.

Punctele slabe se referă la mediul intern și reprezintă resursele și capacitățile insuficiente sau de o calitate inferioară celor deținute de alte comunități similare.

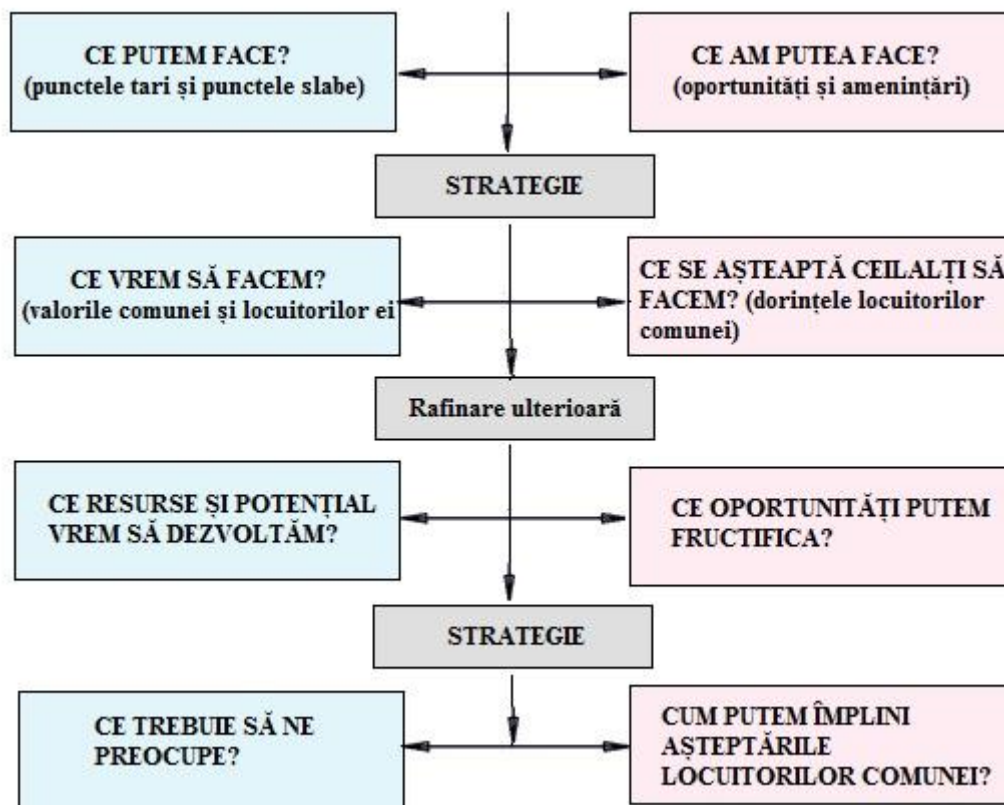
Oportunitățile se referă la mediul extern și reprezintă suma evoluțiilor favorabile ale mediului de ansamblu al țării, care poate îmbrăca forme extrem de diferite plecând de la schimbările legislative, integrarea europeană și posibilitatea oferită comunității de a se dezvolta într-o formă superioară pe ansamblu sau pe domenii de interes.

Amenințările se referă la mediul extern și reprezintă evoluții defavorabile ale acestuia privite în ansamblu, care pot îmbrăca forme extrem de diferite, plecând de la schimbările de mentalitate, lacunele legislative și evoluții economice negative sau instabile care afectează capacitatea comunității de a atinge obiectivele strategice pe care și le-a propus.

Analiza SWOT permite concentrarea atenției asupra zonelor cheie și realizarea de prezumții în zonele asupra cărora există cunoștințe mai puțin detaliate. În urma acestei analize se poate decide dacă zona își poate îndeplini planul, și în ce condiții.

Unele “oportunități” și “amenințări” vor apărea din “punctele tari” și “punctele slabe” ale orașului. Amenințările pot fi concrete sau potențiale. Implicații sociale atât ale punctelor forte, cât și ale punctelor slabe determină semnificativ dezvoltarea economică ulterioară a orașului.

Întrebări cheie care îndrumă analiza strategică:

Analiza SWOT are o deosebită utilitate în procesul de stabilire a direcțiilor de dezvoltare a comunității, permițând o mai bună gestionare a resurselor și relațiilor de interconștiențare. Totodată, prezentând în mod sintetic atât problemele, cât și realizările comunității, analiza SWOT permite înțelegerea rapidă, simultană și integrată a legăturilor dintre elementele pozitive și negative ale comunității.

În urma analizelor generale și sectoriale, pentru perioade semnificative din evoluția economico-socială a orașului Seini, se pot sistematiza următoarele elemente ale analizei SWOT.

3.1 Populația și dezvoltarea socială

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • ospitalitatea recunoscută a locuitorilor; • populație preponderent tânără cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani; • structură echilibrată pe sexe, cu un ușor avantaj al sexului feminin; • buna relaționare între populație; • rata redusă a infraționalității; • dorința populației de a avea locuri de muncă pe teritoriul orașului sau în localitățile învecinate; • disponibilitate de angajare în diferite meserii, în funcție de motivarea personală; • număr mare al persoanelor tinere apte de muncă; • infrastructură de educație, cultură și sport bună; • existența centrelor universitare în județ. 	<ul style="list-style-type: none"> • îmbătrânirea populației; • scăderea natalității; • depopularea zonelor rurale; • existența șomajului de lungă durată, care conduce la descalificarea și descurajarea foștilor angajați; • migrarea tinerilor spre centre urbane mai dezvoltate; • adaptarea mai lentă a populației mature și vârstnice din oraș, la schimbările și provocările lumii actuale în general, și la fenomenul mobilității și reconversiei profesionale, în special; • insuficienta informare a populației cu privire la programele de calificare și reconversie existente în județ; • migrarea persoanelor cu pregătire profesională, în special spre mediul urban dezvoltat și în străinătate; • capacitatea financiară scăzută a locuitorilor zonei.
Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> • existența campaniilor de creștere demografică la nivel național; • existența alocațiilor pentru creșterea copiilor; • existența unor reglementări care stipulează acordarea de facilități angajatorilor care creează noi locuri de muncă pentru șomeri, tineri absolvenți etc; 	<ul style="list-style-type: none"> • menținerea tendințelor migraționiste către țările U.E. a populației tinere; • declinul demografic și îmbătrânirea populației comunității; • creșterea șomajului în rândul absolvenților de liceu; • creșterea ratei divorțului cauzează un număr mare de familii monoparentale;

<ul style="list-style-type: none"> • promovarea remigrației și existența unor stimulente pentru aceasta; • modificarea mentalității persoanelor disponibilizate, prin abordarea de atitudini active pe piața muncii (căutarea unui loc de muncă, reconversie profesională); • implicarea autorităților locale în problemele comunității, în vederea identificării de soluții financiare, materiale; • monitorizarea stării ocupaționale a populației; • organizarea de cursuri de formare și reconversie profesională în oraș; • accesarea fondurilor europene pentru dezvoltarea profesională a persoanelor active din oraș.	<ul style="list-style-type: none"> • fenomenul de migrație separă membrii familiei pentru perioade lungi de timp; • creșterea ponderii muncii la negru, cu efecte negative asupra pieței muncii, economiei locale și asistenței sociale în perspectivă; • amplificarea pregătirii teoretice a forței de muncă în detrimentul aspectelor aplicative; • estomparea tradițiilor locale, odată cu trecerea timpului.
--	---

3.2 Infrastructura

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • rețea dezvoltată de căi rutiere; • distanța mică față de municipiul Baia Mare, reședința de județ – 27 km; • DN 1C Baia Mare – Satu Mare, cunoscut ca și drumul european E 58, care traversează de la est la vest localitățile Săbișa și Seini, pe o lungime de circa 11 km; • existența rețelelor de drumuri județene și comunale care asigură legătura cu toate localitățile județului; • existența rețelei de căi ferate electrificate, bine dezvoltată, localitatea fiind străbătută de calea ferată Brașov – Satu Mare; • asigurarea legăturilor feroviare cu toate localitățile naționale și internaționale atât pentru transportul de călători, cât și pentru cel de mărfuri; • accesul locuitorilor la transportul rutier în comun către orașele și comunele din vecinătate (servicii private de transport); • construcția podului peste Râul Someș; • racordarea locuințelor la rețeaua de alimentare cu energie electrică în proporție de 100%; • existența rețelei de distribuție a gazelor naturale la nivelul orașului Seini precum și în satele Săbișa și Viile Apei; • existența rețelei de alimentare cu apă și canalizare și epurare a apelor uzate; • rețea de iluminat public/stradal; • acces la internet și televiziune; 	<ul style="list-style-type: none"> • viteza de circulație redusă a trenurilor; • lipsa rețelelor de alimentare cu apă și canalizare în unele locuințe; • posibilități financiare reduse ale localnicilor pentru reabilitarea clădirilor; • inexistența surselor de energie „verde”; • conștientizare redusă a populației referitoare la colectarea selectivă; • zonă industrială afectată de poluare.

<ul style="list-style-type: none"> • existența rețelelor de telefonie fixă și mobilă; • numărul locuințelor finalizate înregistrează o evoluție ascendentă; • colectarea deșeurilor menajere pe întreg teritoriul administrativ al orașului; • existența unui serviciu de voluntariat pentru situații de urgență, care are un grad de dotare cu echipamente foarte bun și un număr suficient de voluntari. 	
Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> • existența fondurilor nerambursabile din exercițiul financiar 2021-2027; • disponibilitatea fondurilor europene pentru dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare; • program de educare a populației pentru colectarea selectivă a deșeurilor; • extinderea rețelei de alimentare cu apă și canalizare; • creșterea suportului financiar acordat de Uniunea Europeană prin Fonduri Structurale pentru finanțarea proiectelor de infrastructură și mediu; • posibilitatea accesării unor programe de finanțare comunitare ale Uniunii Europene pentru sprijinirea dezvoltării infrastructurii în mediul rural. 	<ul style="list-style-type: none"> • instabilitate legislativă națională în domeniu; • birocrație mare în cadrul instituțiilor de finanțare; • instabilitate macroeconomică; • influențele încă mari ale politicului în domeniul acordării de finanțări nerambursabile; • apariția unor dificultăți în desfășurarea lucrărilor de infrastructură (condiții de trafic sau meteo); • creșterea riscului abandonării și degradării fondului construit, prin emigrarea temporară a populației în alte zone ale județului sau ale UE; • costul ridicat al documentațiilor preliminare și necesitatea cofinanțării proiectelor, poate împiedica accesarea fondurilor europene; • mentalitatea de indiferență față de protecția mediului.

3.3 Educație

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • existența unităților de învățământ cu bune condiții de funcționare și implicarea cadrelor didactice; • management școlar adecvat în unitățile de învățământ public; • personal didactic titular calificat; • existența unităților de învățământ pentru toate categoriile de copii de la ciclul preșcolar până la cel liceal; • existența centrului de zi pentru copii “Prichindeii Seiniului”; • existența atelierelor, sălilor și terenurilor de sport; • elevi dotați pentru activitatea de performanță; • participarea elevilor la olimpiade și obținerea premiilor la fazele județene și naționale; • grad foarte mare de promovabilitate al elevilor (aproape 100%); • participarea cadrelor didactice la cursuri de formare pe o tematică diversă; • cadrele didactice au abilități în domeniul IT și preocupări pentru predarea lecțiilor asistată pe calculator; • menținerea stării de funcționare prin activități de întreținere și reparații periodice; • finanțare din partea autorității publice locale pentru funcționare și alte activități extrașcolare; • lipsa abandonului școlar; • accesul tuturor școlilor la internet. 	<ul style="list-style-type: none"> • valorificarea insuficientă a datelor obținute în urma monitorizării și controlului activității didactice; • imposibilitatea motivării financiare a performanței școlare; • dificultățile apărute în desfășurarea normală a procesului educațional datorate situației pandemice; • inconsecvența în promovarea imaginii școlii în comunitate.
Oportunități	Amenințări

<ul style="list-style-type: none"> • realizarea de parteneriate și schimburi de experiență cu alte instituții educaționale din țară și din străinătate; • dezvoltarea parteneriatelor în domeniul public-privat în procesul educațional și de formare profesională; • preluarea modelului de bună practică de tipul "after-school"; • accesarea unor fonduri europene în vederea reabilitării și modernizării infrastructurii educaționale; • creșterea exigenței părinților față de serviciile pe care le oferă școala; • legislația muncii permite angajarea de către școală a personalului calificat pentru compartimentele deficitare; • existența multor proiecte POS-DRU pentru dezvoltarea personală; • paletă largă de oferte pentru proiectele de parteneriat; • asistență de specialitate în realizarea de proiecte de parteneriat; • deschiderea spre colaborare a instituțiilor și organizațiilor din comunitatea locală.	<ul style="list-style-type: none"> • scăderea interesului elevilor și profesorilor față de sectorul educațional este cauzat în cea mai mare parte de incoerența politicilor naționale și a unei salarizări încă deficitare pentru cadrele didactice din învățământul preuniversitar; • scăderea constantă a natalității cauzează dezechilibre în fluxul elevilor, creând o incertitudine la nivelul cadrelor didactice pe termen mediu și lung; • nu toți elevii au posibilitatea să-și procure auxiliare școlare; • existența unor necorelații între programele școlare de la învățământul primar cu cele de la învățământul gimnazial; • creșterea numărului de elevi proveniți din familii monoparentale sau din familii emigrate în țările UE; • lipsa de timp a părinților conduce la o slabă implicare a familiei în viața școlii; • timpul limitat al părinților conduce la o slabă implicare a acestora în viața școlii.
--	---

3.4 Cultură, sport și agrement

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • existența Casei de Cultură; • existența bisericilor pe raza teritoriului-administrativ; • existența căminelor culturale; • renovarea și utilizarea căminului cultural din Săbișa; • renovarea și utilizarea Sălii Multifuncționale din Viile Apei; • construirea Centrului Național de Informare și Promovare Turistică; • existența bibliotecilor; • existența parcurilor și a locurilor de joacă; • existența și dotarea bazelor sportive; • existența locurilor de cazare; • zonă cu bogate tradiții folclorice; • organizarea periodică de evenimente care susțin și promovează valorile culturale și tradiționale ale orașului; • organizarea zilelor orașului. 	<ul style="list-style-type: none"> • informare / participare scăzută a cetățenilor la acțiuni/ activități de interes cultural; • posibilități financiare reduse pentru tipărirea de broșuri, pliante de promovare a obiectivelor de interes cultural de pe raza orașului; • insuficientă preocupare pentru cunoașterea istoriei și a tradițiilor locale; • lipsa promovării potențialului zonei; • lipsa dotărilor turistice (hoteluri, cabane, popasuri etc); • ofertă redusă de servicii turistice; • lipsa colaborării cu operatorii de turism.
Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> • stimularea creativității și inițiativei locale prin revigorarea și valorificarea tradițiilor culturale – artistice (serbări, hore etc); • atragerea de surse de finanțare pentru conservarea și modernizarea obiectivelor culturale de pe raza orașului; • dezvoltarea programelor de înfrățire cu localități din țară și/ sau străinătate; • implicarea mai dinamică a instituțiilor de învățământ de pe 	<ul style="list-style-type: none"> • insuficienta folosire a oportunităților acordate turismului rural; • buget insuficient alocat activităților culturale; • migrația tinerilor și dezinteresul față de viața spiritual-culturală a comunității; • teama localnicilor față de investițiile turistice, reticență în legătură cu găzduirea de turiști în propria casă.

<p>raza orașului în desfășurarea activităților cu caracter cultural;</p> <ul style="list-style-type: none"> • potențial de turism cultural; • dezvoltarea pensiunilor rurale; • crearea și valorificarea unor circuite turistice tematice; • crearea și promovarea unor produse turistice cu specific local; • conștientizarea populației despre rolul și importanța culturii naționale în propășirea neamului nostru românesc; • parteneriate cu instituții culturale județene, naționale și europene în vederea unei mai bune cunoașteri și promovări a culturii naționale și europene; • organizarea de tabere de vară pentru elevi, studenți, cetățeni străini.	
--	--

3.5 Sănătate și asistență socială

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • existența și buna funcționare a Centrului de Permanență și a stației de ambulanță care răspunde prin apelul unic 112 solicitărilor localității și din zonă; • existența Centrului de zi “Prichindeii Seiniului”; • existența farmaciilor; • existența cabinetelor stomatologice; • toți locuitorii sunt înscriși la un medic de familie; • profesionalismul medicilor; • pondere mică a populației cu nevoi de asistare; • apropierea de Baia Mare și accesul facil la spitalele județene pentru intervenții mai complexe; • administrația locală asigură servicii pentru protecția socială. 	<ul style="list-style-type: none"> • existența unui număr relativ mare de persoane vârstnice cu venituri mici; • inexistența unor servicii adresate persoanelor vârstnice sau/și cu dizabilități (îngrijiri la domiciliu/ centre de zi și centre de primire); • lipsa voluntariatului în domeniul serviciilor pentru vârstnici; • număr insuficient al locuințelor sociale pentru persoane sărace/ familii tinere care nu au posibilități financiare pentru achiziționarea de locuințe; • fonduri reduse destinate asistenței sociale a copiilor și bătrânilor.
Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> • existența fondurilor nerambursabile pentru dezvoltarea de activități economice servicii medicale; • deschiderea autorității publice locale pentru atragerea de fonduri în nume propriu sau prin parteneriat public-privat în vederea modernizării și extinderii rețelei serviciilor medicale; • promovarea la nivel european și național a incluziunii sociale; • ajutoare financiare primite de la bugetele comunitare, naționale și locale pentru beneficiarii de servicii sociale; • dezvoltarea economică a orașului, 	<ul style="list-style-type: none"> • costuri ridicate ale serviciilor medicale; • imposibilitatea unor pacienți de a plăti anumite servicii medicale; • slaba receptivitate a pacienților la programele naționale de sănătate; • costurile ridicate pot genera dificultăți în dotarea diverselor obiective de asistență socială care se doresc a fi înființate; • birocrăția excesivă cu privire la furnizarea de ajutoare sociale; • fraudarea fondurilor la nivel național de persoane ce nu pot fi beneficiari ai acestora; • creșterea fenomenului de migrare,

<p>care va permite îmbunătățirea nivelului finanțărilor care vor putea fi atrase la nivel local;</p> <ul style="list-style-type: none"> • posibilitatea înființării unor structuri ale economiei sociale.	<p>duce la creșterea numărului copiilor crescuți de bunici, alte rude, sau cu domiciliu multiple;</p> <ul style="list-style-type: none"> • sistemul de ajutor social nu încurajează reintegrarea activă.
--	---

3.6 Economia locală

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • potențial important în domeniul creșterii animalelor și agriculturii; • potențial de dezvoltare a turismului; • cariera de andezite de la Seini care este localizată la 2 km NE de localitate; • numărul mare de societăți comerciale; • stația de producere a biogazului; • sprijinul autorităților locale în vederea demarării unor investiții în plan local; • existența de resurse ce pot fi valorificate economic (suprafețe mari de pășuni, obiective naturale, cadrul natural); • existența unei infrastructuri convenabile de comunicații; • amplasare teritorială favorabilă în ceea ce privește accesibilitatea pe cale rutieră; • existența forței de muncă disponibilă în oraș, multe persoane apte și doritoare de a lucra, specializate pe domenii; • existența agenților economici înregistrați care își au sediul sau punctele de lucru pe teritoriul orașului; • ponderea considerabilă a terenurilor agricole din totalul suprafeței orașului; 	<ul style="list-style-type: none"> • imposibilitatea mediului de afaceri local de a oferi locuri de muncă pe măsura cererii din oraș; • slaba valorificare a parteneriatului public-privat; • slaba diversitate a economiei locale; • interes scăzut al agenților economici locali pentru formarea profesională a angajaților; • număr relativ scăzut al investitorilor străini din oraș; • grad redus de asociere a proprietarilor agricoli; • lipsa promovării programelor de finanțare nerambursabile; • strategie neperformantă la nivelul orașului în ceea ce privește stimularea înființării de IMM-uri având ca rezultat nivelul redus de dezvoltare al acestui sector; • număr redus al locurilor de muncă pe piața locală; • experiență redusă/ lipsă de experiență a unor agenți economici locali, în domenii de actualitate pentru afaceri - marketing și management; • migrație masivă a populației active în zone mai dezvoltate ale României și în țări din spațiul european; • scăderea constantă a cererii –

<ul style="list-style-type: none"> • cultura căpșunului și a castanului comestibil; • diversitatea domeniilor economice reprezentate de către agenții economici activi pe teritoriul orașului. 	<p>mare și ofertei – mare de servicii în plan local.</p>
<p>Oportunități</p>	<p>Amenințări</p>
<ul style="list-style-type: none"> • posibilitatea înregistrării și promovării unui brand local pentru produsele tradiționale; • realizarea unor mici unități de procesare a produselor agricole: carne, lactate etc.; • înființarea unui Incubator de afaceri care să impulsioneze domeniul antreprenorial și crearea de locuri de muncă; • înființarea unui Parc Industrial Agricol (sere și solarii) legat de beneficiile oferite de Stația de biogaz • înființarea unei Stațiuni de Cercetare în domeniul Pomicol; • programe de sprijinire a înființării de grupuri de producători; • valorificarea sprijinului financiar oferit prin PNDR pentru dezvoltarea sectorului agricol; • cofinanțare din resurse guvernamentale a proiectelor de dezvoltare a infrastructurii rurale, a activităților generatoare de venit, a pregătirii resursei umane; • diversificarea activităților economice; • oportunități în înființarea de structuri de consultanță/ informare privind sistemele/ mecanismele de finanțare și creditare a sectorului 	<ul style="list-style-type: none"> • instabilitate legislativă, modificarea frecvență a economiei, legi stufoase; • politică nefavorabilă dezvoltării afacerilor (taxe și impozite numeroase); • adaptabilitatea scăzută la schimbare a agenților economici și a forței de muncă; • capacitate redusă de susținere financiară a modernizării; • invadarea pieței interne cu produse agricole ale țărilor beneficiare a unor fonduri substanțiale ale UE în ceea ce privește susținerea sectorului agricol; • condițiile UE dificile a fi îndeplinite de către agenții economici autohtoni, aspect care face ca, pentru majoritatea producătorilor agricoli din România, piața UE să fie inaccesibilă; • insuficientă pregătire în vederea accesării Fondurilor Structurale și de Coeziune; • fonduri străine pentru investiții relativ scăzute în raport cu necesarul.

<p>economic;</p> <ul style="list-style-type: none"> • promovarea și stimularea asociațiilor agricole în scopul exploatării intensive a terenurilor; • utilizarea tehnologiilor performante; • valorificarea terenurilor agricole degradate și nevaloroase; • cooperare între producătorii agricoli locali și agenții economici activi în domeniul industriei alimentare; • creșterea gradului de diversificare a agriculturii; • creșterea investițiilor străine în teritoriu.	
---	--

3.7 Administrația publică locală

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • experiența în administrație a primarului, consiliului local și personalului de specialitate; • existența personalului tânăr cu studii superioare în instituțiile publice; • actualizarea periodică a organigramei primăriei; • implicarea activă a instituțiilor publice - Primăria, în problemele comunității; • compartimentul de informare a cetățenilor și relații publice care funcționează în cadrul Primăriei orașului Seini ca interfață principală între instituție și cetățeni; • aplicarea metodologiei de evaluare a performanțelor personalului angajat în administrația publică; • existența instituțiilor de bază, protecție civilă și ordine publică; • existența compartimentului ISU dotat la standarde europene; • deschiderea administrației actuale către investiții; • existența logisticii necesare desfășurării în bune condiții a activității instituțiilor publice; • transparența în recrutarea și în promovarea personalului; • existența unui program de contabilitate și salarii; • existența unei clădiri dotate pentru desfășurarea activității personalului; 	<ul style="list-style-type: none"> • legislație insuficient cunoscută de către personalul din instituțiile publice, ca urmare a numărului mare de schimbări legislative; • aplicarea legilor, uneori în moduri diferite, ca urmare a necorelării normelor metodologice; • rezistența la schimbare manifestată de o parte din personalul instituției; • insuficienta conștientizare a noțiunilor de eficiență, rentabilitate și transparență în administrarea domeniului public și privat al orașului; • existența unui sentiment de frustrare a funcționarilor (angajați contractuali și funcționari publici) motivat de sistemul de salarizare, promovare, precum și de menținere a unei imagini publice negative a funcționarului din administrația publică; • posibilități reduse de motivare financiară a personalului și de atragere a persoanelor cu calificare superioară în structurile funcționarilor publici; • încărcarea cu sarcini suplimentare peste cele prevăzute în fișa postului datorită insuficienței personalului din instituție.

<ul style="list-style-type: none"> • implementarea măsurilor de acces libel la informații (pagina web, afișaje la Primărie). 	
Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> • programe de specializare și formare profesională; • promovarea modelelor de bune practici prin transfer de tehnologie și parteneriate la nivel național și internațional; • reducerea birocrației prin implementarea de programe e-guvernare; • dezvoltarea sentimentului de apartenență la comunitate; • creșterea autonomiei locale în actul administrativ; • posibilitatea accesării de fonduri guvernamentale și europene pentru organizarea de sesiuni de instruire pe diverse domenii de activitate; • implementarea de proiecte de mediatizare a legislației; • aplicarea principiului transparenței în activitatea instituțiilor publice. 	<ul style="list-style-type: none"> • practicarea unor politici discriminatorii în alocarea resurselor locale; • nemulțumiri manifestate de către populație generate de măsurile economice și sociale luate de Guvern; • schimbări legislative prea frecvente pentru a fi asimilate eficient; • fonduri insuficiente; • riscul eșecului în realizarea și finalizarea unor proiecte; • refuzul achitării unor taxe și impozite.

4. POLITICI ÎNTREPRINSE ÎN TERITORIU

4. POLITICI ÎNTREPRINSE ÎN TERITORIU

4.1 Proiecte în curs de dezvoltare

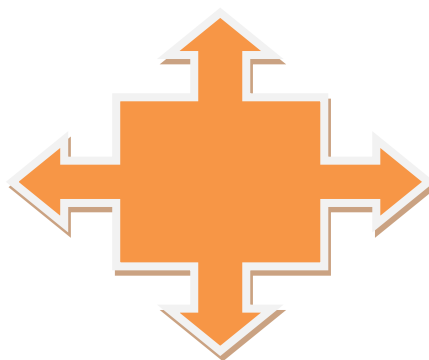
În prezent, sunt în curs de dezvoltare următoarele proiecte:

Nr. crt.	Titlul proiectului	Activități principale	Sursa de finanțare	Valoare proiect - lei
1	Pod rutier peste râul Someș, între orașul Seini și comuna Pomi, în punctul de trecere cu bacul	Construirea unui pod	OUG 28/2013 PNDL	13.912.570,84
2	Stimularea mobilității nemotorizate în Orașul Seini	Modernizare de străzi, trotuare și piste de biciclete; iluminat public; modernizare zone verzi	POR axa 3, prioritatea 3.2 PN	22.857.825,75
3	Lucrări de construire în vederea reducerii emisiilor de carbon în Orașul Seini, prin crearea unei infrastructuri de transport Eco-Friendly	Modernizare străzi, achiziționare autobuze electrice, biciclete, înființare depou autobuze	POR axa 3, prioritatea 3.2	18.312.279,31
4	Restaurarea Monumentului Istoric Casa Bay din Orașul Seini în vederea înființării unui Centru Multicultural	Restaurare clădire monument istoric	Programul HUSKROUA	3.363.769
5	CODE VDIC - Dezvoltarea Comună a Capacității Voluntare de Intervenție	Achiziție mașină intervenții pompieri și dotări	Programul HUSKROUA	723.559,71
6	Educație STEM în Școlile Vocaționale și Profesionale	Realizare seră școlară	Program RO - UA	390.204,06
7	Programul privind	Instalarea de sisteme	AFM	100.000,00

	instalarea de sisteme fotovoltaice pt gospodăriile izolate neracordate la rețeaua de distribuție a energiei electrice	fotovoltaice pt gospodăriile izolate neracordate la rețeaua de distribuție a energiei electrice		
8	Reintegrare socială la Seini	Construire centru social, centru multifuncțional, parc și loc de joacă; Modernizare străzi și parcări	POR axa 13, prioritatea 13.1	22.926.982,41
9	Creșterea capacității de transport ecologic în orașul Seini	Extinderea sistemului de transport în comun; Modernizarea infrastructurii rutiere pe traseele autobuzelor, concomitent cu crearea de piste de biciclete, trotuare și aliniamente verzi stradale; Extinderea sistemului de bike-sharing cu încă 2 stații de închiriere (rastele) și achiziția a 20 de noi biciclete; Extinderea rețelei de trotuare și de piste de biciclete; Extinderea sistemului de supraveghere a traficului stradal.	POR axa 3.2 și 3.2 PN	72.599.758
10	Amenajare spațiu public urban	Realizarea unui parc pe 4 ha care să cuprindă spații verzi, arbori ornamentali,	POAT	24.190.320

		mobilier urban, locuri de odihnă, un lac, o fântână arteziană muzicală, alei pietonale și piste pentru bicicliști, spații administrative și de întreținere		
11	Restaurare imobil sinagogă	Restaurarea fostului lăcaș de cult prin aducerea lui la starea inițială și transformarea în muzeu și sală de spectacole / concerte simfonice	POAT Axa prioritară 1	24.149.336,40

5. DIRECȚII DE DEZVOLTARE

5. DIRECȚII DE DEZVOLTARE

5.1 Chestionar pentru identificarea potențialului și perspective de dezvoltare

Demersul de consultare publică din orașul Seini a constat în publicarea unui chestionar pe pagina web a primăriei, www.seini.ro, pe pagina de Facebook a doamnei primar, dar și prin completarea lui la sediul primăriei, urmărindu-se, pe de o parte identificarea principalelor avantaje și oportunități pentru o viitoare dezvoltare economică, socială, culturală, dar și în domeniile sănătății, al educației și turismului din Seini, și pe de altă parte a principalelor probleme cu care se confruntă locuitorii orașului.

Grupul țintă a fost reprezentat atât de genul feminin (55.7%) cât și de genul masculin (44.3%), cu vârste cuprinse între 15 și 54 de ani, majoritatea cu studii liceale (47%) și universitare (28%).

La întrebarea “*care considerați că ar trebui să fie direcția de dezvoltare a orașului*” 156 de respondenți au ales industrie, 136 au ales agricultură, 76 comerț, 64 turism și 52 transport. Alți 9 respondenți au identificat alte direcții de dezvoltare precum educație, sănătate (cabinet medical, farmacie Viile Apei), dificultatea găsirii locurilor de muncă.

În ceea ce privește “*perspectivele de dezvoltare a orașului*”, 171 de respondenți au răspuns **proiectele de îmbunătățire a economiei și mediului de afaceri** (sprijinirea înființării și dezvoltării de noi firme; crearea de noi locuri de muncă; atragerea de investiții străine; sprijinirea dezvoltării afacerilor întreprinzătorilor locali), 112 au răspuns **proiectele de infrastructură de transport** (reabilitarea drumurilor; modernizarea drumurilor de acces la principalele atracții turistice), 96 au considerat **proiectele de îmbunătățire a serviciilor sociale și de sănătate** (modernizarea unităților sanitare; înființarea de noi farmacii/cabinete medicale; înființarea serviciului de ambulanță), 91 de respondenți au ales **proiectele de îmbunătățire a serviciilor publice** (extinderea și modernizarea rețelei de apă-canal; extinderea rețelei de alimentare cu gaze naturale; introducerea transportului în comun), iar 89 de respondenți au ales **proiectele de îmbunătățire a serviciilor de învățământ** (reabilitarea și modernizarea rețelei de unități de învățământ existente; dezvoltarea învățământului profesional și vocațional; dezvoltarea serviciilor de recalificare a forței de muncă). Alți 12 respondenți au avut alte propuneri de investiții cum ar fi: modernizarea străzilor, terminarea barajului, activități de informare și perfecționare pentru agricultorii locali.

De asemenea, respondenții au fost invitați să specifice „*cele mai importante 3 proiecte de care orașul are nevoie*”. Aceștia au ales:

- înființarea unui parc industrial, atragerea investitorilor și dezvoltarea mediului de afaceri pentru crearea locurilor de muncă

- extinderea rețelelor de apă și canalizare
- dezvoltarea sectorului agricol
- dezvoltarea sectorului educațional (bazin de înot)
- modernizarea străzilor, construirea trotuarelor pe toate străzile
- realizarea unui aventura-parc în pădurea orașului Seini
- dezvoltarea unor mijloace de transport în comuna care să facă legătura cu Baia Mare și Satu Mare
- înființarea unei centuri ocolitoare pentru redirectionarea traficului greu din centrul orașului
- modernizare iluminat public
- piste pentru bicicliști
- dezvoltarea turismului local
- înființarea unui centru de îngrijire pentru bătrâni
- înființarea unui centru multifuncțional
- amenajare zone de agrement, locuri de joacă pentru copii

În urma rezultatelor obținute privind principalele probleme, respectiv aspecte de îmbunătățit în orașul Seini, putem concluziona că cele mai stringente probleme cu care se confruntă locuitorii orașului sunt starea precară a străzilor, rețeaua pietonală și lipsa locurilor de muncă. Așadar, rezolvarea problemelor principale, ar transforma avantajele pe care orașul le are în oportunități de dezvoltare economică. În acest sens, atragerea unui număr mare de investitori, ar duce la o creștere a numărului locurilor de muncă, rezolvându-se astfel una din problemele majore identificate.

Centralizator chestionar

1. Cât de mulțumit(ă) sunteți, în general, de următoarele?

Acordați o notă de la 1 la 5, unde: 1 = Foarte Nemulțumit, 2 = Nemulțumit, 3 = Satisfăcător, 4 = Mulțumit, 5 = Foarte Mulțumit	Nota (procent din nr. de respondenți)				
	1	2	3	4	5
Felul în care trăiți	5 (2.4%)	14 (6.6 %)	51 (24.1%)	106 (50%)	36 (17%)
Orașul în care trăiți	6 (2.8%)	21 (9.9 %)	62 (29.2%)	81 (38.2%)	42 (19.8%)
Strada pe care locuiți	21 (10%)	35 (16.6 %)	47 (22.3%)	59 (28%)	49 (23.2%)
Locuința dumneavoastră	2 (0.9%)	9 (4.2 %)	27 (12.7%)	92 (43.4%)	82 (38.7%)

2. Cum apreciați următoarele aspecte?

Acordați o notă de la 1 la 5, unde: 1 = Foarte Nemulțumit, 2 = Nemulțumit, 3 = Satisfăcător, 4 = Mulțumit, 5 = Foarte Mulțumit	Nota (procent din nr. de respondenți)				
	1	2	3	4	5
2.1 Calitatea drumurilor					
Calitatea drumurilor din oraș	5 (2.3%)	21 (9.8%)	74 (34.6%)	83 (38.8%)	31 (14.5%)
Conexiunea pe cale rutieră cu alte zone ale României	13 (6.1%)	20 (9.4%)	71 (33.5%)	78 (36.8%)	30 (14.2%)
Conexiunea pe cale ferată cu alte zone ale României	36 (16.8%)	42 (19.6%)	84 (39.3%)	33 (15.4%)	19 (8.9%)
Rețeaua pietonală, șanțuri, podețe	31 (14.5%)	52 (24.3%)	61 (28.5%)	52 (24.3%)	18 (8.4%)
2.2. Accesul la utilitățile publice					
Alimentare cu apă potabilă și canalizare	10 (4.7%)	22 (10.3%)	48 (22.4%)	79 (36.9%)	55 (25.7%)
Iluminat public	7 (3.3%)	7 (3.3%)	45 (21%)	74 (34.6%)	81 (37.9%)
Salubritate (deșeurii menajere)	23 (10.7%)	11 (5.1%)	54 (25.2%)	76 (35.5%)	50 (23.4%)
2.3 Spațiile verzi, zonele de recreere și agrement					
Locuri de joacă pentru copii	16 (7.5%)	39 (18.3%)	69 (32.4%)	62 (29.1%)	27 (12.7%)
Parcuri și grădini publice	18 (8.5%)	49 (23%)	70 (32.9%)	49 (23%)	27 (12.7%)
Zone de agrement- picnic	35 (16.4%)	57 (26.8%)	66 (31%)	36 (16.9%)	19 (8.9%)
Terenuri de sport/ săli de sport	13 (6.1%)	29 (13.6%)	71 (33.2%)	60 (28%)	41 (19.2%)
2.4 Educația și cultura					
Evenimente cultural- artistice și sportive	20 (9.5%)	36 (17.1%)	77 (36.5%)	48 (22.7%)	30 (14.2%)
Condițiile oferite de sistemul educațional preșcolar (grădinițe/creșe)	8 (3.8%)	9 (4.2%)	44 (20.8%)	100 (47.2%)	51 (24.1%)
Condițiile oferite de sistemul	11	9	54	91	48

educațional preuniversitar (școli/licee)	(5.2 %)	(4.2 %)	(25.4 %)	(42.7 %)	(22.5 %)
2.5 Servicii medicale și asistență socială					
Calitatea serviciilor medicale	15 (7.1 %)	33 (15.6 %)	77 (36.3 %)	67 (31.6 %)	20 (9.4 %)
Numărul de cabinete medicale/ farmacii	9 (4.2 %)	21 (9.9 %)	61 (28.6 %)	82 (38.5 %)	40 (18.8 %)
Calitatea serviciilor de asistență socială (vârstnici, persoane cu dizabilități șa.)	23 (11.1 %)	33 (15.9 %)	77 (37.2 %)	52 (25.1 %)	22 (10.6 %)
2.6 Habitatul și arhitectura urbană					
Termozisolarea locuințelor	18 (8.6 %)	27 (12.9 %)	84 (40.2 %)	52 (24.9 %)	28 (13.4 %)
Aspectul clădirilor	15 (7.1 %)	30 (14.2 %)	77 (36.3 %)	64 (30.2 %)	26 (12.3 %)
2.7 Turismul					
Promovarea obiectivelor turistice din împrejurimile orasului	40 (18.9 %)	60 (28.3 %)	67 (31.6 %)	29 (13.7 %)	16 (7.5 %)
2.8 Economia și mediul de afaceri					
Lejeritatea găsirii unui loc de muncă	65 (30.5 %)	65 (30.5 %)	49 (23 %)	21 (9.9%)	13 (6.1 %)
Calitatea locului de muncă	47 (22.3 %)	44 (20.9 %)	67 (31.8 %)	28 (13.3 %)	25 (11.8 %)
Mediul de afaceri local	46 (21.7 %)	44 (20.8 %)	72 (34 %)	29 (13.7 %)	21 (9.9 %)
2.9 Responsabilitatea actorilor locali în rezolvarea problemelor orașului					
Relația cu Primăria	8 (8.5 %)	13 (6.1 %)	53 (24.9 %)	67 (31.5 %)	62 (29.1 %)
Relația cu Serviciul Taxe și Impozite	17 (8 %)	14 (6.6 %)	57 (26.8 %)	69 (32.4 %)	56 (26.3 %)
Relația cu Poliția	23 (10.9 %)	20 (9.5 %)	54 (25.6 %)	70 (33.2 %)	44 (20.9 %)
Relația cu Serviciul Public Local de Evidență a Persoanelor	14 (6.6 %)	11 (5.2 %)	62 (29.4 %)	71 (33.6 %)	53 (25.1 %)

3. Care considerați că sunt principalele surse de poluare a mediului din orasul Seini?

Sursa de poluare	Răspunsuri
Activități industriale	68 (32.7 %)
Deșeuri menajere	112(53.8 %)
Traficul rutier	109(52.4 %)
Altele	16

4. În opinia dvs., care considerați că ar trebui să fie direcția de dezvoltare a orașului?

Direcția de dezvoltare	Răspunsuri
Agricultură	136 (63.8%)
Industrie	156 (73.2%)
Transport	52 (24.4%)
Comerț	76 (35.7%)
Turism	64 (30%)
Altele	9

5. Care considerați că sunt perspectivele de dezvoltare a orașului Seini?

Perspectivele de dezvoltare	Răspunsuri
proiectele de infrastructură de transport (reabilitarea drumurilor; modernizarea drumurilor de acces la principalele atracții turistice)	112 (53.6%)
proiectele de îmbunătățire a serviciilor publice (extinderea și modernizarea rețelei de apă-canal; extinderea rețelei de alimentare cu gaze naturale; introducerea transportului în comun)	91 (43.5%)
proiectele de îmbunătățire a serviciilor de învățământ (reabilitarea și modernizarea rețelei de unități de învățământ existente; dezvoltarea învățământului profesional și vocațional; dezvoltarea serviciilor de recalificare a forței de muncă)	89 (42.6%)
proiectele de îmbunătățire a serviciilor sociale și de sănătate (modernizarea unităților sanitare; înființarea de noi	96 (45.9%)

farmacii/cabinete medicale; înființarea serviciului de ambulanță)	
proiectele de îmbunătățire a economiei și mediului de afaceri (sprijinirea înființării și dezvoltării de noi firme; crearea de noi locuri de muncă; atragerea de investiții străine; sprijinirea dezvoltării afacerilor întreprinzătorilor locali)	171 (81.8%)
Altele	12

6. Care considerați că sunt cele mai importante 3 proiecte de care are nevoie orașul nostru?

Detalii respondent

1. Genul respondentului:

Masculin	44.3%
Feminin	55.7%

2. În ce grupă de vârstă vă încadrați?

sub 15 ani	%
15-24 ani	25.4 %
25-34 ani	28.4 %
35-44 ani	22.3 %
45-54 ani	15.7 %
55-64 ani	%
peste 65 ani	%

3. Care este ultima școală pe care ați absolvit-o?

Școală primară	%
Gimnaziu (8 clase)	8.1 %
Liceu (12 clase)	47 %

Studii universitare	28.3 %
Studii Postuniversitare	13.1 %
Alta	%

4. Care este ocupația dumneavoastră în prezent?

Angajat în sistemul bugetar	12.2 %
Angajat în sistemul privat	37.1 %
Patron, director, administrator	10.2 %
Șomer	%
Student, elev	15.2 %
Lucrător pe cont propriu	9.1 %
Inactiv	%
Pensionar	%

5. Unde se află locul dumneavoastră de muncă?

În orașul Seini	38 %
În altă localitate din județul Maramureș	25.5 %
În alt județ	11.4 %
Nu lucrez	25 %

În concluzie, rezultatele obținute în urma chestionarului la care au răspuns locuitorii orașului Seini, scot în evidență faptul că rezolvarea unor probleme importante cu care se confruntă în prezent orașul (modernizarea infrastructurii, atragerea investitorilor) pot contribui la valorificarea potențialului orașului, cu scopul de a dezvolta orașul din punct de vedere economic, socio-cultural și educațional.

5.2 Direcții de dezvoltare

Orașul Seini își propune să devină un oraș smart prin digitalizarea serviciilor oferite cetățenilor, digitalizarea sistemului de educație, să dezvolte o economie locală bazată în principal pe valorificarea resurselor locale, mediu, tradiții, și o incluziune socială armonioasă, pentru a crește nivelul de trai al comunității.

Prioritățile pentru Orașul Seini sunt creșterea capacității de transport nemotorizat în oraș și extinderea transportului ecologic în satele aparținătoare, amenajarea spațiului public urban prin realizarea unui parc, modernizarea spațiilor dintre blocuri, creșterea eficienței energetice a 4 blocuri de locuințe colective, creșterea eficienței energetice a Liceului tehnologic Agricol și a Primăriei, restaurarea imobilului Sinagoga, digitalizarea sistemului de educație și a serviciilor oferite cetățenilor și modernizarea Centrului de Permanență.

Obiectivele specifice, corelate cu prioritățile de finanțare:

- Creșterea atractivității orașului și dezvoltarea durabilă a orașului prin îmbunătățirea infrastructurii de transport și digitalizarea serviciilor în interesul cetățeanului;
- Amenajarea spațiului public urban prin crearea zonelor verzi, spațiilor de odihnă și de joacă;
- Protecția și îmbunătățirea mediului prin creșterea eficienței energetice;
- Dezvoltarea și promovarea patrimoniului cultural prin restaurarea imobilului Sinagogă și transformarea lui în muzeu și sală de spectacole;
- Dezvoltarea socială a comunității prin modernizarea Centrului de Permanență.

DOMENII MAJORE DE ACȚIUNE ÎN CADRUL STRATEGIEI DE DEZVOLTARE:

- Mobilitate urbană
- Regenerare urbană
- Creșterea eficienței energetice
- Patrimoniu
- Digitalizare
- Sănătate

DOMENII PRIORITARE ALE DEZVOLTĂRII LOCALE ÎN ORAȘUL SEINI ÎN PERIOADA 2021 – 2027

➤ 1. Realizarea unei infrastructuri de transport fără emisii de CO₂

Dezvoltarea infrastructurii de transport reprezintă o condiție necesară pentru implementarea cu succes a celorlalte priorități de dezvoltare ale orașului, contribuind la creșterea mobilității persoanelor și a mărfurilor, la integrarea zonei cu rețeaua trans-europeană de transport, la combaterea izolării zonelor subdezvoltate și, nu în ultimul rând, la dezvoltarea infrastructurii de transport locale și județene.

O infrastructură de transport eficientă, conectată la rețeaua europeană de transport contribuie la creșterea competitivității economice, facilitează integrarea în economia europeană și permite dezvoltarea de noi activități pe piața internă.

Obiectivul general al acestui domeniu este reducerea emisiilor de carbon generat de transportul rutier motorizat la nivelul orașului Seini, care are ca punct de plecare analiza efectuată și măsuri propuse în Planul de Mobilitate Urbană al orașului Seini. Scopul domeniului este descurajarea folosirii autoturismelor, prin înființarea și utilizarea transportului public și a modurilor nemotorizate (bicicletă, pietonal), creându-se în acest mod condițiile pentru reducerea numărului autoturismelor și implicit reducerea emisiilor de echivalent CO₂.

❖ *Domeniul de intervenție 1.1: Mobilitate urbană prin creșterea capacității de transport nemotorizat în orașul Seini*

- extinderea transportului eco în Seini pe următoarele străzi: Cetății, Seinel, Petofi Sandor, trotuar Seinel, Gheorghe Doja, Conac, Castanilor, Lucian Blaga, Boci, Zugău, Mandi și Horea
- achiziția a 4 microbuze electrice, extinderea depoului de deservire a autovehiculelor și marcarea stațiilor de pe trasee
- extinderea sistemului bike sharing cu 2 rastele pe Horea și Viilor și achiziția a 20 de noi biciclete
- extinderea sistemului de supraveghere a traficului stradal prin montarea a 35 camere de supraveghere
- extindere IP pentru piste de biciclete și trotuare
- extinderea rețelei de trotuare și de piste de biciclete

❖ *Domeniul de intervenție 1.2: Mobilitate urbană prin extinderea transportului ecologic în satele aparținătoare*

- extinderea transportului eco în Săbișa și Viile Apei pe următoarele străzi: Valea Satului, Valea Rodinii, Ulicioarei și Cimitirului din Săbișa, Ungureasca, Bisericii și 3 străzi secundare din DJ 109I din Viile Apei
- achiziția a 2 microbuze electrice, extinderea depoului de deservire a autovehiculelor și marcarea stațiilor de pe trasee
- extinderea sistemului de supraveghere a traficului stradal prin montarea de camere de supraveghere
- extindere IP pentru piste de biciclete și trotuare
- extinderea rețelei de trotuare și de piste de biciclete

➤ **2. Modernizarea și amenajarea spațiilor publice**

Domeniul de investiții trebuie să se înscrie în Obiectivul de Politică „O Europă mai verde, cu emisii scăzute de carbon” – Obiectivul specific „Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării.

❖ *Domeniul de intervenție 2.1: Regenerare urbană prin amenajare spațiu public urban -realizarea unui parc cu următoarele facilități*

- lac de agrement
- fântână arteziană muzicală
- alei principale pavate cu piatră naturală și secundare pavate cu pardosea drenantă cu liant poliuretanic
- pistă de alergare cu tartan
- pistă de biciclete
- zone verzi și spații plantate
- spații de odihnă
- locuri de joacă
- mobilier urban și IP

❖ *Domeniul de intervenție 2.2: Regenerare urbană prin amenajarea spațiilor publice dintre blocuri*

Modernizarea spațiilor dintre blocuri: Cuza Vodă 94-98, Victoriei 8, Victoriei 11-13, M. Eminescu 2, M. Eminescu 6A, Sportului ANL

- sistematizarea zonelor dintre blocuri prin crearea de platforme asfaltate
- trotuare
- spații verzi și plantate
- spații de odihnă
- locuri de joacă
- mobilier urban
- IP și realizarea de zone pentru colectarea deșeurilor urbane în soluție cu containere îngropate

➤ 3. Creșterea eficienței energetice

Gestionarea rațională și eficientă a resurselor naturale, în special a energiei, reprezintă o provocare critică de mediu, sănătate și competitivitate. Acestea constituie, de asemenea, un potențial important pentru creșterea economică și crearea de locuri de muncă.

❖ *Domeniul de intervenție 3.1: Creșterea eficienței energetice a 4 blocuri de locuințe colective*

Bloc Piața Unirii 18, Bloc Piața Unirii 22, Bloc Piața Unirii 26, bloc M. Eminescu
2

- anveloparea termică
- refacerea șarpantelor /teraselor blocurilor
- schimbarea întregii tâmplării
- sistem alternativ de producere energie
- reparații ale spațiilor comune

❖ *Domeniul de intervenție 3.2: Creșterea eficienței energetice a Liceului Tehnologic Agricol*

În proiect vor intra: corp A liceu, corp B (internat) liceu, cantină liceu, corp str. M. Eminescu, cantină str. M. Eminescu, 2 corpuri clădiri str. N. Bălcescu și grădinițele din Cuza Vodă și Săbișa

- anveloparea termică
- refacerea șarpantelor /teraselor blocurilor
- schimbarea întregii tâmplării
- sistem alternativ de producere energie
- reparații ale spațiilor
- refacerea instalațiilor electrice și de curenți slabi

- instalații sanitare
- sistem de încălzire
- sistem de ventilație/răcire
- sistem de supraveghere video
- dotări pentru cele 2 cantine școlare și pentru internat
- dotări specifice educației

❖ *Domeniul de intervenție 3.3: Creșterea eficienței energetice a Primăriei orașului Seini*

- restaurare arhitecturală, inclusiv refacerea ornamentelor originale pentru ambele corpuri de clădiri
- refacerea șarpantei corpului principal și a terasei
- schimbarea întregii tâmplării
- sistem alternativ de producere energie
- reparații ale spațiilor interioare
- refacerea instalațiilor electrice și de curenți slabi
- refacerea instalațiilor sanitare și a sistemului de încălzire
- sistem de ventilație/răcire
- dotări pentru spațiile administrative

❖ *Domeniul de intervenție 3.4: Creșterea eficienței energetice a sistemului de iluminat public*

- înlocuirea corpurilor cu consum mare de energie cu unele economice
- realizarea telegestiunii

➤ **4. Dezvoltarea patrimoniului și diversificarea unui mediu cultural modern**

❖ *Domeniul de intervenție 4.1: Restaurarea imobilului Sinagoga prin transformarea lui în muzeu și sală de concerte*

Proiectul va transforma sinagoga în muzeu al evreilor din Transilvania și sală de concerte și va cuprinde

- restaurarea fostului lăcaș de cult prin aducerea lui la starea inițială și transformarea în muzeu și sală de spectacole / concerte simfonice
- refacerea clădirii anexă și transformarea ei în spațiu administrativ
- refacerea curții și transformarea într-un loc public de odihnă

- dotări specifice unui muzeu și unei săli de spectacole / concerte simfonice
- **5. Modernizarea sistemului de educație și dezvoltarea unei administrații publice moderne**
- ❖ *Domeniul de intervenție 5.1: Digitalizarea sistemului de educație din oraș*
  - achiziția de echipamente IT, de programe
  - soft-uri și dotări specifice digitalizării Liceului Tehnologic Agricol
- ❖ *Domeniul de intervenție 5.2: Digitalizarea serviciilor oferite cetățenilor*
  - achiziția de echipamente IT, de programe
  - soft-uri și dotări specifice digitalizării administrației publice locale
- **6. Dezvoltarea unui mediu social**

Îmbunătățirea infrastructurii sociale presupune crearea premiselor necesare pentru asigurarea populației cu servicii esențiale, contribuind astfel la atingerea obiectivului european al coeziunii economice și sociale, prin îmbunătățirea infrastructurii serviciilor de sănătate, educație, sociale și pentru siguranță publică în situații de urgență.

- ❖ *Domeniul de intervenție 6.1: Modernizarea Centrului de Permanență*
  - reabilitarea clădirii (mansardare, refacerea demisolului)
  - sistem alternativ de producere energie
  - reparații și reconfigurări ale spațiilor interioare
  - refacerea instalațiilor electrice și de curenți slabi
  - refacerea instalațiilor sanitare și a sistemului de încălzire
  - sistem de ventilație/răcire
  - dotări/mobilier/aparatură medicală

5.3 Planul local de acțiune

Pentru implementarea strategiei de dezvoltare a orașului Seini instrumentul utilizat este planul local de acțiune.

Planul local de acțiune cuprinde lista proiectelor prioritare, inclusiv sursele de finanțare, identificate sau estimate, precum și perioada de implementare a proiectelor.

Planul de acțiuni este un plan detaliat, pe **termen scurt și mediu**, care descrie acțiunile și pașii necesari aplicării strategiei și atingerii obiectivelor. Este necesar ca aceste acțiuni să fie prioritizate, astfel încât realizarea lor și atingerea progresivă a țintelor pe termen mediu și scurt să ducă la îndeplinirea obiectivelor stabilite pe termen lung.

Conține:

- ✓ responsabilitatea asumării sarcinilor,
- ✓ calendarul desfășurării acțiunilor,
- ✓ resursele alocate,
- ✓ metodele de monitorizare și evaluare.

Planul Local de Acțiune (PLA) este un instrument de planificare și implementare și conține un set de politici pe domenii de activitate ce se vor aplica într-un termen determinat în scopul realizării obiectivelor generale fixate într-o strategie. Termenul de realizare a planului local de acțiune trebuie să corespundă termenului fixat pentru realizarea Strategiei Locale de Dezvoltare (SDL).

Planul de acțiune este procesul participativ de dezvoltare a unui plan relativ scurt, care utilizează resurse disponibile pentru a atinge obiective limitate, de obicei într-o zonă bine definită.

PLA va fi revizuit periodic, astfel încât obiectivele fixate să țină cont de evoluția macroeconomică la nivel național, starea economiei la nivel regional și local, precum și de opiniile comunității locale cu privire la implementarea lui. Cu cât revizuirea se face la intervale mai scurte, cu atât marja de eroare în privința evaluării resurselor la un proiect este mai mică, având în vedere că, pe măsură ce se înaintează în timp, variabilele economice ce trebuie luate în calcul la o prognoză economică se multiplică.

Planul Local de Acțiune pentru implementarea Strategiei de Dezvoltare Locală a orașului Seini, reprezintă un pachet de măsuri și proiecte necesare schimbării comunității

locale pentru atingerea unor parametri specifici societății moderne, astfel ca durabilitatea să devină punctul forte al acesteia.

Situația dezvoltării actuale economice, sociale, de mediu și tehnologice a fost analizată în cadrul procesului de analiză-diagnostic din cadrul strategiei de dezvoltare, iar obiectivele strategice au fost creionate, fixându-se câteva repere ca referințe pentru dezvoltările ulterioare.

Planul de Acțiune pentru implementarea Strategiei de Dezvoltare Locală a orașului Seini reprezintă un pachet de măsuri și proiecte necesare schimbării comunității locale pentru atingerea unor parametri specifici societății moderne.

Rolul Planului de Acțiune îl reprezintă prezentarea principalelor măsuri și proiecte necesare fazei de planificare și implementare a dezvoltării economico - sociale, astfel încât procesul să poată fi evaluat continuu prin indicatorii selecționați ca relevanți pentru Orașul Seini.

Necesitatea unui plan de acțiune este dată de amploarea și complexitatea acțiunilor care trebuie executate pentru atingerea obiectivelor strategice definite.

La nivel temporal, pentru a realiza un management unitar sunt necesare 3 faze distincte astfel încât procesele necesare atingerii obiectivelor să poată fi bine coordonate:

- a. Planul de dezvoltare (planificarea activităților)
- b. Planul de executare (implementarea activităților)
- c. Planul de monitorizare (evaluarea activităților)

Pentru a asigura o dezvoltare încheată a orașului Seini suportul necesar trebuie să fie asigurat de către:

- ✓ Administrația Locală (primăria) și Consiliul Local, care trebuie să-și reia planificarea dezvoltării instituționale pentru acordarea unui suport logistic complex necesar Planului Local de Acțiune;
- ✓ Comunitatea Locală - cetățeni și organizații, actorii principali ai dezvoltării locale, prin atitudine și participare activă;
- ✓ Mediul de afaceri - firme și instituții finanțatoare, asigurând suport financiar și logistic (informații și tehnologii moderne).

Planul de acțiune cuprinde:

- ✓ programul de management, care planifică o serie de activități de organizare și inițiere a implementării, apoi urmărind evoluția implementării să ia măsurile cuvenite.
- ✓ modul de implementare în care competențele și atribuțiile sunt grupate pe structuri de implementare grupate pe funcții ale structurii manageriale: previziune, organizare, coordonare, antrenare.
- ✓ etapele implementării strategiei de dezvoltare locală la nivelul administrației locale. Planul anual este stabilit de Consiliul Local prin stabilirea priorității de realizarea a obiectivelor și măsurilor programate conform criteriului: presiune - stare - răspuns.

Acest criteriu se aplică astfel:

- ✓ se măsoară presiunea necesității îndeplinirii fiecărui obiectiv stabilit la momentul inițial; această presiune se cuantifică pe nivelurile: maximă, medie, mică
- ✓ se evaluează situația inițială, de fapt, stadiul în care se află acțiunea (studiu de fezabilitate, studiu de impact, elaborare proiect, implementare etc.)
- ✓ se presupune aplicarea măsurii
- ✓ se măsoară starea ipotetică finală, care se cuantifică sub formă de răspuns.

Principalele funcții de implementare a strategiei de dezvoltare locală sunt:

1. Funcția de previziune - cuprinde activități care privesc:

- ✓ realizarea obiectivelor cuprinse în strategia de dezvoltare durabilă cu alocarea resurselor și mijloacelor de realizare pe anii 2021 - 2027
- ✓ întocmirea planurilor anuale prin preluarea obiectivelor din strategia de dezvoltare și realizarea acelor care au un grad ridicat de certitudine
- ✓ elaborarea de proiecte de finanțare, studii de fezabilitate, planuri de afaceri, studii de marketing, analize cost-beneficiu etc. care să fundamenteze modalitățile și mijloacele necesare pentru realizarea obiectivelor

2. Funcția de organizare - cuprinde procesele de management, de grupare de atribuții și responsabilități, delegare de competențe cuprinse în strategia de dezvoltare ierarhizate astfel: persoane individuale, agenți economici, grupuri și comitete, primărie, comisii de specialitate din consiliul local.

3. Funcția de coordonare - cuprinde activitățile prin care se armonizează hotărârile, deciziile și acțiunile persoanelor implicate în structura de implementare a strategiei de dezvoltare în cadrul funcțiilor de mai sus (previziune și organizare).

4. **Funcția de antrenare** - cuprinde acțiunile de implicare și motivare a cetățenilor, a structurilor constituite și a grupurilor de interese pentru implementarea obiectivelor din strategia de dezvoltare locală.

5. **Funcția de control și evaluare** - cuprinde activitățile prin care performanțele obținute sunt măsurate și comparate cu obiectivele stabilite inițial în vederea gradului de avansare a programului pentru a se elimina rămănerile în urmă. Se vor determina cauzele care determină abateri de la planificare și se stabilesc măsuri pentru corectarea abaterilor și pentru continuarea aplicării strategiei de dezvoltare locală.

În vederea realizării Planului Local de Acțiune, Primăria Orașului Seini, ca autoritate publică locală, trebuie să-și întărească capacitatea instituțională la toate nivelele de decizie și execuție, aceasta presupune atragerea și furnizarea de resurse financiare suficiente și mobilizarea resurselor umane, identificarea celor mai eficiente mecanisme de comunicare, dar și analizarea cadrului administrativ de alocare a responsabilităților.

Pentru a putea fi rezolvate problemele curente, cât și cele ce pot apărea în viitor Administrația publică locală trebuie să adopte un management eficient.

Materializarea capacității instituționale este un proces de durată în care Administrația publică trebuie să acționeze pentru schimbarea radicală a atitudinii funcționarului public față de accesul cetățenilor la activitatea administrației.

În acest sens o principală preocupare a managerului primăriei este de armonizare a procedurilor administrative cu cele ale Uniunii Europene.

5.4 Consolidarea capacității instituționale a Primăriei

Condițiile care stau la baza unei dezvoltări social - economice rapide sunt susținerea și participarea activă, respectarea legilor și onorarea obligațiilor primăriei orașului, precum și implicarea cetățenilor la luarea deciziilor în ceea ce privește rezolvarea propriilor probleme.

Administrația Publică Locală, fiind o interfață între cetățean și instituțiile statului, trebuie să elaboreze și să dezvolte un sistem de administrare bazat pe promovarea autonomiei locale reale și consolidarea cadrului instituțional.

Activitatea publică locală va fi orientată spre:

- ✓ Dezvoltarea durabilă a comunității se va realiza cu ajutorul unirii eforturilor tuturor locuitorilor pentru soluționarea problemelor comune;
- ✓ Ajustarea în continuare a cheltuielilor bugetare la posibilitățile reale de acumulare a veniturilor la buget;
- ✓ Elaborarea, aprobarea și controlul strict asupra executării bugetului.

Eficientizarea gestionării mijloacelor publice, prin:

- ✓ Organizarea licitațiilor de cumpărare pentru achiziționarea de mărfuri, lucrări și servicii pentru necesitățile instituțiilor bugetare din banii publici;
- ✓ Stoparea creșterii volumului de cheltuieli, inclusiv prin reducerea numărului de personal angajat în instituțiile bugetare, acolo unde este cazul;
- ✓ Sporirea responsabilității persoanelor cu funcții de răspundere pentru depășirea limitelor stabilite de cheltuieli și utilizarea neeconomică a alocațiilor bugetare;
- ✓ Reevaluarea întregului sistem de servicii publice și transmiterea unor activități către sfera privată.

Consolidarea finanțelor publice:

- ✓ Asigurarea cu surse financiare a măsurilor pentru satisfacerea necesităților social-economice și culturale ale populației, pentru dezvoltarea teritoriului subordonat;
- ✓ Întreprinderea unor măsuri concrete pentru acumularea veniturilor proprii și menținerea echilibrului bugetar;
- ✓ Constituirea de fonduri extrabugetare pentru susținerea unor programe de interes local;
- ✓ Susținerea dezvoltării antreprenoriatului ca forță motrice a economiei de piață.

Consolidarea managementului administrației publice locale constă în:**Dezvoltarea managementul resurselor umane**

- ✓ Preocuparea autorității locale pentru pregătirea continuă a funcționarilor publici pe domeniile prioritare dezvoltării orașului.

Dezvoltarea nivelului de pregătire profesională

- ✓ Identificarea unui sistem de training adecvat;
- ✓ Identificarea necesităților și oportunităților de instruire;
- ✓ Corelarea necesităților cu potențialul uman existent.

Utilizarea eficientă a resurselor umane

- ✓ Identificarea regulamentului de organizare și funcționare a personalului și a regulamentului de ordine internă;
- ✓ Personalul să lucreze în domenii de activitate bine definite.

Creșterea responsabilității și a independenței profesionale

- ✓ Responsabilitatea funcționarilor publici în conformitate cu prevederile legale;
- ✓ Conștientizarea importanței activității fiecărui angajat;
- ✓ Transparența funcționării sistemului instituțional pentru fiecare angajat.

Schimbarea de fond a raportului dintre administrație și cetățean

- ✓ Serviciul public orientat în folosul cetățeanului;
- ✓ Eliminarea blocajelor birocratice cu care sunt confrunțați cetățenii și agenții economici;
- ✓ Întărirea și extinderea cadrului de participare a societății civile la procesul decizional;
- ✓ Comunicare operativă cu cetățenii orașului;
- ✓ Implementarea unui sistem de management al calității.

Realizarea unui sistem de monitorizare a calității serviciilor publice

- ✓ Administrarea corespunzătoare a banilor publici;
- ✓ Programarea eficientă a cheltuielilor și veniturilor;
- ✓ Dezvoltarea orașului prin atragerea de proiecte și programe cu finanțare nerambursabilă.

Dezvoltarea managementul informațiilor

- ✓ Analizarea nevoilor în domeniul software;
- ✓ Corelarea și integrarea bazelor de date din primărie.

5.5 Proiecția financiară

Un manager este interesat, în cele din urmă, de aspectele financiare ale proiectului în care se implică, oricât de interesantă și de inovatoare este realizarea unui proiect.

De aceea, trebuie acordată toată atenția documentelor referitoare la aspectele financiare ale proiectului prezentate prin intermediul studiului de fezabilitate și proiectului tehnic (evoluția estimată a veniturilor și cheltuielilor pentru următoarea perioadă de timp - de regulă următorii câțiva ani, indicatori de rentabilitate etc.).

Un element cheie al oricărui proiect îl reprezintă modul de satisfacere al nevoilor comunității locale.

Volumul cheltuielilor trebuie previzionat cu atenție și monitorizat pe tot parcursul derulării proiectului. Cheltuielile care urmează să se efectueze în vederea realizării proiectului nu vor avea o structură omogenă și, din acest motiv, trebuie să se facă distincția între diferitele destinații ale resurselor de care dispune primăria orașului Seini.

O primă distincție importantă este cea dintre cheltuielile inițiale – care vor fi efectuate pentru a pune în mișcare noul proiect – și cele aferente realizării efective a proiectului.

Primele trebuie efectuate de regulă o singură dată, în perioada inițială. Cea de-a doua categorie de cheltuieli va avea un nivel mai stabil în timp, dar este și mai îndepărtată în timp față de momentul întocmirii studiului de fezabilitate și/sau proiectului tehnic.

Este foarte important să existe un grafic al celor două categorii de cheltuieli și să se determine cu precizie momentul în care proiectul să se realizeze.

În cazul în care acest moment este mai îndepărtat în realitate decât s-a presupus inițial, s-ar putea ca rentabilitatea proiectului să nu mai fie cea scontată. Atunci când se previzionează cheltuielile cu activitatea curentă, va trebui să se determine și mărimea resurselor necesare.

Un volum prea mare va ține resurse immobilizate în mod inutil, în timp ce un volum prea redus creează riscul unor întreruperi forțate ale realizării proiectului. Va trebui să se poată justifica nivelul pentru care s-a optat.

Datele referitoare la veniturile și cheltuielile previzionate vor da o imagine asupra rentabilității proiectului. În aprecierea acestei rentabilități este bine să se evalueze cum vor arăta rezultatele în cazul în care apar evenimente neprevăzute.

De aceea s-a stabilit că planificarea strategică din punct de vedere financiar este greu de realizat datorită schimbărilor legislației. Din aceeași cauză, bugetul local pe următorii ani nu se poate exprima exact.

Repartizarea veniturilor arată gradul mare de dependență față de bugetul de stat și necesitatea alocării unor sume care să permită măcar asigurarea unui buget minim de funcționare.

6. PROIECTE DE DEZVOLTARE

6. PROIECTE DE DEZVOLTARE

Domeniu	Proiect	Elemente principale/ Activități
Mobilitate urbană	Creșterea capacității de transport nemotorizat în orașul Seini	- extinderea transportului eco în Seini pe următoarele străzi: Cetății, Seinel, Petofi Sandor, trotuar Seinel, Gheorghe Doja, Conac, Castanilor, Lucian Blaga, Boci, Zugău, Mandi și Horea
		- achiziția a 4 microbuze electrice, extinderea depoului de deservire a autovehiculelor și marcarea stațiilor de pe trasee
		- extinderea sistemului bike sharing cu 2 rastele pe Horea și Viilor și achiziția a 20 de noi biciclete
		- extinderea sistemului de supraveghere a traficului stradal prin montarea a 35 camere de supraveghere
		- extindere IP pentru piste de biciclete și trotuare
		- extinderea rețelei de trotuare și de piste de biciclete
	Extinderea transportului ecologic în satele aparținătoare	- extinderea transportului eco în Săbișa și Viile Apei pe următoarele străzi: Valea Satului, Valea Rodinii, Ulicioarei și Cimitirului din Săbișa, Ungureasca, Bisericii și 3 străzi secundare din DJ 109I din Viile Apei
		- achiziția a 2 microbuze electrice, extinderea depoului de deservire a autovehiculelor și marcarea stațiilor de pe trasee
		- extinderea sistemului de supraveghere a traficului stradal prin montarea de camere de supraveghere
		- extindere IP pentru piste de biciclete și trotuare
Regenerare Urbană	Amenajare spațiu public urban	Realizarea unui parc care va cuprinde următoarele facilități: un lac de agrement, o fântână arteziană muzicală, alei principale pavate cu piatră naturală și secundare pavate cu pardosea drenantă cu liant poliuretanic, pistă de alergare cu tartan, pistă de biciclete, zone verzi și spații plantate, spații de odihnă, locuri de joacă, mobilier urban și IP.
	Amenajare spații publice	Modernizarea spațiilor dintre blocuri: Cuza Vodă 94-98, Victoriei 8, Victoriei 11-13, M. Eminescu 2, M. Eminescu 6A, Sportului ANL. Proiectul va cuprinde:

	dintre blocuri	sistematizarea zonelor dintre blocuri prin crearea de platforme asfaltate, trotuare, spații verzi și plantate, spații de odihnă, locuri de joacă, mobilier urban, IP și realizarea de zone pentru colectarea deșeurilor urbane în soluție cu containere îngropate.
Eficiență Energetică	Creșterea eficienței energetice a 4 blocuri de locuințe colective	Bloc Piața Unirii 18, Bloc Piața Unirii 22, Bloc Piața Unirii 26, bloc M. Eminescu 2. Proiectul va cuprinde: anveloparea termică, refacerea șarpantelor / teraselor blocurilor, schimbarea întregii tâmplării, sistem alternativ de producere energie, reparații ale spațiilor comune.
	Creșterea eficienței energetice a Liceului Tehnologic Agricol	În proiect vor intra: corp A liceu, corp B (internat) liceu, cantină liceu, corp str. M. Eminescu, cantină str. M. Eminescu, 2 corpuri clădiri str. N. Bălcescu și grădinițele din Cuza Vodă și Săbișa. Acesta va cuprinde: anveloparea termică, refacerea șarpantelor / teraselor clădirilor, schimbarea întregii tâmplării, sistem alternativ de producere energie, reparații ale spațiilor, refacerea instalațiilor electrice și de curenți slabi, instalații sanitare, sistem de încălzire, realizarea unui sistem de ventilație/răcire, sistem de supraveghere video, dotări pentru cele 2 cantine școlare și pentru internat și dotări specifice educației.
	Creșterea eficienței energetice a Primăriei orașului Seini	Proiectul va cuprinde: restaurare arhitecturală, inclusiv refacerea ornamentelor originale pentru ambele corpuri de clădiri, refacerea șarpantei corpului principal și a terasei, schimbarea întregii tâmplării, sistem alternativ de producere energie, reparații ale spațiilor interioare, refacerea instalațiilor electrice și de curenți slabi, refacerea instalațiilor sanitare și a sistemului de încălzire, realizarea unui sistem de ventilație/răcire, dotări pentru spațiile administrative.
	Creșterea eficienței energetice a Sistemului de Iluminat Public din Seini	Proiectul va cuprinde: înlocuirea corpurilor cu consum mare de energie cu unele economice, realizarea telegestiunii

Patrimoniu	Restaurare imobil Sinagoga	Proiectul va transforma sinagoga în muzeu al evreilor din Transilvania și sală de concerte și va cuprinde: restaurarea fostului lăcaș de cult prin aducerea lui la starea inițială și transformarea în muzeu și sală de spectacole / concerte simfonice; refacerea clădirii anexă și transformarea ei în spațiu administrativ; refacerea curții și transformarea într-un loc public de odihnă; dotări specifice unui muzeu și unei săli de spectacole / concerte simfonice.
Digitalizare	Digitalizarea sistemului de educație din Seini	Proiectul va cuprinde: achiziția de echipamente IT, de programe, soft-uri și dotări specifice digitalizării Liceului Tehnologic Agricol
	Digitalizarea serviciilor oferite cetățenilor	Proiectul va cuprinde: achiziția de echipamente IT, de programe, soft-uri și dotări specifice digitalizării administrației publice locale
Sănătate	Modernizarea Centrului de Permanență	Proiectul va cuprinde: reabilitarea clădirii (mansardare, refacerea demisolului), sistem alternativ de producere energie, reparații și re compartimentări ale spațiilor interioare, refacerea instalațiilor electrice și de curenți slabi, refacerea instalațiilor sanitare și a sistemului de încălzire, realizarea unui sistem de ventilație/răcire, dotări/mobilier/aparatură medicală.

7. SURSE DE FINANȚARE

7. SURSE DE FINANȚARE

Prin implementarea unor proiecte concrete, a căror susținere financiară poate fi asigurată din resurse proprii (bugetul local), din resurse externe (fonduri nerambursabile guvernamentale, fonduri nerambursabile europene, fonduri rambursabile – de tipul creditelor), poate fi posibilă dezvoltarea socio-economică a orașului Seini. De asemenea, există posibilitatea dezvoltării parteneriatelor de tip public-privat, variantă susținută de statele europene dezvoltate. Luând în considerare contextul socio-economic prezent, cea mai bună variantă ar fi o combinație între variantele prezentate anterior.

Așadar, pentru Orașul Seini, fondurile europene vor constitui un instrument important care va putea fi utilizat pentru dezvoltarea locală și consolidarea competitivității.

Finanțările nerambursabile sunt destinate sprijinirii dezvoltării locale unde nu există resurse financiare suficiente accesibile în mod curent sau din domenii în care există în mod tradițional o nevoie de resurse financiare mai mare decât disponibilitățile (de exemplu, infrastructură, activități cu caracter social etc).

Astfel pot fi acordate finanțări pentru infrastructură, educație, cultură, protecția mediului, cercetare, religie, sănătate, servicii sociale, cooperare internațională, drepturi civile și cetățenești, digitalizare, dezvoltare economică și socială etc.

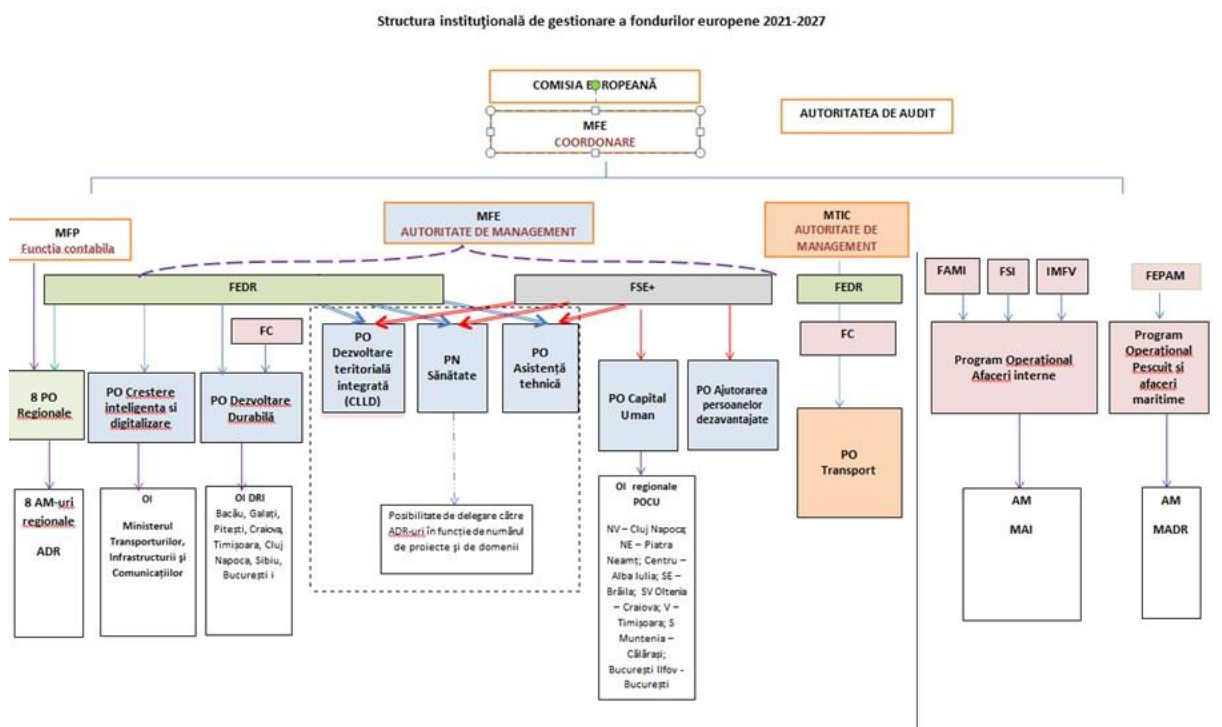
Pentru finanțarea investițiilor propuse în cadrul acestei strategii identificăm următoarele tipuri de finanțări:

a) Fonduri Structurale și de Coeziune care contribuie la realizarea celor trei obiective ale Politicii de Coeziune UE;

b) Fonduri de la bugetele naționale

c) Alte finanțări nerambursabile care pot proveni de la o varietate de finanțatori (inclusiv de la Uniunea Europeană)

Fonduri structurale și de coeziune

➤ POLITICA DE COEZIUNE

Politica de coeziune finanțează investiții care să contribuie la îndeplinirea celor 5 obiective principale stabilite pentru perioada 2021 – 2027, astfel:

1. **Europă mai inteligentă**, prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii
2. **Europă mai verde**, fără emisii de carbon, punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice
3. **Europă conectată**, cu rețele strategice de transport și digitale
4. **Europă mai socială**, pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate
5. **Europă mai apropiată de cetățenii săi**, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în UE.

Analizând obiectivele specifice ale Politicii de coeziune, observăm interesul crescut asupra digitalizării și al economiei circulare.

Plecând de la propunerea Comisiei din 2 mai 2018 privind următorul cadru financiar multianual pentru perioada 2021-2027, anexa D a Raportului de țară din 2019 privind România, inclusiv un bilanț aprofundat referitor la prevenirea și corectarea dezechilibrelor economice, prezintă punctele de vedere preliminare ale serviciilor Comisiei cu privire la domeniile de investiții prioritare și la condițiile-cadru pentru

aplicarea eficace a politicii de coeziune în perioada 2021-2027. Aceste domenii de investiții prioritare au fost stabilite în contextul mai amplu al blocajelor în materie de investiții, al nevoilor de investiții și al disparităților regionale analizate în raport. Această anexă constituie baza unui dialog între România și serviciile Comisiei în vederea programării fondurilor politicii de coeziune (Fondul european de dezvoltare regională, Fondul de coeziune și Fondul social european Plus)

Implementarea POR, în viitoarea perioadă de programare, se va face descentralizat, prin 8 programe regionale, gestionate la nivelul agențiilor de dezvoltare regională.

Coordonarea unitară a managementului acestui proces va fi asigurată de Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației.

Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației nu va mai avea autoritatea de management pentru POR, din anul 2021. În schimb, ar urma să fie 8 autorități de management la nivelul fiecărei regiuni de dezvoltare. Practic, actualele Agenții de Dezvoltare Regională (ADR), care în prezent au doar rol de organism intermediar, cu numai câteva atribuții delegate de Ministerul Lucrărilor Publice, ar urma să devină autorități de management ele însele.

Aceste 8 noi autorități de management ale viitoarelor Programe Operaționale Regionale mai mici vor întocmi ghidurile solicitantului pentru diversele linii de finanțare pe care le vor deschide și vor decide prioritățile de investiții care vor fi bugetate.

➤ **POLITICA AGRICOLĂ COMUNĂ:**

În noul exercițiu financiar din perioada 2021-2027, Planul Național de Dezvoltare Rurală ar urma să fie abandonat din punct de vedere conceptual, ca urmare a apariției unui nou concept al Politicii Agricole Comune (PAC), și anume **Planul Strategic Național**.

Planul Strategic Național pentru perioada 2021 – 2027 cuprinde nouă obiective clare cu accent pe măsuri care să combată schimbările climatice, să protejeze mediul și biodiversitate, să creeze zone rurale mai dinamice.

Cele nouă obiective ale viitoarei Politici Agricole Comune pentru perioada 2021 – 2027 vizează:

1. Reechilibrarea lanțului alimentar
2. Combaterea schimbărilor climatice
3. Managementul durabil al resurselor
4. Conservarea peisajelor și a biodiversității
5. Sprijinirea reînnoirii generaționale
6. Dezvoltarea zonelor rurale
7. Siguranța alimentară și bunăstarea animalelor
8. Venituri echitabile pentru fermieri
9. Creșterea competitivității

Bugetul politicii agricole comune:

Pentru exercițiul financiar 2021 – 2027, pentru România este propusă suma de 20,5 miliarde Euro din care 13,3 miliarde este destinată plăților directe, respectiv 65% din buget, 363 mil. Euro alocate către măsurile de sprijinire a pieței (FEGA) reprezentând 2% din buget, iar 6,7 miliarde de Euro vor fi alocate pentru dezvoltarea rurală (FEADR), adică 33% din bugetul alocat. În cele 33 de procente alocate Fondului European de Dezvoltare Rurală – FEADR sunt cuprinse atât investiții ale mediului privat cât și investițiile Unităților administrativ teritoriale locale, respectiv investiții publice.

De menționat este și faptul că din bugetul alocat FEADR, doar 5% va fi destinat măsurilor LEADER.

Atenția sporită către obiectivul 2 ”Combaterea schimbărilor de mediu și climă” este confirmată încă odată de alocarea financiară propusă, respectiv, din bugetul aprobat pentru FEADR, 35% este adresat intervențiilor lor adresate obiectivelor specifice de mediu și climă.

Propunerea financiară a Cadrului Financiar Multianual de alocare pentru România, pentru perioada 2021 - 2027 este de 30,60 miliarde euro, în creștere cu 8% față de perioada 2014 - 2020, conform propunerii Comisiei Europene, distribuită la nivel de fond astfel:

- 57% către Fondul de Dezvoltare Regională (FEDR)
- 27% către Fondul Social European
- 15% către Fondul de Coeziune
- 1% către Cooperarea teritorială europeană (ETC)

În cadrul politicii de coeziune Ministerul Fondurilor Europene propune pentru perioada 2021 – 2027, nouă tipuri de programe, Programul Operațional Regional urmând a fi gestionat descentralizat la nivelul Agențiilor de Dezvoltare Regională din fiecare dintre cele 8 regiuni ale țării:

1. Programul Operațional Tranziție Justă (POTJ)
2. Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD)
3. Programul Operațional Transport (POT)
4. Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare(POCIDIF)
5. Programul Operațional Sănătate (POS)
6. Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO)
7. Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS)
8. Programele Operaționale Regionale – implementate la nivel de regiune (8 POR)
9. Programul Operațional Asistență Tehnică (POAT)

În ceea ce privește responsabilitatea gestionării acestor programe, **Agențiile pentru Dezvoltare Regională vor fi Autorități de Management pentru cele opt Programe Operațional Regionale**, Ministerul Transporturilor, Infrastructurii și

Comunicațiilor va fi Autoritate de Management pentru Programul Operațional Transport, iar Ministerul Fondurilor Europene va fi Autoritate de Management pentru celelalte șapte Programe Operaționale menționate mai sus.

Pentru cele 9 programe din cadrul politicii de coeziune, în perioada 2021 – 2027 vor fi finanțate următoarele axe prioritare:

1. Programul Operațional Tranziție Justă (POTJ)

- Axa Prioritară 1. O tranziție justă prin dezvoltarea antreprenoriatului, IMM-urilor, cercetării și inovării și digitalizării
- Axa Prioritară 2. O tranziție justă prin investiții în tehnologii și infrastructuri pentru energie curată cu emisii reduse
- Axa Prioritară 3. O tranziție justă prin reducerea poluării și consolidarea economiei circulare
- Axa Prioritară 4. O tranziție justă bazată pe creșterea nivelului de ocupare a forței de muncă calificată
- Axa Prioritară 5. Asistență Tehnică

2. Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD)

- Axa Prioritară 1. Tranzitie energetică bazată pe eficiență energetică, emisii reduse, sisteme inteligente de energie, rețele și soluții de stocare
- Axa Prioritară 2 - Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară
- Axa Prioritară 3 - Protecția mediului prin conservarea biodiversității, asigurarea calității aerului și decontaminare a siturilor poluate
- Axa Prioritară 4 - Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor

3. Programul Operațional Transport (POT)

- Axa Prioritară 1. Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea rețelei TEN-T de transport rutier
- Axa Prioritară 2. Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea infrastructurii rutiere pentru accesibilitate teritorială
- Axa prioritară 3. Îmbunătățirea conectivității prin dezvoltarea rețelei TEN-T de transport pe calea ferată
- Axa prioritară 4. Îmbunătățirea mobilității naționale, durabilă și rezilientă în fața schimbărilor climatice prin creșterea calității serviciilor de transport pe calea ferată
- Axa prioritară 5. Îmbunătățirea conectivității prin creșterea gradului de utilizare a transportului cu metroul în regiunea București-Ilfov

- Axa prioritară 6. Îmbunătățirea conectivității și mobilității urbane, durabilă și rezilientă în fața schimbărilor climatice prin creșterea calității serviciilor de transport pe calea ferată
- Axa prioritară 7: dezvoltarea unui sistem de transport multimodal
- Axa prioritară 8: creșterea gradului de utilizare a căilor navigabile și a porturilor
- Axa prioritară 9: creșterea gradului de siguranță și securitate pe rețeaua rutieră de transport
- Axa prioritară 10: asistență tehnică

4. Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF)

- Axa Prioritară 1. Creșterea competitivității economice prin cercetare și inovare
- Axa Prioritară 2. Dezvoltarea unei rețele de mari infrastructuri de CDI
- Axa prioritară 3. Creșterea competitivității economice prin digitalizare
- Axa prioritară 4. Dezvoltarea infrastructurii Broadband
- Axa prioritară 5. Instrumente financiare
- Axa prioritară 6. Creșterea capacității administrative

5. Programul Operațional Sănătate (POS)

- Axa Prioritară 1. Continuarea investițiilor în spitale regionale
- Axa Prioritară 2. Servicii de asistență medicală primară, comunitară și servicii oferite în regim ambulatoriu
- Axa prioritară 3. Servicii de recuperare, paliativ și îngrijiri pe termen lung adaptate fenomenului demografic de îmbătrânire a populației și profilului epidemiologic al morbidității
- Axa prioritară 4. Creșterea eficacității sectorului medical prin investiții în infrastructură și servicii
  - Investiții prioritare în infrastructură
  - Investiții în structurile relevante în domeniul supravegherii bolilor transmisibile și de gestionare a alertelor naționale și internaționale la nivel central și local din domeniul sănătății publice
  - Modernizarea sistemului național de transfuzii, inclusiv a infrastructurii de testare a sângelui și/sau procesare a plasmei
- Axa prioritară 5. Abordări inovative în cercetarea din domeniul medical
- Axa prioritară 6. Informatizarea sistemului medical
- Axa prioritară 7 . Măsuri FSE care susțin cercetarea, informatizarea în sănătate și utilizare metode moderne de investigare, intervenție, tratament

6. Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO)

- Axa Prioritară 1. Valorificarea potențialului tinerilor pe piața muncii
- Axa Prioritară 2. Îmbunătățirea participării copiilor la educația antepreșcolară și preșcolară
- Axa prioritară 3. Prevenirea părăsirii timpurii a școlii și creșterea accesului și a participării grupurilor dezavantajate la educație și formare profesională
- Axa prioritară 4. Creșterea calității ofertei de educație și formare profesională pentru asigurarea echității sistemului și o mai bună adaptare la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic
- Axa prioritară 5. Creșterea accesibilității, atractivității și calității învățământului profesional și tehnic
- Axa prioritară 6. Creșterea accesului pe piața muncii pentru toți
- Axa prioritară 7. Antreprenoriat și economie socială
- Axa prioritară 8. Modernizarea instituțiilor pieței muncii
- Axa prioritară 9. Consolidarea participării populației în procesul de învățare pe tot parcursul vieții pentru facilitarea tranzițiilor și a mobilității (prioritate comună Educație/Ocupare)
- Axa prioritară 10. Asistență tehnică pentru facilitarea și eficientizarea managementului Programului

7. Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS)

- Axa Prioritară 1. Protejarea dreptului la demnitate socială
- Axa Prioritară 2. Sprijinirea comunităților rurale fără acces sau cu acces redus la servicii sociale
- Axa prioritară 3. Reducerea disparităților între copiii în risc de sărăcie și/sau excluziune socială și ceilalți copii
- Axa prioritară 4. Servicii de suport pentru persoane vârstnice
- Axa prioritară 5. Sprijin pentru persoanele cu dizabilități (I)
- Axa prioritară 6. Sprijin pentru persoanele cu dizabilități (II)
- Axa prioritară 7. Servicii sociale și de suport acordate altor grupuri vulnerabile
- Axa prioritară 8. Ajutorarea persoanelor defavorizate

8. Programele Operaționale Regionale – implementate la nivel de regiune (8 POR)

- Axa Prioritară 1. O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice
- Axa Prioritară 2. O regiune cu orașe Smart
- Axa prioritară 3. O regiune cu orașe prietenoase cu mediul
- Axa prioritară 4. Dezvoltarea sistemelor de încălzire centralizate
- Axa prioritară 5. O regiune accesibilă

- Axa prioritară 6. O regiune educată
- Axa prioritară 7. O regiune atractivă
- Axa prioritară 8. Asistență tehnică

9. Programul Operațional Asistență Tehnică (POAT)

- Axa Prioritară 1. Asigurarea funcționării sistemului de coordonare și control al fondurilor FEDR, FC, FSE+, FTE și gestionarea PO
- Axa Prioritară 2. Asigurarea transparenței fondurilor FEDR, FC, FSE+, FTE
- Axa Prioritară 3. Îmbunătățirea capacității de gestionare și implementare a fondurilor FEDR, FC, FSE+, FTE

➤ Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR)

Uniunea Europeană a decis să înființeze un instrument financiar temporar – #NextGenerationEU, în valoare de 750 de miliarde euro, separat de bugetul pe termen lung al UE, Cadrul Financiar Multianual (CFM), pentru perioada 2021 -2027.

Scopul principal al acestuia este să ofere sprijin statelor membre pentru a face față provocărilor generate de Criza Covid19 și consecințele sale economice. Mecanismul de redresare și reziliență (MRR) este pilonul principal al #NextGenerationEU și are alocat un buget total de 672,5 miliarde euro.

Scopul Mecanismului de Redresare și Reziliență este de a oferi sprijin pentru investiții și reforme esențiale în vederea redresării sustenabile și pentru ameliorarea rezilienței economice și sociale a statelor membre UE. La finalul perioadei de investiții, economiile și societățile europene vor fi mai bine pregătite pentru provocările și oportunitățile tranzițiilor verzi și digitale.

Din alocarea totală de 672,5 miliarde de euro pentru **Mecanismul de Redresare și Reziliență** (MRR) la nivelul UE, România poate beneficia de aproximativ 30,5 miliarde de euro, compuse din 13,8 miliarde de euro sub formă de granturi și 16,7 miliarde de euro sub formă de împrumuturi.

Pentru utilizarea instrumentului de finanțare MRR fiecare stat membru al UE trebuie să elaboreze propriul **Plan de Redresare și Reziliență** (PNRR) prin care își stabilește domeniile prioritare de investiții în scopul ieșirii din criză, relansării economice și creșterii capacității de reziliență.

PNRR are la bază 6 piloni principali:

- Tranziția spre o economie verde
- Transformarea digitală
- Creșterea economică inteligentă, sustenabilă și incluzivă
- Coeziunea socială și teritorială
- Sănătate și reziliență instituțională
- Copii, tineri, educație și competențe

Surse de finanțare din bugetele naționale

- **PROGRAMELE FINANȚATE PRIN COMPANIA NAȚIONALĂ DE INVESTIȚII S.A.**

Compania Națională de Investiții S.A. funcționează în baza Ordonanței nr. 25/2001 privind înființarea Companiei Naționale de Investiții CNI S.A cu modificările și completările ulterioare.

Finanțator: Guvernul României

Program de finanțare: Programul național de construcții de interes public sau social

Obiectivul programului: Construirea, reabilitarea, modernizarea, dotarea și extinderea unui obiectiv, finalizarea unui obiectiv demarat anterior de beneficiar

Solicitanți eligibili: Autoritățile administrației publice centrale, autoritățile administrației publice locale, alte instituții publice și instituții de interes public și persoane juridice recunoscute ca fiind de utilitate publică în condițiile legii, alte entități ce funcționează în baza unor legi speciale, inclusiv persoane fizice și juridice în cazul Subprogramului "Lucrări în primă urgență"

Activități eligibile: Construirea, reabilitarea, modernizarea, dotarea și extinderea unui obiectiv, finalizarea unui obiectiv demarat anterior de beneficiar:

1. Subprogramul "Săli de sport"
2. Subprogramul "Bazine de înot"
3. Subprogramul "Complexuri sportive"
4. Subprogramul "Așezăminte culturale"
5. Subprogramul "Unități și instituții de învățământ de stat"
6. Subprogramul "Patinoare artificiale"
7. Subprogramul "Unități sanitare"
8. Subprogramul "Săli de cinema"
9. Subprogramul "Lucrări în primă urgență"
10. Subprogramul "Reabilitare blocuri de locuințe situate în localități din zone defavorizate"
11. Subprogramul "Drumuri de interes local și drumuri de interes județean"
12. Subprogramul "Fose septice, microstații de epurare și sisteme de alimentare cu apă"
13. Subprogramul "Alte obiective de interes public sau social în domeniul construcțiilor"

➤ PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE LOCALĂ - PNDL

Reprezintă sursa principală de finanțare pentru infrastructura locală și are la bază principiul conform căruia în fiecare localitate din țară trebuie să fie asigurat un set minim de servicii publice. Programul Național de Dezvoltare Locală, coordonat de Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației, stabilește cadrul legal pentru implementarea unor proiecte de importanță națională, care susțin dezvoltarea regională prin realizarea unor lucrări de infrastructură rutieră, tehnico-edilitară și socio-educativă.

Finanțator: Guvernul României

Programe de finanțare și solicitanți eligibili:

- Programul privind reabilitarea, modernizarea și/sau asfaltarea drumurilor de interes județean și de interes local, alimentarea cu apă, canalizarea și epurarea apelor uzate la sate, precum și în unitățile administrativ-teritoriale cu resurse turistice - Hotărârea Guvernului nr. 577/1997;
- Programul de dezvoltare a infrastructurii și a unor baze sportive din spațiul rural - Ordonanța Guvernului nr. 7/2006, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 71/2007, cu modificările ulterioare;
- Programele multianuale prioritare de mediu și gospodărire a apelor - Ordonanța Guvernului nr. 40/2006, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 61/2007, cu modificările ulterioare pentru programul prevăzut la art. 2 alin. (1) lit. c);
- Programul Reabilitare și modernizare - 10.000 km drumuri de interes județean și drumuri de interes local - Hotărârea Guvernului nr. 530/2010.

Obiectivul programului: obiectivul prioritar ale PNDL este finalizarea tuturor obiectivelor finanțate prin alte programe închise în prezent precum și sprijinirea autorităților publice locale în prioritizarea finanțărilor astfel încât România, în integralitatea ei, să devină un spațiu construit eficient, în care toți locuitorii să aibe acces egal la resurse, să beneficieze de creșterea calității vieții și să se faciliteze dezvoltarea comunităților funcție de potențialul acestora și de strategiile de dezvoltare durabilă, pe principii de competitivitate și coeziune teritorială. Programul este dedicat realizării unor obiective de investiții de infrastructură de dimensiuni reduse ca volum care nu îndeplinesc criteriile de eligibilitate pe programe cu finanțare europeană sau la care este imperios necesară finalizarea acestora pentru respectarea unor angajamente asumate de România în cadrul Uniunii Europene.

Activități eligibile: Obiectivele de investiții care pot fi finanțate în cadrul programului trebuie să vizeze lucrări de realizare / extindere / reabilitare / modernizare, respectiv dotare, pentru unul dintre următoarele domenii specifice:

- sisteme de alimentare cu apă și stații de tratare a apei;
- sisteme de canalizare și stații de epurare a apelor uzate;
- unități de învățământ preuniversitar, respectiv: grădinițe, școli generale primare și gimnaziale, licee, grupuri școlare, colegii naționale, școli profesionale, școli postliceale, unități de învățământ special de stat;

- unități sanitare;
- drumuri publice clasificate și încadrate, în conformitate cu prevederile legale în vigoare, ca drumuri județene, drumuri de interes local, drumuri comunale și/sau drumuri publice din interiorul localităților;
- poduri, podețe sau punți pietonale;
- obiective culturale de interes local, respectiv biblioteci, muzee, centre culturale multifuncționale, teatre;
- platforme de gunoi;
- piețe publice, comerciale, târguri, oboare;
- modernizarea bazelor sportive;
- sediile instituțiilor publice ale autorităților administrației publice locale, precum și a instituțiilor publice din subordinea acestora;
- infrastructura turistică dezvoltată de autoritățile publice locale ca instrument de punere în valoare a potențialului turistic local, pentru obiectivele de investiții aflate în proprietatea publică sau privată a unităților administrativ-teritoriale sau în administrarea acestora.

Finanțare

Programul se finanțează din transferuri de la bugetul de stat, în limita fondurilor aprobate anual în bugetul MLPDA, din fonduri aprobate anual cu această destinație în bugetele locale ale unităților administrativ-teritoriale beneficiare și din alte surse legal constituite.

În limita fondurilor aprobate anual prin legea bugetului de stat, în baza analizei interne de specialitate a propunerilor de finanțare ale autorităților locale, MLPDA întocmește și aprobă prin ordin al ministrului dezvoltării regionale și administrației publice, lista finală cu obiectivele de investiții care se finanțează, listă care se publică pe site-ul Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice.

Pentru transferul sumelor de la bugetul de stat, prin bugetul MLPDA, cu destinația finanțării cheltuielilor eligibile prevăzute în contractele anuale de finanțare.

Unitățile administrativ-teritoriale pot solicita lunar, în scris Ministerului Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației, în funcție de necesități, transferul sumelor alocate cu destinația finanțării cheltuielilor eligibile prevăzute în contractele anuale de finanțare, în termen de 30 de zile de la efectuarea transferurilor de sume.

MLPDA virează sumele alocate și aprobate prin ordin de plată direct în conturile beneficiarilor.

➤ **PROGRAMELE DERULATE DE ADMINISTRAȚIA FONDULUI DE MEDIU**

Administrația Fondului pentru Mediu este principala instituție care asigură suportul financiar pentru realizarea proiectelor și programelor pentru protecția mediului,

constituită conform principiilor europene „poluatorul plătește” și „responsabilitatea producătorului”.

Administrația Fondului pentru Mediu funcționează ca organ de specialitate al administrației publice centrale, cu personalitate juridică, în coordonarea Ministerului Mediului.

Programul privind sprijinirea eficienței energetice și a gestionării inteligente a energiei în infrastructura de iluminat public.

Obiectivul programului: Creșterea eficienței energetice a sistemelor de iluminat public.

Beneficiari eligibili: Unitățile administrativ-teritoriale, organizate la nivel de comună, oraș sau municipiu.

Finanțator: Administrația Fondului pentru Mediu

Activități finanțate: modernizarea sistemelor de iluminat public prin înlocuirea corpurilor de iluminat având un consum ridicat de energie electrică cu corpuri de iluminat LED, precum și achiziționarea și instalarea sistemelor de dimare/telegestiune care permit reglarea fluxului luminos la nivelul întregului obiect de investiții.

Alternative de finanțare, altele decât fondurile structurale și de coeziune, în care autoritățile publice locale pot fi solicitanți eligibili sau parteneri

Sursele de finanțare nerambursabilă pentru Autoritățile publice Locale nu se limitează doar la cele finanțate de Politica Agricolă Comună și de Politica de Coeziune, existând și alte surse de finanțare precum:

➤ **GRANTURILE SPAȚIULUI ECONOMIC EUROPEAN (SEE) ȘI NORVEGIENE**

Granturile Spațiului Economic European (SEE) și Norvegiene reprezintă contribuția Islandei, Principatului Liechtenstein și Regatului Norvegiei la reducerea disparităților economice și sociale în Spațiul Economic European și la consolidarea relațiilor bilaterale cu cele 15 state beneficiare din Estul și Sudul Europei și statele baltice.

Beneficiari eligibili: Organizațiile/entitățile din România sau din Statele Donatoare

Finanțator: Mecanismul Financiar SEE 2014-2021

Domenii finanțate:

- dezvoltare locală, reducerea sărăciei, incluziunea romilor, copii și tineri în situații de risc, drepturile omului
- energie regenerabilă, eficiență energetică, securitate energetică
- dezvoltarea afacerilor, inovare și IMM
- sănătate publică
- cercetare
- patrimoniu cultural, antreprenariat cultural și cooperare culturală
- justiție, servicii corecționale, combaterea violenței domestice și de gen

- afaceri interne, cooperare polițienească și combaterea criminalității
- educație, burse, ucenicie și antreprenoriat pentru tineri
- dialog social și muncă decentă
- cetățenie activă – societate civilă
- mediu și schimbări climatice

➤ **EUROPA CREATIVĂ - Subprogramul Cultură**

Programul-cadru al Comisiei Europene pentru sprijinirea sectoarelor culturii și audiovizualului.

Beneficiari eligibili: toți operatorii din sectoarele culturale și creative, însemnând organizații neguvernamentale, instituții publice și companii private cu activitate în domeniu.

Finanțator: programul Europa Creativă este gestionat de Comisia Europeană și de Agenția Executivă pentru Educație, Audiovizual și Cultură din Bruxelles, unde se trimit și se evaluează toate proiectele. La nivel național, Biroul Europa Creativă România oferă informații și asistență tehnică gratuite pentru operatorii care doresc să acceseze această finanțare.

Domenii finanțate: cultură și audiovizual

Mai multe informații: <https://www.europa-creativa.eu/>

➤ **PROGRAMUL LIFE - instrument de finanțare al Uniunii Europene pentru mediul înconjurător și acțiuni în domeniul climei**

Beneficiari eligibili: Autorități publice locale din România

Finanțator: Ministerul Mediului

Obiectivul programului: Obiectivul general al programului LIFE propus pentru perioada 2021-2027 este de a contribui la tranziția către o economie circulară curată, eficientă din punct de vedere energetic, cu emisii scăzute de dioxid carbon și rezilientă la schimbările climatice – inclusiv prin tranziția către o energie curată –, de a proteja mediul și de a mări nivelul de calitate al acestuia și de a opri și a inversa declinul biodiversității.

Prin programul LIFE au fost cofinanțate, până în prezent, peste 4500 de proiecte.

Mai multe informații: <http://lifeprogram.ro/>

➤ **PROGRAMUL ROSENC de Eficiență Energetică în Iluminat (PREEI)**

Beneficiari eligibili: Autorități publice locale din România

Finanțator: Clusterul de Energii Sustenabile din România - ROSENC

Obiective: reducerea consumului de energie și a cheltuielilor anuale de întreținere cu iluminatul public stradal ale autorităților publice locale prin modernizarea și eficientizarea sistemelor de iluminat public stradal.

Obiectivul programului: Obiectivul general al programului este reducerea consumului de energie electrică și a costurilor anuale de întreținere cu iluminatul public stradal ale autorităților publice locale prin modernizarea și eficientizarea sistemelor de iluminat.

Scopul final al acestui program este reducerea cheltuielilor anuale cu iluminatul public stradal, cu 50-70%.

Mai multe informații: www.rosenc.ro

➤ **ADMINISTRAȚIA FONDULUI CULTURAL NAȚIONAL**

Este o instituție publică autonomă, aflată în subordinea Ministerului Culturii, care operează la nivel național de peste 10 ani. Înființată în 2005 AFCN este principalul finanțator public al ofertei culturale din România care aplică un proces transparent de evaluare și selecție.

Beneficiari eligibili: asociațiile, fundațiile, instituțiile publice de cultură, persoanele fizice autorizate, societățile comerciale care derulează activități culturale.

Finanțator: Ministerul Culturii

Obiectivul programului: administrația are ca obiective generale, stabilite prin lege, gestionarea Fondului Cultural Național, finanțarea programelor, proiectelor și acțiunilor culturale, organizate în țară și/sau în străinătate, precum și susținerea relațiilor culturale internaționale ale României.

Domenii finanțate: acțiuni culturale și editoriale

Mai multe informații: www.afcn.ro

Creditarea

Reprezintă o modalitate de obținere a finanțării pentru proiectele de investiții, care implică un anumit grad de risc în ceea ce privește posibilitatea de rambursare a datoriilor, luând în considerare valoarea ridicată a costurilor aferente creditelor, dar și situația de incertitudine generată de criza financiară.

Parteneriat de tip public-privat

O altă opțiune viabilă care a luat naștere în condițiile restricțiilor bugetare, fiind gândite să exprime o modalitate de cooperare între entitatea publică și sectorul privat pentru furnizarea unor servicii de calitate, servind ca un instrument adecvat realizării de investiții publice.

Ca un prim beneficiu al parteneriatelor de tip public-privat se evidențiază faptul că acestea permit dezvoltarea de proiecte de interes public cu finanțare privată. În condițiile în care constrângerile bugetare sunt tot mai mari, controlul cheltuielilor publice este tot mai strict, aceste tipuri de parteneriate devin cea mai atractivă variantă de abordare a proiectelor publice.

Capacitatea financiară a unității administrativ teritoriale

Relevant pentru evaluarea capacității financiare generale a unității administrativ teritoriale este capacitatea acesteia de a genera venituri. Acest indicator contribuie la conturarea unei imagini clare asupra capacității financiare a unității administrative teritoriale.

Pentru finanțarea investițiilor propuse în planul de acțiune este oportună atragerea de fonduri externe, întrucât suma destinată acestora este redusă în raport cu necesitățile de investire. De asemenea, fondurile provenite din bugetul local sunt extrem de limitate, disponibilitatea acestora fiind relativă, motiv pentru care nu este recomandată susținerea proiectelor din bugetul local.

8. MONITORIZARE ȘI IMPLEMENTARE

8. MONITORIZARE ȘI IMPLEMENTARE

Etapa de implementare, monitorizare și control reprezintă sistemul de realizare a proiectelor, programelor și politicilor prevăzute în strategie și de colectare și raportare a informațiilor asupra desfășurării proiectelor și asupra succesului și impactului acestora, relative la dezvoltarea comunității.

Scopul monitorizării și evaluării implementării strategiei:

- ✓ evaluarea atingerii obiectivelor în timp util și în bugetul alocat
- ✓ constatarea durabilității proiectelor implementate

Succesul realizării unei strategii depinde în mare măsură de participarea tuturor locuitorilor la procesul de implementare și monitorizare a acesteia. În procesul implementării prezentei strategii vor fi implicați mai mulți actori, fiecare urmând responsabilități bine determinate, îndeplinind rolul de implementator sau de control al proiectelor planificate. În plan instituțional principalii actori locali ai implementării strategiei vor fi:

- ✓ administrația locală (Consiliul Local, Primăria)
- ✓ agenții economici
- ✓ societatea civilă
- ✓ locuitorii orașului
- ✓ structuri externe (instituții județene)

Etapa de implementare, monitorizare și control cuprinde în principal 5 etape:

A. Adoptarea

În cadrul acestei etape strategia va fi supusă dezbaterilor publice. În urma dezbaterilor se vor opera recomandările primite și strategia va fi înaintată Consiliului Local în vederea aprobării.

B. Implementarea

În cadrul acestei etape se vor realiza acțiunile, activitățile, măsurile și proiectele concrete de implementare. Fiecare proiect va conține obiective stricte, planul activităților necesare, perioada de desfășurare, persoanele responsabile în proiect și partenerii implicați în realizarea proiectului, sursele de finanțare.

C. Monitorizare

Echipa de implementare va evalua aspecte, precum: activități, rezultate, buget, patrimoniu, performanțele personalului angajat și implicit a autorității locale (organizația în sine), ipotezele formulate inițial. Monitorizarea se va efectua pe categorii: activitatea, informația necesară, colectarea informației, modul în care a fost folosită informația, ritmicitatea folosirii informației, persoana care a cules informația. Monitorizarea implementării proiectelor se va efectua prin intermediul indicatorilor stabiliți inițial.

Responsabilitățile de bază sunt:

- ✓ planificarea implementării acțiunilor;
- ✓ elaborarea și promovarea deciziilor privind acțiunile de implementare;
- ✓ coordonarea activităților de implementare a acțiunilor și proiectelor;
- ✓ coordonarea activităților de atragere a surselor financiare în scopul realizării problemelor identificate;
- ✓ monitorizarea implementării;
- ✓ elaborarea rapoartelor și prezentarea lor către consiliul local;
- ✓ acordarea consultanței tehnice și consultative în toate domeniile;
- ✓ elaborarea și dezbateră proiectelor prioritare;
- ✓ analiza deciziilor privind problemele comunității locale;
- ✓ elaborarea și inițierea modificărilor în strategie;
- ✓ elaborarea studiilor și proiectelor de dezvoltare.

D. Evaluarea implementării strategiei

Se vor analiza indicatorii de implementare. Fiecare proiect stabilit va avea anumiți indicatori de implementare și, funcție de complexitatea unui proiect, se vor efectua evaluări intermediare, pe faze de implementare.

E. Analiza impactului

Această analiză apreciază dacă proiectul răspunde politicilor formulate, modul cum influențează criteriile de performanță privind dezvoltarea eficientă a localității. Se vor efectua studii de impact de specialitate înaintea începerii unui proiect sau la o anumită perioadă de timp după finalizarea proiectului.

Etapă de implementare, monitorizare și evaluare oferă atât permanent, cât și periodic un raport asupra stadiului de implementare a proiectelor.

9. CONCLUZII

9. CONCLUZII

Dezvoltarea orașului Seini nu reprezintă doar o problemă a autorității publice locale, ci ține și de voința și capacitatea comunității locale de a se implica activ și constant în realizarea obiectivelor strategice.

Strategia de dezvoltare durabilă a orașului Seini pentru perioada 2021 - 2027 va folosi drept suport în dezvoltarea durabilă a orașului prin realizarea priorităților stabilite vizând creșterea calității vieții în comunitatea locală, un element indispensabil pentru existența viitoare a orașului.

Realizarea obiectivelor propuse este în strânsă dependență de sursele de finanțare nerambursabile care pot fi atrase, deoarece bugetul local nu are capacitatea de a susține în totalitate realizarea acestora.

Obiectivul principal este îmbunătățirea calității vieții, fapt prevăzut de administrația locală și susținut de comunitatea locală.

Extinderea transportului ecologic, amenajarea spațiilor publice, creșterea eficienței energetice a clădirilor, digitalizarea serviciilor, modernizarea Centrului de Permanență sunt câteva din prioritățile pe care administrația locală și le propune pentru perioada de programare financiară 2021 – 2027.

În viitor se va urmări dezvoltarea potențialului economic prin atragerea forței de muncă, sprijinirea inițiativelor particulare și a investițiilor din fonduri bugetare, atragerea fondurilor europene în scopul realizării de proiecte sustenabile care să răspundă nevoilor comunității.

Bibliografie

- „Obiectivele Europa 2020”, www.ec.europa.eu
- „O Europă durabilă până în 2030”
- „Strategia Europa 2020”
- „Agenda 2030 a ONU”
- „Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României orizonturi 2013-2020-2030”
- „Recensământul Populației și al Locuințelor”, Institutul Național de Statistică, www.insse.ro
- „Planul de Dezvoltare Regională (PDR) Nord-Vest 2021-2027”, www.nord-vest.ro
- „Strategia de dezvoltare a județului Maramureș 2014 - 2020”, www.cjmaramures.ro
- „Strategia de dezvoltare durabilă a Orașului Seini 2014-2020”
- „Planul de Mobilitate Urbană Durabilă”
- „Liceul Tehnologic Agricol Alexiu Berinde Seini”, <http://liceulseini.ro/>
- Primăria Orașului Seini
- <https://seini.ro/>
- <http://seiniturism.ro>

Instituția

- Unitatea Administrativ Teritorială Orașul Seini
- Județul Maramureș

Adresa

- Strada Piața Unirii, nr. 16
- Telefon 0262 491 090

Date de contact

- Email: primariaseini@yahoo.com
- Web: www.seini.ro